

Службен весник

на Република Македонија

Број 87

10 јули 2012, вторник

година LXVIII

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
2279. Одлука за престанок на користење и давање на времено користење на движни ствари на Општина Битола.....	2	2286. Правилник за содржината на податоците што се водат во електронската листа на закажани прегледи и интервенции за користење на здравствени	35
2280. Одлука за престанок на користење и давање на времено користење на движни ствари на Општина Струга.....	2	те услуги и начинот на нејзиното водење.....	
2281. Решение за разрешување и именување претседател и членови на Советот за македонски јазик.....	2	2287. Одлука за изменување на Одлуката за начинот и постапката за отворање и затворање на трансакциска сметка...	36
2282. Решение за разрешување и именување членови на Управниот одбор на НУ Филмски фонд на Република Македонија.	3	2288. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за начинот и условите за отворање и водење на сметки на нерезиденти.....	37
2283. Правилник за изменување на Правилникот за услови за категоризација на објектите за вршење на угостителска дејност..	3	2289. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за начинот и условите под кои резидентите коишто не се овластени банки, можат да отвораат и да имаат сметки во странство.....	37
2284. Решение за дополнување на Решението за определување на здравствени установи во кои ќе се врши лекарски преглед на физичко лице заради утврдување на здравствената способност за поседување и носење на оружје.....	32	2290. Листа на категоризирани спортисти во Република Македонија за период јануари 2012 – јуни 2012 година.....	38
2285. Правилник за формата и содржината на барањето за донесување решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа и за формата и содржината на барањето за донесување решение заради неиздадено решение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа	32	2291. Листа на стручни лица и тренери кои учествувале во работата за остварување на спортските резултати на категоризирани спортисти во Република Македонија.....	41
		2292. Правилник за услови и начин на организирање на воздухопловни манифестации.....	42

	Стр.		Стр.
2293. Правилник за формата, содржината, начинот на издавање, продолжување, промена и евиденција на уверенијата за работа и уверенијата за исполнување на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен превоз.....	46	со значителна пазарна моќ донесен од Агенцијата за електронски комуникации.....	67
2294. Исправка на Правилникот за начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени на оператор		2295. Одлука за донесување на Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија.....	77
		2296. Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија.....	78
		Огласен дел	1-32

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2279. Врз основа на член 55 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“, бр.8/05, 150/07 и 35/11), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 26.6.2012 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНОК НА КОРИСТЕЊЕ И ДАВАЊЕ НА ВРЕМЕНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВАРИ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Агенција за млади и спорт му престанува користењето на движните ствари, 59 рефлектори од Националната арена “Филип II Македонски“ во Скопје, сопственост на Република Македонија.

Член 2

Движните ствари од член 1 на оваа одлука се даваат на времено користење во период од 90 (деведесет) дена без надомест на општина Битола и тоа 59 рефлектори со следниве технички спецификации - асиметрични рефлектори со моќност од 2000w, приклучен напон 220v, игнитронска единица сместена во истото алуминиумско кукиште.

Член 3

Директорот на Агенцијата за млади и спорт склучува договор со градоначалникот на општина Битола со кој се уредуваат правата и обврските за движните ствари од член 1 на оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 41-4763/1
26 јуни 2012 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2280.

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“, бр.8/05, 150/07 и 35/11), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.6.2012 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНОК НА КОРИСТЕЊЕ И ДАВАЊЕ НА ВРЕМЕНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВАРИ НА ОПШТИНА СТРУГА

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Агенција за млади и спорт му престанува користењето на движните ствари, 30 рефлектори од Националната арена “Филип II Македонски“ во Скопје, сопственост на Република Македонија.

Член 2

Движните ствари од член 1 на оваа одлука се даваат на времено користење во период од 90 (деведесет) дена без надомест на општина Струга и тоа, 30 рефлектори со следниве технички спецификации - асиметрични рефлектори со моќност од 2000w, приклучен напон 220v, игнитронска единица сместена во истото алуминиумско кукиште.

Член 3

Директорот на Агенцијата за млади и спорт склучува договор со градоначалникот на општина Струга со кој се уредуваат правата и обврските за движните ствари од член 1 на оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 41-4763/2
26 јуни 2012 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2281.

Врз основа на член 8 од Законот за употребата на македонскиот јазик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/98, 89/2008 и 116/2010), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26 јуни 2012 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА СОВЕТОТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

1. Од должноста претседател и членови на Советот за македонски јазик, поради истек на мандатот за кој се именуваат се разрешуваат:

- а) претседателот
  - д-р Димитар Пандев
- б) членовите
  - д-р Мито Миовски
  - Лилјана Макаријоска
  - д-р Томислав Трениевски
  - д-р Славица Велева

- д-р Анета Дучевска
- д-р Веселинка Лаброска
- д-р Татјана Гочкова – Стојановска
- д-р Ѓорѓи Малковски.

2. За претседател и членови на Советот за македонски јазик се именуваат:

а) за претседател

- д-р Убавка Гајдова, од ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје;

б) за членови:

- Ермис Лафазановски, писател – ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

- д-р Славица Велева, професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје

- д-р Марко Китевски, професор на ЈНУ Институт за македонска литература - Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје

- д-р Зозе Мургоски, професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје

- д-р Елка Јачева- Улчар, од ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје;

- д-р Весна Мојсова - Чепишевска, професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје

- д-р Марјан Марковиќ, професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје

- д-р Веселинка Лаброска, в.д. директор на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 23 –105/2
26 јуни 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2282.

Врз основа на член 13 став 1 од Законот за Филмскиот фонд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/2006, 92/2008, 36/2011 и 136/2011), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26 јуни 2012 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА НУ ФИЛМСКИ ФОНД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Од должноста членови на Управниот одбор на Националната установа Филмски фонд на Република Македонија, поради истек на времето за кое се именувани, се разрешуваат:

- Петар Волнаровски
- Даниела Станковска.

2. За членови на Управниот одбор на Националната установа Филмски фонд на Република Македонија се именуваат:

- Игор Стојчевски, дипл. актер, претставник од редот на стручните и уметнички лица од областа на филмската дејност

- Даниела Станковска - Плачковска, претставник од вработените на Фондот.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Број 23 –5247/1
26 јуни 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

2283.

Врз основа на член 9 од Законот за угостителска дејност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/04, 89/08, 115/10 и 53/2011), министерот за економија донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА УСЛОВИ ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ОБЈЕКТИТЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА УГОСТИТЕЛСКА ДЕЈНОСТ

Член 1

Во правилникот за услови за категоризација на објектите за вршење на угостителска дејност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/6) Прилог I и Прилог III се заменува со нови прилози кои се составен дел на овој правилник.

Член 2

Овој правилник влегува со сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се отпочне да се применува од 1 јануари 2013 година.

Бр. 13-2987/2
7 јуни 2012 година
Скопје

Министер,
Ваљон Сараќини, с.р.

ПРИЛОГ I
Категоризација на хотели, мотели и пансиони (од 1* – 5*)

Ред. бр.	Назив	1	2	3	4	5
I.	УРЕДУВАЊЕ И ОПРЕМА					
	1. Големина на објектот					
	1.1. Најмалку соби	10	10	15	15	20
	2. Влезови					
	2.1. Приод за возила и пешаци	x	x	x	x	x
	2.2. Покриен главен влез за гости	x	x	x	x	x
	2.3. Приод за инвалиди – можен и за инвалидски колички ¹⁾ – обврска само за новоизградени објекти со капацитет од 50 и повеќе соби.					
	2.4. Посебен влез за персоналот и стока				x	x
	3. Приеман хол со рецепција, портирница и информации					
	3.1. Приеман хол, најмалку - м ² површина, зголемена за - м ² по соба, за објекти со повеќе од 20 соби.	7м ²	9м ² +0,3м ² / за соба	15м ² + 0,3м ² / за соба	20м ² + 0,5м ² / за соба	20м ² + 0,5м ² / за соба
	3.2. Одвоена посебна рецепција за прием на гости				x	x
	3.3. Столови или фотељи за седење со масички, со можност за			x	x	x

¹⁾ Во заедничките простории постојат посебни помагала како што се: рампи, автоматски врати, држалки, прекинувачи на пониска височина.

[illegible]

	4.1. Во објекти со 4 нивоа (три ката и повеќе)			X			
	4.2. Во објекти со 3 нивоа (два ката и повеќе)				X		
	4.3. Во објекти со 2 нивоа (еден кат и повеќе)					X	X
	5. Простории за гости и простор за послужување²⁾						
	5.1.						
	а.) Просториите за послужување може да се користат за послужување и престој на гостите,						
	б.) Посебен простор за послужување на храна и пијалаци.						
	5.2. Простории за читање и пишување со маса за пишување, стол и осветление						
	6. Заеднички санитарии – во однос на капацитетот на објектот изразени со бројот на конзумни места во согласност со Правилникот за минимално технички услови за вршење угостителска дејност						
	7. Скали и ходници						
	7.1. Широчина на главните скали кои ги поврзуваат сите катови и ходници и широчината на						
		1м	1,10м	1,30м	1,40м	1,50м	

2) Просторот за послужување е задолжителен само за објектите кои даваат главни оброци (ручек и вечера).

	ходниците треба да биде најмалку								
	7.2. Ознаки за комуникации	x		x			x		x
	8. Греење								
	8.1. Централно, или катно греење на сите простории до температура во тие простории од најмалку 20 °C.	x		x			x		
	8.2. Централно или катно греење на сите простории до температура во тие простории од најмалку 21 °C со можност за регулирање во секоја соба.						x		x
	9. Ладеење								
	9.1 Во заедничките простории и во 40% од собите.					x			
	9.2. Во заедничките простории и во сите соби.						x		x
	10. Електрично осветление на заедничките простории								
	10.1. Скали, ходници и прирачни магацини најмалку 5 W/m ²	x		x			x		x
	10.2. Заеднички простории најмалку 10 W/m ²	x		x			x		x
	11. Телефонски стандард								
	11.1. Инсталиран телефон во затворена или звучно изолирана кабина, постојано на располагање на гостите.	x		x			x		x
	11.2. Еден телефонски апарат на секој кат (не се однесува на	x		x					

	спратови во кои сите соби се опремени со телефонски апарати).								
	11.3. Телефон во собите (интерен, локален и меѓународен телефон).		25%		100%		100%		100%
	12. Апарати за далечинско комуницирање								
	12.1. На располагање телефакс			x		x		x	
	12.2. Можност за фотокопирање			x		x		x	
	12.3 На располагање интернет при-клучок: - Во заедничките простории - Во сите соби			x		x		x	
	13. Сигнални апарати за повикување на персоналот								
	13.1. Сигнални апарати за повикување на персоналот во сите соби и бањи, освен во собите од кои е можно по телефон		x		x		x		x
	14. Сефови за чување скапоцености								
	14.1. Сефови или други соодветни можности за депонирање на скапоцености за најмалку (--%) од собите или на рецепција.				30%		50%		70%
	15. Дополнителни содржини на сместувачкиот капацитет								
	15.1. Базен, може да има како дополнителна содржина со минимални димензии 10м x						x		

4м.									
15.2.	Базен, задолжителна содржина со минимални димензии 15м x 7м, затворен или отворен тип.								x
15.3.	Сала за вежбање (фитнес)								x
15.4.	Спа – веленс центар								x
16.	Паркиришта или гаражи – само за објекти до кои е можен приод со возила								
16.1.	За најмалку (%) соби, едно возило по соба.					30%		40%	50%
17.	Радио и ТВ апарати								
17.1.	ТВ апарат и видео во заедничките простории за гости	x			x				
17.2.	инсталиран ТВ апарат во сите соби и апартмани					x		x	x
18.	Уредување и опремување на собите за гости								
18.1.	Минимална површина на собите, не вклучувајќи го претпросторот, бањата и балконот во м ² 3)								
18.1.1.	За еднокреветна соба	7 м ²			7 м ²	10 м ²		10 м ²	12 м ²
18.1.2.	За двокреветна соба	10 м ²			10 м ²	12 м ²		14 м ²	16 м ²
18.1.3.	За секој дополнителен кревет	+2.5 м ²			+2.5 м ²	+3 м ²		+3.5 м ²	+5 м ²

3) Површината на детскиот кревет со димензии 140 x 70 см е вклучена во површината на собата.

	18.2. Печатени соопштениеја ("Не вознемирувај", "Молам средете ја собата" и друго)		x	x	x	x
	18.3. Детектор за чад			x	x	x
	18.4. Телефонски именик		x	x	x	x
	18.5. Информации за хотелот – објектот		x	x	x	x
	18.6. Упатство за користење телефонот (само во собите кои имаат телефон)			x	x	x
	18.7. Прибор за пишување			x	x	x
	18.8. Прибор за шиене			x	x	x
	18.9. Подарок за добредојде					x
	18.10. Огледало за цело тело			x	x	x
	19. Соба за инвалиди (обврска само за новите објекти кои се градат по влегувањето во сила на овој правилник)					
	19.1. Објектите со капацитет од 50 соби, треба да имаат најмалку една соба за инвалиди	x	x	x	x	x
	19.2. На секои понатамошни 30 соби, најмалку една соба за инвалиди	x	x	x	x	x
	20. Бањи во состав на собите					
	20.1. Процент на соби кои мора да имаат сопствена бања	50%	70%	100%	100%	100%
	20.2. Минимална површина на	2,5	2,5	3	3,5	4

	- еден од признатите светски јазици (англиски, германски, француски и руски) - еден од признатите + еден дополнителен странски јазик		x	x		x	
	2. Пренесување на багажот на гостите						
	2.1. Го врши персоналот на хотелот во текот на 24 часа	12	12	16	18	24	
	3. Услуги на појадок						
	3.1. Послужување на појадокот во просторот за послужување	x	x	x	x	x	
	3.2. Послужување на појадокот во собите			x	x	x	
	Содржина на појадокот:						
	3.2.1. Континентален појадок.	x	x	x	x	x	
	3.2.2. Проширен асортиман (овошен сок, млечни производи, избор на топли и студени јадења од месни производи, јајца, свежо овошје, компоти, можност за диетален појадок, избор на други јадења).			x	x	x	
	3.3. Време на служење на појадокот.	2 x	2 x	3 x	4 x	4 x	
	4. Послужување главни оброци (ручек, вечера), други јадења, пијалаци и напавки во просториите за послужување			x	x	x	

	4.1. Видливо истакнато соопштение за времето на послужување	x	x	x	x	x
	4.2. Послужувањето со соодветен стручен персонал во текот на 16 часа од 24 часа и време на послужување од најмалку три часа за секој оброк.				x	x
	5. Послужување на пијалаци и напивки во собите⁶⁾					
	5.1. Собите да се опремени со мини-бар		50%	80%	100%	
	5.2. Обезбедено послужување од страна на персоналот			16 ч	24 ч	
	6. Служење на храна во собите					
	6.1. Послужување во соба со мени и ценовник во секоја соба.			16 ч	24 ч	
	7. Изглед на персоналот					
	7.1. Задолжителна работна облека за оделни сектори на работење.	x	x	x	x	
	7.2. Различна, соодветна дизајнирана работна облека за оделни сектори на работење		x	x	x	
	7.3. Беџ со името на лицето кое комуницира со гостите		x	x	x	
	8. Знаење на странски јазици					
	8.1. Раководителот (директор, сопственик, управител) на објектот:					
	8.1.1. Странски јазици					

	-еден од признатите светски јазици (Англиски, Германски, Француски и Руски) -еден од признатите + еден дополнителен странски јазик		x		x		x
	8.2. Персонал кој комуницира со гостите						
	8.2.1. Странски јазици - еден од признатите светски јазици (англиски, германски, француски и руски) - еден од признатите + еден дополнителен странски јазик		x		x		x
	9. Менување на постелнина и крпи во собите и бањите						
	9.1. Замена на постелнината и крпите при секоја смена на гостите, но најмалку еднаш неделно			x			
	9.2. Замена на постелнината и крпите два пати неделно за истиот гостин и при секоја смена на гостите.		x		x		
	9.3 Замена на постелнината три пати неделно за истиот гостин и при секоја смена на гостите. Крпите треба да се менуваат секој ден.				x		
	9.4. Постелнината и крпите треба да се менуваат секој ден.						x
	10. Чистење и сменување на собите						

ПРИЛОГ III
Категоризација на кампови (ОД 1* - 4*)

Ред. бр.	Назив	1	2	3	4
I.	УРЕДУВАЊЕ И ОПРЕМА				
	1. Приод и сообраќајна поврзаност				
	1.1. Патна поврзаност со регионални и магистрални сообраќајници	x	x	x	x
	1.2. Нормален приод за возила и пешаци, така изведен како би се избегнале сообраќајни несреќи при влегувањето и излегувањето на возилата	x	x	x	x
	1.3. Камповите со капацитет за повеќе од 300 гости мора да имаат уреден простор за чекање, со нето површина од најмалку 200 м ²	x	x	x	x
	2. Влез во кампот, прием и заминување на гостите				
	2.1. Кампот може да има само еден главен влез	x	x	x	x
	2.2. На влезот во кампот мора да има рампа, која се дига и спушта	x	x	x	x
	2.3. На влезот во кампот мора видливо да биде истакнат називот и категоријата на кампот. Натписот мора да биде добро видлив, премачкан со светликов материјал и ноќе да биде осветлен.	x	x	x	x
	2.4. Влезот во кампот ноќе мора да биде осветлен.	x	x	x	x

	2.5. Камповите со капацитет за повеќе од 300 гости, на влезот мора да имаат доволно голем, уочлив, прегледен и ноќе осветлен ориентационен план со нацртани комуникации (за возила и пешаци), разместеност и ознака на објектите, како и со броеви означени камп единици.	x	x	x	x
	2.5.1. Осветлен ориентационен план на кампот со обележени слободни места.				x
	2.6. Во непосредна близина на влезот кампот мора да има:				
	2.6.1. Просторија за прием и заминување на гостите	x	x		
	2.6.2. Рецепција со простор за чекање, опрема со гарнитура за седење (масичка со две полуфотелји или фотелји), пепелник, корпа за отпадоци.			x	x
	2.6.3. Служба за информации.				x
	2.6.4. Поштенско сандаче за писма и разгледници	x	x		x
	2.6.5. - Инсталиран телефон во затворена или звучно изолирана кабина, - освен во случаи кога нема можност за телефонска линија, да се даде услуга за користење на мобилен телефон.	x	x		x
	3. Терен, уреденост на просторот во кампот				

	3.1. Теренот за кампирање да биде што е можно порамен, долните слоеви да овозможуваат брзо истекување на водата после дожд.	x	x		
	3.2. Хоризонталните површини покриени со трева, долните слоеви да овозможуваат брзо истекување на водата после дожд.		x		x
	3.3. Природна или вештачка ограда околу целиот камп, која ќе спречува неконтролирано влегување во кампот.	x	x		x
	3.4. Кампот да биде природно добро озеленет со високи дрвја или хортикултурно добро уреден, кои ќе даваат пријатна ладовина и амбиент.		x		x
	3.5. Интерни комуникации кои овозможуваат приод на возила и пешаци до просторот за кампирање и до камп-единиците	X	x		x
	3.6. Еднонасочни улици за возила внатре во кампот, со најмала ширина од 2,5 м со доволен простор за разминување на возилата	X	x		x
	3.7. Горниот слој на улиците за возила да биде така изведен да спречува создавање прашина и кал и да овозможува чистење.	X	x		
	3.8. Горниот слој на улиците за возила да бидат асфалтирани.		x		x
	3.9. Сообраќајни знаци за одбележани насоки и ограничување на брзината на движење на колите.		x		x

4. Простор за кампирање					
	4.1. Во кампот се издава простор за кампирање или камп единица, кој служи за поставување на опремата за кампирање (шатор, камп-приколка, маса, столови, лежалки и др.), како и за сместување на возилото, ако не е обезбедено посебно паркиралиште.	x	x	x	x
	4.2. Подготвен и уреден простор за кампирање, исчистен од камења, корења и друг материјал, кој пречи за негово нормално користење.	x	x	x	x
	4.3. Минималната површина на просторот за кампирање по еден гостин (кампер) да изнесува:	15 m ²	17 m ²	20 m ²	25 m ²
	4.4. Минималната површина на камп единицата да изнесува:	60 m ²	80 m ²	100 m ²	130 m ²
	4.5. Секоја камп единица да е обележена и означена со број кој одговара на бројот на ориентациониот план.	x	x	x	x
	4.6. Сите камп единици да бидат заградени со зеленило.				x
	4.7. Процентот на просторот за кампирање, односно камп единиците, кои треба да имаат можност за приклучување на електрична енергија, да изнесува:	50%	50%	80%	100%
5. Снабдување со вода					
	5.1. Приклучок на јавен водовод или на друг начин постојано	x	x	x	x

	обезбедена доволна количина на хигиенски исправна вода за пиење, перење и одржување на хигиената.	100 л/ден	100 л/ден	120 л/ден	150 л/ден
	5.2. Минималната количина на вода по еден гостин (кампер): (литри на ден)			x	x
	5.3. По една славина на секои 25 гости рамномерно распоредени по целиот камп				
	5.4. Беспрекорен проток на вода на сите изливни места.	x	x	x	x
	6. Хигиена – ред и чистота				
	6.1. Беспрекорно отстранување на фекалните материји и отпадните води.	x	x	x	x
	6.2. Собирање и одвод на течните отпадни материји преку затворен канал до уредите за собирање и конечно испуштање во теренот или природните текови.	x	x	x	x
	6.3. Испуштањето на отпадните води да биде така уредено да се исклучи можноста од механичко или бактериолошко загадување.	x	x	x	x
	6.4. Садови или уреди за празнење на хемиските ВЦ-иња.	x	x	x	x
	6.4.1. Еден на (број) приколки	100	100	50	50
	6.5. Садови за отпадоци со капак, доволно цврсти, рационално распоредени и дискретно поставени во кампот, со најмала зафатнина од 4 дм ³ дневно по гостин.	x	x	x	x
	7. Заштита во кампот				
	7.1. Постојано да има на	x	x	x	x

	располагање средства за давање прва помош (завои, лекови и друго).					
	7.2. Камповите покрај водени површини треба да имаат уреди и опрема за спасување и видливо истакнати упатства за давање помош на давеници.	x	x	x	x	
	7.3. Доволен број апарати за гаснење пожар, со упатство за употреба на најмалку два јазика, рационално распоредени во кампот, поставени на лесно видливи и достапни места.	x	x	x	x	
	8. Снабдување со електрична енергија					
	8.1. Кампот мора да биде приклучен на јавна електрична мрежа, или на друг начин (сопствен агрегат и друго) да се обезбеди доволна количина електрична енергија за нормално функционирање на инсталациите и апаратите во кампот.	x	x	x	x	
	8.2. Сите простории во цврстите објекти, кои гостите заеднички ги користат (влез, рецепција, санитарни јазли и друго) мора да имаат електрично осветление.	x	x	x	x	
	8.3. Ниско поставени ориентациони светилки на сите главни сообраќајници за возила и патеките кои санитарните јазли во кампот.	x	x	x	x	
	8.4. Санитарните јазли ноќе да бидат осветлени.	x	x	x	x	

9. Санитари ¹⁾					
9.1. Мијалници	x	x	x	x	x
9.1.1. По еден мијалник на секои (број) гости од ист пол.	20	20	20	20	10
9.1.2. Огледало покрај мијалникот, полица за тоалетен прибор и четка за чистење		x	x	x	x
9.1.3. Славина со топла и студена вода		x	x	x	x
9.1.4. Оддалеченоста на просторот за кампирање, односно камп едини-цата, од мијалникот може да изнесува најмногу (--) метри.		200 м	150 м	100 м	
9.1.5. Растојанието помеѓу мијалниците да изнесува најмалку 90 см, мијалниците да бидат одделени со преграда, подот и сидовите до височина 1,6 м да бидат обложени со рамни плочи или друг материјал кој лесно се чисти.		x	x	x	x
- мијалниците да бидат одделени со преграда.					
9.1.6. Најмалку еден шуко приклучок за елек-трични апарати покрај мијалникот, со ознака за напонот на струјата, на секои:	50 гости	50 гости	40 гости	30 гости	
9.1.7. Растојанието меѓу приклучоците да изнесува најмалку:	75 см	75 см	75 см	75 см	
9.2. Тушеви					
9.2.1. Најмалку една затворена туш кабина на секои:	50 гости	40 гости	30 гости	20 гости	

1) Не се однесува на гостите кои користат цврсти објекти во кампот, а кои имаат сопствени санитарии.

9.2.2. Постојано на располагање студена вода	x	x	x	x
9.2.3. Туш кабините да имаат топла вода најмалку	50%	50%	80%	100%
9.2.4. Одделни туш кабини за мажи и за жени	x	x	x	x
9.2.5. Подот и сидовите до височина од (--) м да се обложени со плочки	1,6 м	1,6 м	1,8 м	2 м
9.2.6. Вратата од туш кабината да се заклучува или да има резе од внатрешната страна	x	x	x	x
9.2.7. Претпростор или посебна кабина за пресоблекување пред туш кабината, опремен со клупа за седење, огледало, полица за оставање и закачалка (за облека и крпи).			x	x
9.3. ВЦ-иња				
9.3.1. Просториите и про-сторите во кои се сместени ВЦ-ињата да се доволно пространи со можност за ефикасно природно проветрување во затворени или покриени објек-ти, ноќе да бидат осветлени. Подовите и сидовите да се обележени со плочки или друг материјал кој лесно се чисти.	x	x	x	x
9.3.2. Одделни ВЦ-иња за мажи и за жени	x	x	x	x
9.3.3. Едно ВЦ за мажи на секои (--) гости	30	30	20	15
9.3.4. Едно ВЦ за жени на секои (-	20	20	15	10

	-) гости						
	9.3.5. Најмногу 25% од ВЦ-ињата за мажи може да се заменат со двоен број на писоари	x	x	x	x	x	x
	9.3.6. Писоарите сместени во ист простор со ВЦ-ињата за мажи или во одвоен простор заштитени од погледи од надвор	x	x	x	x	x	x
	9.3.7. Сите ВЦ-иња да имаат вода за промивање	x	x	x	x	x	x
	9.3.8. Задолжително школка за ВЦ (т.н. англиско ВЦ) со штица за седење која лесно се чисти		x	x	x	x	x
	9.3.9. Вратата на кабината од ВЦ-то да може да се заклучува од внатрешната страна.	x	x	x	x	x	x
	9.4. Мијалници за нозе						
	9.4.1. Корито за миење нозе со топла и студена вода во затворен или покриен простор, најмалку по едно во секоја група на кабините за туширање.					x	x
	- славина со студена вода за миење нозе поставена на височина најмалку 50см од подот - најмалку една	x	x	x	x	x	x
	10. Услуги на храна и пијалаци						
	10.1. Во кампови со капацитет за повеќе од 150 гости да е обезбедено давање услуги на храна и пијалаци, ако на оддалеченост најмногу до 200	x	x	x	x	x	x

метри од кампот нема угостителски објект во кој се даваат тие услуги.					
10.2. Објектите во кои се даваат услуги на храна и пијалаци, мора да ги исполнуваат условите пропишани за тој вид и категорија на објектот.	x	x	x	x	x
11. Трговија, снабдување со прехранбени продукти и други потреби					
11.1. Во кампот да има продавници за продажба на прехранбени продукти (леб, млеко и млечни производи, месо и месни производи и друго), пијалаци (пиво, вино, минерална вода и др.), дневни потреби (весници, поштенски марки и разгледници, автокарти и водичи, тутунски производи, средства за лична хигиена, перење и чистење, средства за заштита од сонце и др.).				x	x
11.2. Обезбедено снабдување (можност за купување) на прехранбени продукти и дневни потреби во кампот или неговата непосредна близина (во пречник до најмногу 200 м)		x	x	x	
12. Простор за приготвување и конзумирање на храна					
12.1. Уреден и опремен покриен простор за приготвување и конзумирање на храна		x	x	x	x

	12.2. Уредено место ²⁾ (грил, скара, огниште и слично) за приготвување на храна.	x	x	x	x
	12.3. Едно електрично или плинско решо со постојано обезбедена енергија за готвење за секои (-) гости		75	50	30
	12.4. Кујнски маси со рамна површина од материјал кој не рѓосува и со меѓусебно одвоени прегради.			x	x
	12.5. Можност за полнење на плински шишиња.				x
	12.6. Сад за отпадоци		x	x	x
	13. Апарати за ладење – фрижидери касети				
	13.1. Фрижидери со прегради или комори за ладење, во кои гостите со надоместок можат да чуваат прехран-бени продукти и пијалаци, со најмала зафатнина од 15 дм ³ на 100 гости	x	x	x	x
	14. Услови за гостите				
	14.1. Перење и пеглање на долна облека и алишта		x	x	x
	14.1.1. Покриен простор за перење алишта		x	x	x
	14.1.2. Корито за перење алишта со материјал кој не рѓосува со топла и студена вода, покрај коритото да има маса.				x
	- корито за перење алишта со			x	

2) Места на кои се пали оган мора да бидат така уредени како би се избегнала опасноста од пожар.

	топла и студена вода најмалку едно на 50 гости. - Едно корито за перње алишта на 75 гости			X			
	14.1.3. Маса за пеглање и пегли на располагање на гостите				X		X
	14.2. Миење на посатки						
	14.2.1. Садови за миење на посатки со топла и студена вода, еден на секои: - садови за миење на посатки еден на секои (--) гости		X			X	25 гости
	14.3. Миење на автомобили						
	14.3.1. Бетониран простор ³⁾ за миење на автомобили со протечна вода, славина со приклучно црево со должина од најмалку 8 м и канал за одвод на водата				X		X
	14.4. Детска градинка со организирано чување на деца, обезбедена можност за загревање						X
	УСЛУГИ						
	1. Чуварска служба, прием и испраќање на гостите, менувачница и услуги со телефон						
	1.1. Обезбедена постојана контрола на влегување на влезот		X		X		X

3) Димензиите на просторот треба да изнесуваат најмалку 4 x 6 м.

во кампот					
1.2. Обезбедена ноќна и дневна чуварска служба во кампот	x	x	x	x	x
1.3. Рецепција – прием и испраќање на гостите, службата за информации, прием и доставување на пошта работи 24 часа дневно	12/24	12/24	18/24	24	
1.4. Услуги со телефон можни (--) часа во текот на 24 часа видливо истакнато соопштение за работното време.	12	12	16	24	
1.5. Интернет приклучок на располагање во рецепцијата или во другите заеднички просторија		x		x	
2. Простори за кампирање					
2.1. Чистење и уредување на просторот за кампирање и камп единиците после секоја смена на гостите.	x	x	x	x	
2.2. Редовно чистење и примерно одржување на просторот за паркирање и комуникациите во кампот	x	x	x	x	
2.3. Редовно празнење или замена на сатовите за отпадоци, најмалку еднаш дневно	x	x	x	x	
2.4. Редовно собирање и изнесување на отпадоците и другиот смет, на за тоа определено место надвор од кампот	x	x	x	x	

	3. Заштита на гостите во кампот					
	3.1. Постојан надзор и брзо известување на надлежните органи за појава на заразни болести во кампот.	x	x	x	x	x
II.	3.2. Амбулантска служба во кампот во текот на 18 часа од 24 часа, обезбедено доаѓање на лекар во определено време и соопштение за времето на ординирање. - Најмалку едно лице кое работи во кампот да биде оспособено за давање на прва помош, да има медицинска сестра на служба во текот на 12 часа од 24 часа и соопштение за работното време. - Најмалку едно лице кое работи во кампот да биде оспособено за давање на прва помош, во камповите со капацитет за повеќе од 100 гости			x		x
	4. Одржување на инсталациите и апаратите					
	4.1. Обезбедено одржување на инсталациите и апаратите во кампот за нивно нормално функционирање	x	x	x	x	x
	4.2. Најмалку едно лице стручно да биде оспособено за користење		x	x	x	x

	на електричните инсталации и изведување на приклучоци за струја и контрола на тие приклучоци.						
	5. Одржување на санитарните простори и апарати						
	5.1. Редовно чистење и дезинфекција на санитарните простори и апарати.	x		x	x		x
	5.2. Најмалку едно лице да биде постојано задолжено за санитарните простории.	x		x	x		x
	6. Знаење на странски јазици и изглед на персоналот	x		x	x		x
	6.1. - Раководителот на кампот добро да знае странски јазик, - персоналот кој работи на прием и испраќање на гостите со добро знаење странски јазици, - персоналот кој работи во менувачница со добро знаење странски јазици.				Еден странски јазик x x x	Еден странски јазик x x x	Два странски јазици x x x
	6.2. Персоналот кој работи во кампот, освен раководителот (директорот) на кампот, за време додека е на работа да биде облечен во работна облека (работна униформа)					x	x
	7. Услуги во трговија						
	7.1. Продавниците во кампот можат да работат најмалку (--) часа од 24 часа на видливо			12/24	12/24		16/24

	истакнато соопштение за ра ботното време.				
	8. Услови за гостите и анимирање и забава			X	X
	9. Можност за чување на скапо- цености на гостите во рамките на рецепцијата				X
	10. Прифаќање на платежни и кредитни картички.			X	X
	11. Банкомат				X

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

2284.

Врз основа на член 11 став 5 од Законот за оружјето („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/05, 47/06, 42/07, 86/08, 72/10 и 158/11), министерот за здравство во согласност со министерот за внатрешни работи, донесоа

РЕШЕНИЕ

ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ ВО КОИ ЌЕ СЕ ВРШИ ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД НА ФИЗИЧКО ЛИЦЕ ЗАРАДИ УТВРДУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНАТА СПОСОБНОСТ ЗА ПОСЕДУВАЊЕ И НОСЕЊЕ НА ОРУЖЈЕ

1. Во Решението за определување на здравствени установи во кои ќе се врши лекарски преглед на физичко лице заради утврдување на здравствената способност за поседување и носење на оружје („Службен весник на Република Македонија“ бр.83/07) по точката 9 се додава нова точка 10, која гласи:

„10. Градска општа болница „8-ми Септември“ Скопје, ОЕ Специјалистичко-консултативна служба.“

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.121-38118/1
19 јуни 2012 година
Скопје
Министер
за внатрешни работи,
Гордана Јанкулоска, с.р.

Бр. 10-4051/2
22 мај 2012 година
Скопје
Министер
за здравство,
Никола Тодоров, с.р.

2285.

Врз основа на член 62 став 8 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/2012), министерот за здравство донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА ДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗА ДОЗВОЛА ЗА ПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА И ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА ДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗАРАДИ НЕИЗДАДЕНО РЕШЕНИЕ, ОДНОСНО ЗАРАДИ НЕДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗА ОДБИВАЊЕ НА БАРАЊЕТО ЗА ИЗДАВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗА ДОЗВОЛА ЗА ПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат формата и содржината на барањето за донесување решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа и формата и содржината на барањето за донесување решение заради неиздадено решение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа во рокот утврден во членот 62 став 3 од Законот за здравствената заштита.

Член 2

Барањето за донесување решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа се поднесува на образец „Барање за донесување решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа“ на хартија во бела боја со формат А4, даден во Прилог бр. 1, кој е составен дел на овој правилник.

Образецот на барањето од ставот 1 на овој член содржи:

- назив на органот до кој се поднесува барањето, односно Министерство за здравство;
- податоци за подносителот на барањето - основач на здравствената установа, односно име и презиме, адреса, ЕМБГ и телефон за контакт за физичко лице или назив, седиште, ЕМБС и телефон за контакт за правно лице;
- наслов на барањето;
- краток опис на содржината на барањето;
- место и датум на поднесување на барањето;
- потпис на подносителот на барањето.

Член 3

Барањето за донесување решение заради неиздадено решение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа во рокот утврден во членот 62 став 3 од Законот за здравствената заштита се поднесува на образец „Барање за донесување решение заради неиздавање дозвола за почнување со работа на здравствена установа“ на хартија во бела боја со формат А4, даден во Прилог бр. 2, кој е составен дел на овој правилник.

Образецот на барањето од ставот 1 на овој член содржи:

- назив на субјектот до кој се поднесува барањето, односно „до Писарницата на министерот за здравство“;
- податоци за подносителот на барањето - основач на здравствената установа, односно име и презиме, адреса, ЕМБГ и телефон за контакт за физичко лице или назив, седиште, ЕМБС и телефон за контакт за правно лице;
- наслов на барањето;
- краток опис на содржината на барањето;
- место и датум на поднесување на барањето;
- потпис на подносителот на барањето.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за формата и содржината на барањето за донесување решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа и за формата и содржината на барањето за донесување решение заради неиздадено решение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање решение за дозвола за почнување со работа на здравствена установа („Службен весник на Република Македонија“ бр 91/11).

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-5530/1
4 јули 2012 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

Прилог бр. 1.

до

Министерството за здравство

од

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НА ОСНОВАЧОТ на здравствената установа,
односно назив на правното лице - основач на здравствената установа

АДРЕСА на основачот на здравствената установа,
односно седиште на правното лице - основач на здравствената установа

ЕМБГ на основачот на здравствената установа,
односно ЕМБС на правното лице - основач на здравствената установа

телефон за контакт

**БАРАЊЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗА
ДОЗВОЛА ЗА ПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА**

Барам донесување решение за дозвола за почнување со работа на _____

се наведува ФОРМАТА според актот за регистрација:
Јавната, Приватната и сл.

здравствена установа _____

се наведува ВИДОТ: на пример, „ординација по општа медицина“, „специјалистичка ординација по
интерна медицина“, „општа болница“, „специјална болница по гинекологија и акушерство“

со назив „_____“

се наведува НАЗИВОТ

со седиште во _____

се наведува СЕДИШТЕТО: општина, населено место (град или село), улица и број

и со одговорен носител на здравствената дејност _____

се наведуваат: лично име и презиме, звање, адреса на постојаното или привременото живеалиште

Прилози (акт за регистрација на установата, потребна документација за стручниот кадар во зависност од
видот на здравствената установа, доказ за уплатени административни такси...):

-
-
- ...

_____ место и датум

барател

_____ потпис на барателот

Прилог 2.

до

Писарницата на
министерот за здравство

од

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НА ОСНОВАЧОТ на здравствената установа,
односно назив на правното лице - основач на здравствената установа

АДРЕСА на основачот на здравствената установа,
односно седиште на правното лице - основач на здравствената установа

ЕМБГ на основачот на здравствената установа,
односно ЕМБС на правното лице - основач на здравствената установа

телефон за контакт

**БАРАЊЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗАРАДИ НЕИЗДАВАЊЕ
ДОЗВОЛА ЗА ПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА НА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА**

Со оглед на тоа што во рокот утврден во членот 62 став 3 од Законот за здравствената заштита не е издадено решение за дозвола за почнување со работа, односно не е донесено решение за одбивање на барањето за издавање решение за дозвола за почнување со работа на здравствената установа, поднесувам барање до министерот за здравство да постапи по барањето за донесување решение за дозвола за почнување со работа.

Во прилог доставувам копија од поднесеното барање за донесување решение за дозвола за почнување со работа на здравствената установа - _____

се наведува БРОЈОТ И ДАТУМОТ на поднесеното барање

место и датум

барател

потпис на барателот

2286.

Врз основа на член 39 став 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/12), министерот за здравство, донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА СОДРЖИНАТА НА ПОДАТОЦИТЕ ШТО СЕ
ВОДАТ ВО ЕЛЕКТРОНСКАТА ЛИСТА НА ЗАКА-
ЖАНИ ПРЕГЛЕДИ И ИНТЕРВЕНЦИИ ЗА КОРИСТЕ-
ЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСЛУГИ И НАЧИНОТ
НА НЕЈЗИНОТО ВОДЕЊЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишува содржината на податоците што се водат во електронската листа на закажани прегледи и интервенции за користење на здравствените услуги и начинот на нејзиното водење во мрежата на секундарно и терцијарно ниво.

Член 2

(1) Во електронската листа на закажани прегледи и интервенции (во натамошниот текст: Листата) се внесуваат податоци за пациентот и за здравствената установа во која се води листата.

(2) Во Листата се внесуваат следните податоци за пациентот:

- име и презиме на пациентот, единствен матичен број (ЕМБГ), здравствен број, адреса на живеење, телефонски број (фиксен и/или мобилен) и адреса за електронска пошта,
- вид на здравствената услуга односно вид на апарат за која се закажува термин,
- време на пријавување за здравствената услуга (час и минута, ден, месец и година),
- време на закажување (час и минута, ден, месец и година),
- опис на интервенција и забелешки.

(3) Во Листата се водат следните податоци за здравствената установа:

- назив и седиште на установата,
- работно време на установата,
- адреса за електронска пошта,
- телефонски број на установата,
- број на лекари,
- број на апарати за кои се врши закажување,
- видови на здравствените услуги односно апарати за кои се врши закажување на прегледи и интервенции, и
- листа на лекари кај кои се врши закажување на прегледи и интервенции (име и презиме, специјализација, титула, адреса, мобилен и/или фиксен телефон, адреса за електронска пошта и здравствена установа во која е вработен).

(3) За сите исправки на погрешно внесени записи или бришење на податоци од страна на одговорното лице останува електронски запис во Листата.

Член 3

(1) Податоците во Листата се внесуваат од страна на определените лица во здравствената установа, веднаш по поднесувањето на барањето за закажување и тоа според редоследот на приемот на барања за закажување на здравствената услуга во термините одредени за редовно закажување.

(2) Здравствените услуги кои се итни или се однесуваат на пациенти кои се сместени на лекување во здравствена установа, не се внесуваат во Листата, а здравствената услуга се извршува веднаш но не подоцна од 24 часа од настанувањето на потребата од итна здравствена услуга.

(3) Како итни здравствени услуги се сметаат сите здравствени услуги кои се однесуваат на животни загрозувачки состојби (болест, повреда, односно труење, со ризик по здравјето и животот) утврдени од страна на лекар.

(4) Здравствените услуги кои се приоритетни заради здравствената состојба на пациентот и проценката за натамошниот тек на третманот што избраниот лекар го образложил во упатот, односно според проценката на лекарот специјалист од соодветната гранка на специјалност од здравствената установа во која ќе се користи здравствената услуга, а во согласност со приоритетите базирани врз медицината заснована на докази се внесуваат во Листата во термини кои се во рамките на работното време на здравствената установа, но надвор од термините одредени за редовно закажување и не подоцна од еден месец.

(5) Здравствените услуги кои се однесуваат на контролни прегледи и здравствени услуги за кои пациентот бара да се закажат во подоцнежен термин од понудениот, се закажуваат во термините одредени за редовно закажување, имајќи го во предвид терминот одреден за контрола односно подоцнежниот термин кој е предложен од пациентот.

(6) Пациентот кој бара подоцнежен термин за закажување, истото го потврдува со лична писмена изјава во која се наведени неговото име и презиме, здравствената услуга, здравствената установа и терминот кога бара да се закаже здравствената услуга.

(7) По закажувањето на здравствената услуга во Листата, пациентот го добива единствениот број на здравствената услуга кој се доделува при закажувањето на услугата.

(8) Доколку одреден вид на здравствени услуги се даваат во текот на истиот ден кога се побарани, за тие услуги не се води Листа, освен за закажувањето на здравствена услуга согласно член 5 и 6 од овој правилник.

Член 4

(1) Одговорните лица и избраниот лекар односно лекарот - специјалист вршат закажување на здравствените услуги во Листата преку доделеното корисничко име и лозинка од страна на Министерството за здравство.

(2) Лицата од став 1 на овој член се грижат за:

- еднаков третман на сите пациенти,
- заштита на личните податоци на пациентите согласно прописите за заштита на личните податоци,
- ажурно управување со листата,
- почитување на редот на пациентите, кои се впишани во листата,
- остварување на правата на пациентите да се запознаат со листата, и
- издавање на шифриран податок за името и презимето на пациентот.

Член 5

Избраниот лекар односно соодветниот лекар – специјалист во случај на потреба од закажување на здравствена услуга за пациентот во друга здравствена установа од исто или повисоко ниво, закажува термин за здравствена услуга во соодветната Листа на здравствената установа согласно одредбите од овој правилник.

Член 6

Избраниот лекар закажува термин за здравствена услуга во здравствена установа на секундарно ниво, а лекарот - специјалист закажува термин за здравствена услуга во здравствена установа на секундарно или терциерно ниво.

Член 7

Во Листата што се објавува од страна на директорот на здравствената установа на видно место во просториите на здравствената установа и на веб апликацијата која ја администрира Министерството за здравство, се содржани следните податоци:

- реден број,
- единствен број на здравствената услуга кој се доделува при закажувањето на услугата,
- датум за кога е закажана здравствената услуга,
- време на траење на закажаната здравствена услуга (од – до, изразено во час и минути),
- датум на закажување (ден, месец, година),
- време на чекање - уште колку денови има до закажаната здравствена услуга, пресметано од моменталниот датумот до датумот за кога е закажана здравствената услуга.

Член 8

Заради континуирано и успешно водење на Листата здравствената установа обезбедува постојана, стабилна и безбедна АДСЛ интернет конекција со минимални брзини од 4 Mbps download и 0,8 Mbps upload.

Член 9

Одредбите од член 5 и 6 на овој правилник ќе започнат да се применуваат од 1 декември 2012 година.

Член 10

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-4400/1
5 јули 2012 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2287.

Врз основа на член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.158/10), член 12 став 4 од Законот за платниот промет („Службен весник на Република Македонија“ бр.113/07, 22/08, 159/08, 133/09, 145/10, 35/11, 11/12 и 59/12), а во врска со член 4 став 6 од Законот за задолжница („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/12), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА ОТВОРАЊЕ И ЗАТВОРАЊЕ НА ТРАНСАКЦИСКА СМЕТКА

1. Во Одлуката за начинот и постапката за отворање и затворање на трансакциска сметка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 150/07, 05/08 и 152/08), во точката 13, ставот 3 се менува и гласи:

„Сметката на учесникот во платниот промет не може да се затвори доколку:

- на истата сметка се евидентирани неизвршени наплати и основи за наплата, а тие не се пренесени на правен следбеник, со исклучок на точка 12;

- не се изврши бришење на задолжницата од Регистарот на задолжници.“

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 септември 2012 година.

О бр. 02-15/VIII-2/2012

5 јули 2012 година

Скопје

Гувернер

и претседавач

на Советот на Народната банка
на Република Македонија,
Димитар Богов, с.р.

2288.

Врз основа член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.158/10) и член 24 став 3 од Законот за девизното работење („Службен весник на Република Македонија“ бр.34/01, 49/01, 103/01, 51/03, 81/08, 24/11 и 135/11), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА ОТВОРАЊЕ И ВОДЕЊЕ НА СМЕТКИ НА НЕРЕЗИДЕНТИ**

1. Во Одлуката за начинот и условите за отворање и водење на сметки на нерезиденти („Службен весник на Република Македонија“ бр. 41/07, 105/07, 78/08 и 139/08), во точката 3 потточка б) алинеја 1, по зборовите: „патна исправа“ се додаваат зборовите: „или важечка лична карта ако лицето доаѓа од држава-членка на Европската Унија или од држава со која Република Македонија има склучено билатерална спогодба за прекугранично патување на државјани на двете земји“.

2. Во точката 4 алинеја 4, по зборот: „банката“ се додаваат зборовите: „а коишто се однесуваат на наплата или плаќање во странство“.

3. Во точката 5, по ставот 1 се додава нов став 2 којшто гласи:

„Ажурирањето на документацијата за идентификација на нерезидентот од став 1 на оваа точка не се однесува на нерезидентите од точка 3 потточка а) алинеја 3 на оваа одлука, како и на странските банки со кои домашните банки имаат воспоставено кореспондентски односи.“

Постојниот став 2, станува став 3.

4. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О бр. 02-15/VIII-3/2012

5 јули 2012 година

Скопје

Гувернер

и претседавач

на Советот на Народната банка
на Република Македонија,
Димитар Богов, с.р.

2289.

Врз основа член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.158/10) и член 23 став 2 од Законот за девизното работење („Службен весник на Република Македонија“ бр.34/01, 49/01, 103/01, 51/03, 81/08, 24/11 и 135/11), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ПОД КОИ РЕЗИДЕНТИТЕ КОИШТО НЕ СЕ ОВЛАСТЕНИ БАНКИ, МОЖАТ ДА ОТВОРААТ И ДА ИМААТ СМЕТКИ ВО СТРАНСТВО**

1. Во Одлуката за начинот и условите под кои резидентите коишто не се овластени банки, можат да отвораат и да имаат сметки во странство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 165/11 и 46/12), во точката 2 алинеја 4, втората реченица се менува и гласи: „Под важечки документ за работа се подразбира договор за работа склучен со странски работодавач или друг документ за вработување издаден од надлежен орган на странската држава, вклучително и работна виза содржана во патната исправа, во коишто е наведен периодот на кој се однесуваат“.

Во третата реченица по зборовите: „Сметката кај странската банка врз оваа основа може да се отвори во земјата каде што е седиштето на странскиот работодавач“, се додаваат зборовите: „како и во земјата каде што има негови организациски делови“.

По алинејата 6 се додава нова алинеја 7 којашто гласи:

„- физички лица со постојано место на живеење во Република Македонија, а во исто време имаат и важечка странска патна исправа со податоци за адресата на живеење во странство.“

Сметката кај странската банка врз оваа основа може да е отворена само во земјата каде што е издадена важечката патна исправа и може да се користи само за трансфер на прилив од странство.“

2. Во точката 8 зборовите: „од денот на истекот на важноста на документот за престој или за работа од точката 2 став 1 алинеја 2, 3 и 4“ се бришат.

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О бр. 02-15/VIII-4/2012

5 јули 2012 година

Скопје

Гувернер

и претседавач

на Советот на Народната банка
на Република Македонија,
Димитар Богов, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ

2290.

Врз основа на член 44 став 5 и член 48 став 1 од Законот за спортот („Сл. весник на РМ“ бр. 29/02, 66/04, 81/08, 18/11, 51/11 и 64/12), ја приложуваме следната

Л И С Т А НА КАТЕГОРИЗИРАНИ СПОРТИСТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОД ЈАНУАРИ 2012 – ЈУНИ 2012 ГОДИНА

Ред. Бр.	Име и презиме на категоризираниот спортист	Стектата спортска категорија	Остварен резултат на официјални меѓународни натпревари кои се во календарот на европските и светските асоцијации и државни првенства
1.	Дејан Манасков	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
2.	Стојанче Стоилов	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
3.	Стевче Алушовски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
4.	Кирил Лазаров	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
5.	Влатко Митков	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
6.	Аце Јоновски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
7.	Бранислав Ангеловски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
8.	Владимир Темелков	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот

		категорија	од 15-29.01.2012 година во Република Србија
9.	Филип Миркуловски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
10.	Велко Маркоски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
11.	Златко Мојсоски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
12.	Борко Ристовски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
13.	Наумче Мојсоски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
14.	Ванчо Димовски	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
15.	Петар Анхелов	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
16.	Филип Лазаров	Спортист од меѓународна категорија	Ракомет - за освоено 5 ^{-то} место на 10-то ЕП во ракомет за мажи, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
17.	Андреј Стојановски	Спортист од меѓународна категорија	Пливање – за освоено 7-мо место на 3-то СП за глуви, одржано во периодот од 05-14.08.2011 година во Коимбра, Португалија
18.	Кристијан Кајчевски	Спортист од меѓународна категорија	Традиционално карате – за освоено 2-ро место во дисциплината тимски кумите состав на 30-то ЕП во традиционлано карате за сениори и 13-то ЕП за јуниори, одржано во периодот од 16-17.11.2011 година, во Ерусалим-Израел
19.	Аљоша Недев	Спортист од	Традиционално карате – за освоено 2-ро

		меѓународна категорија	место во дисциплината тимски кумите состав на 30-то ЕП во традиционлано карате за сениори и 13-то ЕП за јуниори, одржано во периодот од 16-17.11.2011 година, во Ерусалим-Израел
20.	Матеј Ангеловски	Спортист од меѓународна категорија	Традиционално карате – за освоено 2-ро место во дисциплината тимски кумите состав на 30-то ЕП во традиционлано карате за сениори и 13-то ЕП за јуниори, одржано во периодот од 16-17.11.2011 година, во Ерусалим-Израел
21.	Марко Блажевски	Спортист од меѓународна категорија	Пливање – за остварена норма во дисциплината 400м. мешано според Табела 3 од Правилникот за категоризација на спортистите од Република Македонија
22.	Ферат Курбулиќи	Спортист од меѓународна категорија	Карате – за освоено 5-то место во дисциплината борби до 75кг., на 47-то ЕП во карате одржано во периодот од 10-13.05.2012 година, во Тенерифе-Шпанија
23.	Тодор Ристески	Спортист од меѓународна категорија	Карате – за освоено 5-то место во дисциплината борби до 67кг., на 47-то ЕП во карате одржано во периодот од 10-13.05.2012 година, во Тенерифе-Шпанија

Бр. 08-1404/1
5 јули 2012 година
Скопје

Директор,
м-р Лазар Поповски, с.р.

2291.

Врз основа на член 44 став 5 и член 48 став 1 од Законот за спортот („Сл. Весник на РМ,, бр. 29/02, 66/04, 81/08, 18/11, 51/11 и 64/12), ја приложуваме следната

Л И С Т А

НА СТРУЧНИ ЛИЦА И ТРЕНЕРИ КОИ УЧЕСТВУВАЛЕ ВО РАБОТАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СПОРТСКИТЕ РЕЗУЛТАТИ НА КАТЕГОРИЗИРАНИ СПОРТИСТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Ред. Бр.	Име и презиме на стручното лице-тренер	Стектата спортска категорија	Остварен резултат на официјални меѓународни натпревари кои се во календарот на европските и светските асоцијации и државни првенства
1.	Звонко Шундовски	селектор на македонската машка сениорска ракометна репрезентација	за учество и пласман на македонската ракометна репрезентација на 10-то ЕП за сениори, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
2.	Андон Бошковски	тренер на македонската машка сениорска ракометна репрезентација	за учество и пласман на македонската ракометна репрезентација на 10-то ЕП за сениори, одржано во периодот од 15-29.01.2012 година во Република Србија
3.	Венцислав Недев	тренер на македонската традиционална карате репрезентација	за учество и пласман на македонската традиционална карате репрезентација на 30-то ЕП за сениори и 13-то ЕП за јуниори одржано во периодот од 16-17.11.2011 година во Ерусалим-Израел
4.	Петар Белистојаноски, Мирче Јанушевски и Бошко Заборски	трениери и селектор на македонската карате репрезентација	за учество и пласман на македонската карате репрезентација на 47-то ЕП во карате одржано во периодот од 10-13.05.2012 година, во Тенерифе-Шпанија

Бр. 08-1404/2
5 јули 2012 година
Скопје

Директор,
м-р **Лазар Поповски**, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО

2292.

Врз основа на член 47 став (1) од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија” бр. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10 и 24/12) директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА УСЛОВИ И НАЧИН НА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ВОЗДУХОПЛОВНИ МАНИФЕСТАЦИИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат условите и начинот на организирање на воздухопловни манифестации.

Член 2

Воздухопловната манифестација во смисла на овој правилник е јавно прикажување на летачки способности и достигнувања на воздухопловци (пилоти, едриличари, падобранци, моделари и други) како и на летачки средства (авиони, хеликоптери, едрилици, змејови, паравлагдери, лесни и ултра лесни летала, падобрани, балони, разни моделарски изведби и други) заради запознавање на јавноста со најновите достигнувања во воздухопловството, воздухопловната техника, како и стручната подготвеност за управување со истите. За воздухопловни манифестации се сметаат јавни натпревари, аеромитинзи, вклучувајќи и изложби, како и претставувања на воздухоплови, ако воздухопловите се претставуваат на јавноста, а не само на купувачи.

2. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ВОЗДУХОПЛОВНА МАНИФЕСТАЦИЈА

Член 3

(1) Воздухопловна манифестација, вклучувајќи и генерална проба може да се одржи во воздушен простор претходно резервиран со итно известување (NOTAM).

(2) Итно известување (NOTAM) од став (1) на овој член треба да биде со важност за денот на одржувањето на воздухопловната манифестација, и тоа најмалку 30 минути пред започнувањето и 30 минути по завршувањето на истата.

(3) Границите на резервирањето воздушен простор треба да бидат точно дефинирани со координати или во полупречник од референтна точка дефинирана со координати согласно World Geodetic Sistem - WGS 84, изразен во мерни единици (километри, наутички милји и др).

(4) Висината на резервирањето воздушен простор треба да биде најмалку 1000 метри (3000 стапки) над определената максимална работна висина за време на воздухопловната манифестација (бафер зона).

Член 4

Параметрите на ограничувањата на воздухоплови со стварна брзина при маневрирањето во лет помала од 250 кноти се утврдуваат согласно следните услови:

1. Метеоролошки услови
  - Видливост во лет најмалку 8 км
  - Хоризонтална оддалеченост од облаци најмалку 1,5 км
  - Вертикална оддалеченост од долна база на облаци најмалку 150 м над горната граница на летање.
  - Без појава на умерена или јака турбуленција

2. Минимална оддалеченост од публика
  - од патеката за возење најмалку 15 метри
  - од полетно слетната патека најмалку 50 метри
  - странична оддалеченост на зоната на летање најмалку 230 метри.

Член 5

За време на извршување на акробатски летови при цивилни воздухопловни манифестации, може да се изведуваат акробатски фигури во согласност со упатствата на производителот за одреден тип на воздухоплов.

Член 6

(1) Минималната безбедна висина на летање и завртувања на летачките средства треба да изнесува 50 метри, освен ако со одредбите од Глава 3 на овој правилник поинаку не е определено.

(2) По исклучок од став (1) на овој член минималната безбедна висина за елементот бришечко летање треба да изнесува најмалку две величини на распон на крилата за соодветниот авион или едрилица, односно две величини во пречник на роторот на хеликоптер.

Член 7

Не може да се врши полетување и слетување во група и групно летање на воздухоплови од различни типови освен ешалонирано настапување на група составена од подгрупи со ист тип на воздухоплови.

Член 8

Не може да се врши намерно гасење и стартување на моторите на воздухопловите во лет и изведување на елементи и маневри кои не се најавени со планот за настап и проверени, односно, увежбани на генералната проба.

Член 9

За време на падобранските скокови, не може да се вршат било какви други летачки активности во зоната на скокањето. За време на падобрански скокови, не може да работат моторите на авионите, односно хеликоптерите на земја. Слетување на воздухопловот од кој се извршени падобранските скокови не може да се врши, ако слетувањето се врши на исто леталиште се до приземјувањето и на последниот падобранец, односно до целосното ослободување на полетно-слетната патека.

Член 10

Не може да се врши надлетување над просторот наменет за публика и извршување на маневри во кои векторот на брзината на воздухопловот е кон публиката.

Член 11

(1) Организаторот на воздухопловната манифестација треба да го одреди просторот за сместување на публиката така да истиот се наоѓа исклучиво странично во однос на местото за полетување и слетување, прелетување на воздухопловите, зоната на летањето, доскок на падобранците или кој се користи за други воздухопловни активности, односно странично од главните патеки, кои се користат за вршење на други летови како и надвор од секторите за приод и заминување кои им припаѓаат.

(2) Просторот од став (1) од овој член треба да биде ограден и јасно обележан со знаци на забрани и информации за да се оневозможи пристап на површините на кои се одвива воздухопловната активност односно во реонот под воздушниот простор предвиден за летачка активност за време на манифестацијата.

(3) Неовластени лица и возила не можат да се движат надвор од просторот наменет за публика и за паркирање на возила.

(4) Растојанието на првиот ред на публиката од работ на полетно-слетната патека не треба да биде помало од 50 метри.

Член 12

Во просторот од 20 метри од воздухопловите, статичните места за полнење гориво и цистерните за точење гориво не може да се пуши.

Член 13

(1) Екипажот кој учествува во летачката програма на воздухопловната манифестација треба да поседува важечка дозвола, да е обучен за маневрите кои ги изведува и да има најмалку 10 часови остварен налет во последните три месеци.

(2) Во летачкиот дел од воздухопловната манифестација не може да учествува екипаж кој во својот состав има лица кои се на обука или кои немаат претходно учество, најмалку на генералната проба на воздухопловната манифестација.

Член 14

(1) На воздухопловна манифестација може да учествуваат само воздухоплови кои се регистрирани, имаат доказ за пловидбеност и поседуваат гаранција за техничка исправност најмалку на ниво на извршен 50 часовен повремени преглед.

(2) На воздухопловна манифестација не може да учествува експериментален воздухоплов.

Член 15

Целокупното летање во текот на воздухопловната манифестација на сите воздухоплови се врши исклучиво со висиномери подесени по QFE, односно моменталниот притисок на местото на кое се изведува воздухопловната манифестација.

Член 16

(1) На воздухопловна манифестација не може да учествуваат воздухоплови без воспоставена двострана радио врска помеѓу воздухопловот и контролата на летање која раководи со летањето, како и настап на екипаж со кој контролата на летање не може да комуницира на македонски или на англиски јазик.

(2) За време на воздухопловната манифестација дозволено е користење на стандардна воздухопловна фразеологија на македонски или на англиски јазик во зависност од карактерот на манифестацијата.

3. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ВОЗДУХОПЛОВНИ МАНИФЕСТАЦИИ

Групни и акробатски летови на авиони со млазен погон

Член 17

(1) Групни летови на авиони со млазен погон не може да се вршат.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, може да се вршат групни летови со млазен погон, ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. да се исполнети минималните услови во однос на видливост во лет, видливост на земја, вертикална и хоризонтална оддалеченост од облаците и базата на облаците, во согласност со одредбите на овој правилник, без оглед на тоа дали аеродромот е со или без контролирана зона,

2. групните летови да се извршуваат паралелно со утврдените простори наменети за публиката и без промена на насоката на летање,

3. утврдените простори наменети за публиката да не се прелетуваат односно летовите да не се одвиваат кон нив,

4. страничната оддалеченост од просторот во кој се одвиваат летовите и просторот наменет за публика да изнесува најмалку 230 метри и

5. летовите да се одвиваат на височина од најмалку 500 метри (1 500 стапки) над земјата (AGL).

Останати летови на авиони со млазен погон

Член 18

(1) Летови на авион со млазен погон, при кои се изведува симулиран престанок на работа на мотор, летови при кои авионите летаат едни кон други или пролетуваат еден покрај друг со намалено меѓусебно растојание не можат да се вршат.

(2) Прелетите можат да се изведуваат само паралелно со просторот наменет за публиката, а промената на правецот на летањето на воздухопловите смее да се изведува само во спротивен (одлазен) правец во однос на просторот наменет за публиката.

(3) Одредбите од член 17 став (2) точки 1, 3, 4, и 5 од овој правилник се применуваат на соодветен начин на прелетите и промената на правецот од став (2) од овој член.

Нормални летови на авиони со млазен погон

Член 19

За време на изведување на нормални летови пилотот на воздухопловот треба да се придружува на прописите кои се однесуваат на употреба на аеродромот и да обезбеди надлитување на пропишаната височина за надлитување на препреки на местото на манифестацијата.

Групни акробатски летови на авиони со елисен погон

Член 20

Изведување на групни акробатски летови на авиони со елисен погон, може да се врши ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. да се исполнети минималните услови во однос на видливост во лет, видливост на земја, вертикална и хоризонтална оддалеченост од облаците и базата на облаците, во согласност со одредбите на овој правилник, без оглед на тоа дали аеродромот е со или без контролирана зона,

2. групните акробатски летови да се извршуваат истовремено со најмногу три едномоторни авиони со најголема дозволена маса на полетување до 2000 kg, во ист правец на летот и паралелно со просторот наменет за публиката,

3. утврдените простори наменети за публиката да не се прелетуваат односно летовите да не се одвиваат кон нив,

4. страничната оддалеченост од просторот во кој се одвиваат летовите и просторот наменет за публика да изнесува најмалку 350 метри и

5. летовите да се одвиваат на височина од најмалку 500 метри (1 500 стапки) над земјата (AGL).

Групни летови на авиони со елисен погон

Член 21

Изведување на групни летови на авиони со елисен погон, може да се врши, ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. видливоста во лет да изнесува најмалку 5 км за летовите во неконтролиран воздушен простор, додека другите метеоролошки услови треба да одговараат на вредностите утврдени за визуелно летање;

2. летовите да се извршуваат паралелно со утврдените простори наменети за публиката;

3. утврдените простори наменети за публиката да не се прелетуваат, односно летовите да не се одвиваат кон публиката и

4. страничната оддалеченост од просторот во кој се одвиваат летовите и просторот наменет за публика да изнесува најмалку:

- 100 метри за авиони со максимална дозволена тежина на полетување до 2000 кг
  - 150 метри за авиони со максимална дозволена тежина на полетување од 2000 кг до 5700 кг
  - 230 метри за авиони со максимална дозволена тежина на полетување поголема од 5700 кг и
5. летовите да се извршуваат на висина од најмалку 100 метри (300 стапки) над земја (AGL)

Акробатски летови на авиони со елисен погон

Член 22

Изведуваче на акробатски летови на авиони со елисен погон, може да се врши ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. страничната оддалеченост од просторот во кој се одвиваат летовите и просторот наменет за публика да изнесува најмалку:

- 150 метри за авиони со максимална тежина на полетување до 5700 кг
- 230 метри за авиони со максимална дозволена тежина на полетување поголема од 5700 кг и

2. доколку се исполнети условите утврдени во член 21 точки 1, 2, 3 и 5 на овој правилник.

Останати летови на авиони со елисен погон

Член 23

Одредбите од член 21 на овој правилник на соодветен начин се применуваат за одобрување на останатите видови на летови на авиони со елисен погон како што се прелетувања со симулиран престанок на работа на еден или повеќе мотори или прелетувања со промена на брзината и други.

Нормално летање на авиони со елисен погон

Член 24

Одредбите од член 19 на овој правилник соодветно се применуваат и за нормално летање на авиони со елисен погон.

Летови со хеликоптер

Член 25

(1) Одредбите од член 21 на овој правилник соодветно се применуваат и за групно летање на хеликоптери.

(2) Одредбите од член 22 на овој правилник соодветно се применуваат и за акробатско летање на хеликоптери.

(3) Прелетување со промена на брзина или во истовремено лебдење на еден или повеќе хеликоптери може да се изведува под услови пропишани во член 21, на овој правилник, со исклучок на точката 5 доколку се врши лебдење на хеликоптер.

(4) За време на нормални летови со хеликоптер, пилотот треба да се придржува на пропишаните висини за надлитување на препреки на аеродромот на кој се одржува воздухопловната манифестација.

(5) Не можат да се вршат групни акробатски летови со цивилни хеликоптери.

Летови со моторни едрилици

Член 26

(1) Групни акробатски летови со моторни едрилици можат да се вршат во исклучителни случаи, ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. групните летови да се вршат истовремено со најмногу три моторни едрилици, во ист правец на летот и паралелно со утврдените простори за публиката и

2. да се исполнети условите утврдени во член 20 точки 1, 3, 4 и 5 на овој правилник.

(2) Групни летови со моторни едрилици можат да се вршат ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. страничната оддалеченост од просторот во кој се одвиваат летовите и просторот наменет за публика да изнесува најмалку 100 метри и

2. да се исполнети условите утврдени во член 21 точки 1, 2, 3, и 5 на овој правилник.

(3) Акробатски летови со моторни едрилици можат да се вршат ако организаторот на манифестацијата обезбеди исполнување на следното:

1. страничната оддалеченост од просторот во кој се одвиваат летовите и просторот наменет за публика да изнесува најмалку 150 метри и

2. да се исполнети условите утврдени во член 21 точки 1, 2, 3, и 5 на овој правилник.

(4) Одредбите од став (2) од овој член соодветно се применуваат и на другите видови на летови со моторни едрилици.

(5) Одредбите од член 25 став (4) на овој правилник соодветно се применуваат и за нормално летање со моторни едрилици.

Летање со останати видови на воздухоплови

Член 27

(1) Летовите на останатите видови на воздухоплови можат да бидат одобрени ако се придржуваат на одредбите утврдени во овој правилник кои се применливи за нивната категорија.

(2) Просторот за одржување на воздухопловна манифестација во која учествуваат воздухопловни модели, треба да биде видливо ограден и означен со знаци за забрани и информации. Доколку во воздухопловната манифестација учествуваат воздухоплови со екипаж и воздухопловни модели, организаторот на манифестацијата треба да определи лице одговорно за координација на летањето на воздухопловните модели.

4. НАЧИН НА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ВОЗДУХОПЛОВНА МАНИФЕСТАЦИЈА

Член 28

(1) Воздухопловна манифестација може да се организира по претходно извршен надзор и издадено одобрение од страна на Агенцијата за цивилно воздухопловство (во понатамошниот текст: Агенцијата).

(2) Доколку воздухопловната манифестација се одржува во контролиран воздушен простор, одобрението од став (1) на овој член, Агенцијата го издава по предходно добиена согласност од давателот на услуги на воздухопловна навигација.

(3) За организирање на воздухопловна манифестација на која треба да учествува државен воздухоплов, одобрение издава Агенцијата по предходно добиено мислење од надлежните министерства согласно Законот за воздухопловство.

Член 29

(1) За издавање на одобрение за организирање на воздухопловна манифестација од член 28 на овој правилник, трговско друштво, орган на државната управа, здружение на граѓани или друго физичко или правно лице поднесува барање во писмена форма до Агенцијата најдоцна осум недели пред планираниот ден на одржување на манифестацијата.

(2) По исклучок од став (1) од овој член, барањето за издавање на одобрение за организирање на воздухопловна манифестација на која учествуваат само спортски воздухоплови, се поднесува во писмена форма до Агенцијата, најдоцна 12 дена пред планираниот ден на одржување на манифестацијата.

(3) Барањето од ставовите (1) и (2) на овој член треба да ги содржи следните податоци:

1. Име и презиме или име на организација, адреса, односно седиште и контакт телефонски број на организаторот на воздухопловната манифестација;

2. Име и презиме и контакт телефонски број на раководителот (директор) на воздухопловната манифестација;

3. Вид, цел и време (датум и временски период во денот) на одржување на воздухопловната манифестација;

4. Место на одржување на воздухопловната манифестација и

5. Географска должина, ширина изразена согласно World Geodetic Sistem - WGS 84 и вертикални граници на потребниот воздушниот простор за одржување на манифестацијата.

(4) Барањето од ставовите (1) и (2) на овој член треба да ги содржи следните документи:

1. Согласносност на операторот на аеродромот за одржување на манифестацијата, а во случај кога планираната воздухопловна манифестација не се одржува на аеродром, кон барањето се приложува скица на реонот на кој е планирана манифестацијата со податоци за големината и стручна проценка за прикладноста на тој реон за одржување на планираната манифестација, како и доказ за право на користење на тој реон и

2. Елаборат за воздухопловната манифестација.

Член 30

Елаборатот од член 29 став (4) точка 2 на овој правилник треба да содржи:

1. Име и презиме на раководителот (директор) на воздухопловната манифестација кој ќе раководи со активностите поврзани со подготовка и реализација на воздухопловната манифестација;

2. Име и презиме на раководителот на летање, кој треба да има дозвола за комерцијален лет (CPL) и кое ќе раководи и кординира со летачките активности во подготовка и реализација на воздухопловната манифестација;

3. Име и презиме на раководителот на падобранските скокови, кој треба да има дозвола на падобранец со овластување на организатор на падобрански скокови или инструктор по падобранство кое ќе раководи со падобранските скокови во кординација со раководителот на летање;

4. Тип и регистарски ознаки на воздухопловите, кои ќе учествуваат во воздухопловната манифестација со фотокопии од исправите на воздухопловите, а во случај кога при поднесувањето на барањето за одобрување на воздухопловната манифестација, организаторот на манифестацијата не е во можност да ги наведе овие податоци, треба најдоцна во рок од два дена пред почетокот на манифестацијата во писмена форма да ја извести Агенцијата за типот, бројот и регистарските ознаки на воздухопловите;

5. Список на учесниците кои ќе учествуваат во воздухопловната манифестација со фотокопии од нивните дозволи, односно уверенија, а во случај кога при поднесувањето на барањето за одобрување на воздухопловната манифестација, организаторот не е во можност да го достави овој список со фотокопии од дозволите, односно уверенијата, треба истото да го направи најдоцна во рок од два дена пред почетокот на манифестацијата;

6. Договор склучен помеѓу организаторот на воздухопловната манифестација и пилотите, како и другиот персонал кои ќе учествуваат во манифестацијата во воздух и на земја;

7. Програма на воздухопловната манифестација во која организаторот на манифестацијата ги наведува бројот на планираните содржини, број на учесници и временската рамка и

8. Предлог на организаторот на воздухопловната манифестација за решенијата за финансирање на манифестацијата, за обезбедувањето на воздухопловно техничко, навигациско, метеоролошко, санитетско, против пожарно, редарско, полициско, сообраќајно, логистичко, медиумско покривање и друго.

Член 31

(1) Најдоцна десет дена пред денот на одржувањето на планираната воздухопловна манифестација, раководителот (директорот) на воздухопловната манифестација доставува упатство за реализација на истата до Агенцијата, сите учесници и заинтересирани субјекти.

(2) Упатството за реализација на воздухопловната манифестација од став (1) на овој член треба да има текстуален дел со следната содржина:

- пристигање на учесниците
- опис на воздушниот простор разервиран за настанот

- организација и проценка за контрола и раководење со летањето

- фреквенции и повикувачки знаци
- ограничувања,
- вонредни постапки,
- обезбедување на настанот
- заминување на учесниците и
- други потребни содржини.

(3) Кон текстуалниот дел на упатството за реализација на воздухопловната манифестација, раководителот (директорот) на воздухопловната манифестација приложува:

- скица-карта во размер 1:200 000 со процедури за визуелно пристигнување – заминување, зони на чекање, воздушен простор разервиран за настанот,

- скица на аеродромот, леталиштето или местототеренот со податоци за распоред и димензии на зоните за публика, зоните за маневар на воздухопловите со оска на работа, зона за изложба на воздухопловите, зона за скокање на падобранците, паркинг зона за службени возила (брза помош, противпожарно возило, полиција, одезбедување и сл).

- обрасци-прашалници за учесниците кои настапуваат на манифестацијата и
- други потребни скици и шеми.

(4) Обрасците – прашалниците од став (3) алинеја 4 на овој член треба да содржат податоци потребни за медиумско презентирање и покривање на воздухопловната манифестација и истите треба да содржат податоци за:

1. членовите на екипажот;
2. летачки налет во часови на пилотите;
3. воздухопловите кои ќе бидат вклучени во воздухопловната манифестација;
4. краток опис на нивните летачки програми и
5. падобранците со нивно падобранско искуство.

Член 32

(1) Во упатството за реализација на воздухопловната манифестација од член 31 на овој правилник, организаторот ги дефинира битните прашања за планираното, организираното и безбедно извршување на манифестацијата и служи за предходна подготовка на пријавените учесници, други структури и лица вклучени во организацијата и реализацијата на воздухопловната манифестација.

(2) Агенцијата во рок од пет дена од добивањето на упатството за реализација на воздухопловната манифестација врши анализа и го одобрува како основен документ за воздухопловната манифестација или доколку има недостатоци, дава забелешки и предлага мерки за отстранување на евентуалните недостатоци.

Член 33

(1) Агенцијата во рок од пет дена од приемот на барањето го известува писмено подносителот за приемот на барањето и за лицето одговорно за координација на постапката и соработка со раководителот (директорот) на воздухопловната манифестација.

(2) Доколку барањето е целосно и доколку се утврди дека се исполнети пропишаните услови за организирање на воздухопловна манифестација, Агенцијата ја одобрува воздухопловната манифестација по доставен доказ за платен надоместок утврден со Тарифникот на Агенцијата.

Член 34

Овој правилник влегува во сила со денот на негово објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-695/3
5 јули 2012 година
Скопје

Директор,
д-р Дејан Мојсоски, с.р.

2293.

Врз основа на член 33 став (5), а во врска со член 3 од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/2006, 24/2007, 103/2008, 67/2010 и 24/12), директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА, НАЧИНОТ НА ИЗДАВАЊЕ, ПРОДОЛЖУВАЊЕ, ПРОМЕНА И ЕВИДЕНЦИЈА НА УВЕРЕНИЈАТА ЗА РАБОТА И УВЕРЕНИЈАТА ЗА ИСПОЛНУВАЊЕ НА БЕЗБЕДНОСНИТЕ УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ЈАВЕН ВОЗДУШЕН ПРЕВОЗ

1. Општи одредби

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат формата, содржината, начинот на издавање, продолжување, промена и евиденција на уверенијата за работа и уверенијата за исполнување на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен превоз.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. **Уверение за работа за вршење на јавен воздушен превоз** (Operating Licence - OL) е овластување кое Агенцијата за цивилно воздухопловство (во понатамошниот текст: Агенцијата) му го дава на правно лице, со кое му се дозволува да врши јавен воздушен превоз како што е наведено во уверението за вршење на јавен воздушен превоз (во натамошниот текст: уверение за работа);

2. **Уверение за исполнување на безбедносни услови за вршење на јавен воздушен превоз** (Air Operation Certificate-AOC) е уверение кое Агенцијата му го дава на правно лице, со кое се потврдува дека правното лице поседува професионална способност и организациона поставеност која гарантира безбедно оперирање на воздухопловот/те вклучен/и во воздухопловни активности наведени во уверението за исполну-

вање на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен превоз (во натамошниот текст: уверение за исполнување на безбедносни услови).

3. **Сертификација** е постапка за издавање, продолжување и промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови или за издавање на одобренја и согласности поврзани со вршење на јавен воздушен превоз, која се состои од сертификациона проверка и надзор во која Агенцијата утврдува дали барателот ги исполнува пропишаните безбедносни, економски услови и услови за обезбедување од дејствија на незаконско постапување.

2. Форма и содржина на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови

Член 3

(1) Формата и содржината на уверението за работа е дадена во Прилог 1 кој е составен дел на овој правилник.

(2) Формата и содржината на уверението за исполнување на безбедносни услови е дадена во Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник.

3. Начин на издавање, продолжување или промена на уверенијата за работа и уверенијата за исполнување на безбедносни услови

Член 4

Издавањето, продолжувањето или промената на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови, се врши во постапка која ги содржи следните фази:

1. првичен контакт и состанок пред поднесување на барање (во натамошниот текст: првичен состанок);
2. поднесување на барање со придружна документација;
3. утврдување на формални недостатоци на барањето;
4. утврдување на исполнетост на условите, кое опфаќа:
  - сертификациона проверка на барањето и потребната документација (Document Evaluation)
  - сертификационен надзор (Initial Inspection) и
  - 5. издавање, продолжување или промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови.

3.1. Првичен состанок

Член 5

(1) Барателот со цел одржување на првичен состанок поднесува писмо за намера до Агенцијата.

(2) Агенцијата во рок од седум дена од приемот на писмото за намера писмено го известува барателот за времето и местото на одржување на состанокот и за лицето одговорно за координација на постапката и комуникација согласно нејзина внатрешна процедура.

(3) Состанокот од став (2) на овој член има за цел:

- запознавање на барателот со постапката за издавање продолжување и промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови и разрешување на евентуалните нејаснотии во врска со постапката;
- запознавање со придружната документација која се поднесува кон барањето, вклучувајќи и одредени упатства за пополнување на соодветните образци;
- претставување на раководниот персонал на барателот пред Агенцијата и
- да се утврди дали намерите на барателот се во рамките утврдени со прописите за јавен воздушен превоз.

(4) Состанокот од став (2) на овој член се одржува во просториите на Агенцијата во присуство на директорот, раководните лица и менаџерот за квалитет на барателот.

3.2. Поднесување на барање и потребна документација

3.2.1. Поднесување на барање

Член 6

(1) Барањето за издавање, продолжување или промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови, се поднесува на образец даден во Прилог 3 кој е составен дел на овој правилник објавен на интернет страната на Агенцијата.

(2) Барањето за издавање на уверение за работа и уверение за исполнување на безбедносни услови се поднесува најмалку 90 дена пред планираната дата на отпочнување со вршење на јавен воздушен превоз.

(3) По исклучок на став (2) на овој член барателот може да ги достави оперативните прирачници најмалку 60 дена пред планираниот датум за отпочнување со вршење на јавен воздушен превоз.

(4) За продолжување на важноста на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови, превозникот поднесува барање за продолжување до Агенцијата најдоцна 30 дена пред истекот на важноста на уверенијата.

(5) Доколку превозникот не поднесе барање за продолжување на важноста на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови во рокот од став (4) на овој член, се смета дека уверенијата се повлечени.

(6) Превозникот кој сака да изврши промена на податоците наведени во уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови, за истото поднесува писмено барање до Агенцијата најмалку 30 дена пред датата кога се планира да се отпочне со операциите на кои се однесува бараната промена.

(7) По исклучок на став (6) на овој член, имателот на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови кој сака да изврши промена на името на правното лице, адреса, бришење на воздухоплов од регистар и промена на одговорно лице (Post Holder) за истото поднесува писмено барање со потребната документација до Агенцијата најдоцна во рок од 10 дена од настанатата промена.

3.2.2. Потребна документација за издавање на уверение за исполнување на безбедносни услови

Член 7

(1) Кон барањето од член 6 став (1) на овој правилник се поднесува следната документација за исполнителност на пропишаните услови за издавање на уверение за исполнување на безбедносни услови и тоа:

1. Доказ за уплатена административна такса;
2. Доказ за уплатен надоместок за издавање на уверение за исполнување на безбедносни услови согласно Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците на Агенцијата;
3. Опис на предложените операции:
  - патници и/или стока (карго и/или опасни материји);
  - видот на јавен воздушен превоз за кој се поднесува барањето (редовен превоз или нередовен превоз (чартер или авиотакси превоз), домашен или меѓународен превоз, дневен или ноќен превоз);
  - региони и области на изведување на операциите;
4. Договори за сопственост или закуп, или писмо за намера за купување или закуп на воздухопловите;
5. Статут на правно лице (вклучувајќи ја целта на друштвото – комерцијален воздушен сообраќај);

6. Договори за вработување или ангажирање на членови на екипаж;

7. Договор за користење на аеродром во Република Македонија како домицилен аеродром;

8. Доказ за сопственост или договор за закуп на деловни простории;

9. Уверение за упис во регистарот на воздухоплови на Република Македонија, уверение за пловидбеност, уверение за тип, уверение за одржување на воздухоплови, уверение за бучава и емисија на гасови, уверение за радиостаница, број на воздухоплови, типови на воздухоплови, регистарски ознаки, договори за закуп/лизинг како и други податоци поврзани за воздухопловите со кои располага авиопревозникот.

10. Номинации за раководни лица (Post-Holders) дадени на образец четири на EASA (EASA Form 4), вклучително со нивни биографија (CV) и докази за нивна компетентност (дозволи, уверенија, сертификати, дипломи);

11. Предложена измена/Образец за измена и дополнување (PRA) за секој прирачник посебно;

12. Оперативен прирачник со содржина утврдена согласно Поддел П од Анексот III на ЕУ Регулацијата 3922/91 изменета со ЕУ Регулациите 2176/96, 169/1999, 2871/2000, 1592/2002, 1899/2006, 1900/2006, 8/2008 и 859/2008, која е преземена согласно Анексот I од Мултилатералната спогодба за основање на Европска заедничка воздухопловна област ("Службен весник на Република Македонија" бр. 27/07 и 98/09), и кој како минимум треба да содржи Дел А (OM-A), Дел В (OM-B) за секој тип на воздухоплов (согласно насловната страница на процена на OM-B документот), Дел С (OM-C), Дел D (OM-D) и инструкции за објаснување и прифаќање на дозволите од контролата на летање (ATC clearances) особено ако во истите е опфатено прелетување на безбедна висина;

13. Прирачник за квалитет, ако не е опфатен во OM-A;

14. Самопроценка "Верификација на придржување на Q-системот/Систем за мониторинг на придржувањето";

15. Изјава на операторот за придржување кон OM;

16. Прирачник за процедури за безбедност на патничката кабина - CSPM;

17. Листа на минимална опрема - MEL;

18. Чек листи за усогласеност со барањата за опрема на воздухопловот (Подделови K и L на OPS);

19. Чек листа за усогласеност со дополнителните барања за пловидбеност (JAR/CS-26);

20. Програма за обезбедување на авиопревозникот (security);

21. Технички дневник на воздухопловот (Technical Log);

22. Пополнет образец за RNAV (вклучувајќи и за RNP);

23. Пополнет образец за ETOPS, ако е соодветно;

24. Пополнет образец за MNPS, ако е соодветно;

25. Пополнет образец за AWO вклучувајќи и LVTO, ако е соодветно;

26. Пополнет образец за остри приоди, ако е соодветно;

27. Прирачник за опслужување на земја, ако е соодветно;

28. Листа на воздухоплови, типови на воздухоплови, регистарски ознаки, сериски броеви, главна база, капацитет на патнички седишта;

29. Систем за управување со безбедноста (Safety Management System), листи за проверка на усогласеноста/образец за анализа на недостатоци;

30. Програма за спречување на несреќи и безбедност на летањето (Accident Prevention and Flight Safety Programme);

31. Список на дозволени отстапувања од конфигурацијата на воздухопловот;

32. Прирачник за карактеристиките на воздухопловот;

33. Прирачник (процедури) за контрола на масата и центрирањата;

34. Прирачници за обука на кабинскиот персонал, оперативниот персонал и персоналот за опслужување на земја доколку истиот не е опфатен со Оперативниот прирачник, Дел Д;

35. Прирачник за кабинскиот персонал (Cabin crew Manual);

36. Прирачник за превоз на опасни материи/ ако е соодветно;

37. Анализа на полетно-слетните патеки;

38. Листи за проверка (чек листи) кои ги користи екипажот за летање;

39. Картици/листи со известувања за патниците;

40. Листа за проверка на процедурите за пребарување на воздухоплов;

41. Предлог спецификации за специфичните оперативни овластувања кои се бараат;

42. План за демонстрирање на евакуација во опасни ситуации;

43. План за демонстрирање на слетување на вода;

44. План за демонстрирање на летови;

45. Листа на поднесени документи дадена во Прилог 4 кој е составен дел на овој правилник и

46. други докази за исполнетост на безбедносните услови пропишани во Правилникот за начинот на вршење на јавен воздушен превоз како и посебните услови во однос на потребниот персонал, воздухопловите, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење и условите за обезбедување од дејствија на незаконско постапување пропишани во Уредбата за условите за безбедност на воздухопловно пристаниште и правилата за начинот на вршење на работите поврзани со обезбедување од дејствија на незаконско постапување.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, доколку истовремено со постапката за издавање на уверението за исполнување на безбедносни услови се водат и постапките за добивање на уверенија за упис во регистар на воздухопловите, за пловидбеност, за тип, одржување на воздухоплови, бучава и емисија на гасови и за радиостаница, во тој случај уверенијата од став (1) точката 9 на овој член, наместо со барањето, се поднесуваат на крај на постапката односно по завршување на постапката за негово добивање.

3.2.3. Потребна документација за издавање на уверение за работа

Член 8

Кон барањето од член 6 на овој правилник се поднесува следната документација за исполнетост на пропишаните економски услови за издавање на уверение за работа и тоа:

1. Доказ за уплатена административна такса;

2. Доказ за уплатен надоместок за издавање на уверение за работа согласно Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците на Агенцијата;

3. Примерок од тековна состојба од Централниот регистар за правното лице не постара од 30 дена;

4. Статут на правно лице (вклучувајќи ја целта на друштвото – комерцијален воздушен сообраќај);

5. Примерок од книгата на акционер (листа на акционери), доколку се работи за акционерско друштво;

6. Докази за исполнетост на пропишаните економски услови за вршење на јавен воздушен превоз согласно ЕУ Регулативата 1008/2008 за заедничките правила за вршење на воздухопловните услуги во заедницата, Глава II која е преземена согласно Анексот 1 од Мул-

тилатералната спогодба за основање на Европска заедничка воздухопловна област (“Службен весник на Република Македонија” број 27/07 и 98/09) (во натамошниот текст: ЕУ Регулативата 1008/2008) и

7. Листа на поднесени документи дадена во Прилог 5 кој е составен дел на овој правилник.

3.2.4. Потребна документација за продолжување и промена на уверение за работа и уверение за исполнетост на безбедносните услови

Член 9

(1) Кон барањето за продолжување на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови, се поднесува:

1. Доказ за уплатени административни такси за продолжување на уверенијата;

2. Доказ за уплатен надоместок за продолжување на уверение за работа и уверение за исполнување на безбедносни услови согласно Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците на Агенцијата;

3. Докази за исполнетост на безбедносните услови пропишани во Правилникот за начинот на вршење на јавен воздушен превоз како и посебните услови во однос на потребниот персонал, воздухопловите, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење и условите за обезбедување од дејствија на незаконско постапување пропишани во Уредбата за условите за безбедност на воздухопловно пристаниште и правилата за начинот на вршење на работите поврзани со обезбедување од дејствија на незаконско постапување и

4. Докази за исполнетост на економските услови пропишани со ЕУ Регулативата 1008/2008 за продолжување на уверението за работа и тоа:

а) Сметки, но не постари од шест месеци по последниот ден на односната финансиска година и, ако е потребно, најновиот интересен финансиски извештај;

б) Проектиран биланс на состојбата, вклучувајќи го и билансот на успехот, за претстојната година;

в) Претходни и проектирани износи на расходи и приходи за ставки за гориво, цени и тарифи, плати, одржување, амортизација, промени на девизниот курс, аеродромски надоместоци, надоместоци за услугите на воздухопловната навигација, трошоци за опслужување на земја, осигурување, итн. прогнози за сообраќајот/приходите и

г) Извештаи за движење на готовинскиот капитал и планови за ликвидноста за следната година.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, доказите од точките 3 и 4 не се поднесуваат кон барањето доколку со континуираните инспекциски надзори спроведени согласно Правилникот за начинот, правилата и посебните услови за вршење на инспекциски надзор и посебните услови кои треба да ги исполнува лице за да врши инспекциски надзор на јавен воздушен превоз не е утврдена промена или неисполнетост на некој од пропишаните услови за вршење на јавен воздушен превоз.

(3) Кон барањето за промена на уверението за работа и/или уверението за исполнување на безбедносни услови, се поднесува:

1. Доказ за уплатена административна такса;

2. Доказ за уплатен надоместок за промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови согласно Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците на Агенцијата;

3. Доказ за исполнетост на условите за извршување на промена на одреден податок во уверението за исполнување на безбедносни услови пропишани во Правилникот за начинот на вршење на јавен воздушен превоз како и посебните услови во однос на потребниот персонал, воздухопловите, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење;

4. Доказ за исполнетост на економските услови за промена на уверението за работа во случај на промена во структурата или во активностите на имателот на уверението кои значително влијаат врз нивната финансиска состојба и тоа:

а) Ако е потребно, последниот интерен биланс на состојбата и прегледани/ревидирани финансиски сметки за претходната финансиска година.

б) Прецизни детални податоци за сите предложени промени на пример, промена на услуга, планирано преземање или здржување, измени во акцискиот капитал, промена на акционери, итн.;

в) Проектиран биланс на состојбата, со биланс на успех за тековната финансиска година, вклучувајќи ги и сите планирани промени во структурата или дејностите кои значајно ќе влијаат врз финансиската способност;

г) Претходни и проектирани износи на расходи и приходи на ставките како што се оние за гориво, цени и тарифи, плати, одржување, амортизација, промени на девизниот курс, аеродромски надоместоци, трошоци за услуги на воздухопловната навигација, трошоци за опслужување на земја, осигурување, итн. Прогнози за сообраќајот/приходите;

д) Извештаи за движење на готовинските текови и планови за ликвидноста за следната година, вклучувајќи ги и сите планирани измени во структурата или активностите кои значајно ќе влијаат врз финансиската способност и

г) Детални податоци за финансирање за набавка/закуп на воздухоплови, вклучувајќи ги, во случај на закуп, и условите на договорот.

3.2.5. Потребна документација за специфични овластувања

Член 10

(1) Во случај кога кон уверението за исполнување на безбедносни услови се бараат специфични оперативни овластувања како што се CATII/CATIII, ETOPS, MNPS, RVSM, RNAV, NEM, MEL, превоз на опасни материи или друго, кон барањето се поднесуваат и докази за исполнување на условите за вршење на таквите овластувања и програми за обука.

(2) Во случај кога кон уверението за исполнување на безбедносни услови се бараат и специјални ограничувања пропишани во Правилникот за начинот на вршење на јавен воздушен превоз како и посебните услови во однос на потребниот персонал, воздухопловите, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење се доставуваат и информации за бараните ограничувања.

Член 11

Документацијата од членовите (7), (8), (9) и (10) на овој правилник се поднесува во оригинал или копија заверена кај нотар.

3.3. Утврдување на формални недостатоци

Член 12

По приемот на барањето Агенцијата утврдува дали постојат формални недостатоци и тоа:

- дали барањето е поднесено во определениот рок;
- дали барањето е поднесено на образецот пропишан со овој правилник и
- дали кон барањето е поднесена документацијата од членовите (7), (8), (9), односно (10) на овој правилник.

Член 13

(1) Агенцијата во рок од 15 ден од приемот на барањето го известува барателот за тоа дали барањето е потполно или содржи формални недостатоци и му определува рок за отстранување на истите.

(2) Рокот од 90 дена за завршување на целокупната постапка утврден во член 19 став (4) на овој правилник започнува да тече од моментот кога барателот ќе ги отстрани формалните недостатоци во рокот од став (1) на овој член.

(3) Доколку барателот не ги отстрани недостатоците во предвидениот рок Агенцијата донесува заклучок за отфрлање на барањето.

3.4. Утврдување на исполнетост на условите

Член 14

(1) Доколку се утврди дека барањето е целосно, Агенцијата започнува со утврдување на исполнетоста на пропишаните услови за добивање на уверение за работа и уверение за исполнување на безбедносни услови и со спроведување на сертификацијата.

(2) Сертификацијата од став (1) на овој член се врши преку сертификациона проверка на барањето и приложената документација (Document Evaluation) и сертификационен надзор (Initial Inspection).

(3) По исклучок од став (2) на овој член сертификацијата при продолжување на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови може да се изврши без спроведување на сертификационен надзор (Initial Inspection) доколку со континуираните инспекциски надзори спроведени согласно Правилникот за начинот, правилата и посебните услови за вршење на инспекциски надзор и посебните услови кои треба да ги исполнува лице за да врши инспекциски надзор на јавен воздушен превоз не е утврдена неисполнетост на некој од пропишаните услови за вршење на јавен воздушен превоз.

(4) Агенцијата и барателот ги усогласуваат термините и динамиката на проверките од став (2) на овој член пред нивното започнување.

(5) Агенцијата изготвува внатрешна процедура со која ја пропишува својата внатрешна организација на работата при сертификацијата и чек листи за извршување на сертификационата проверка и надзор од став (2) на овој член.

3.4.1. Сертификациона проверка на барањето и приложената документација (Document Evaluation)

Член 15

(1) Сертификационата проверка на барањето и приложената документација (Document Evaluation) има за цел откривање на недостатоците, пропустите и критичните ситуации во исполнетоста на пропишаните услови кои можат да влијаат на безбедноста на јавниот воздушен превоз и предложените операции.

(2) Во текот на проверката од став (1) на овој член претставниците на Агенцијата ги користат претходно изготвените чек листи пропишани со внатрешната процедура од член 14 став (5) на овој правилник и усно им ги соопштуваат на претставниците на барателот прелиминарните резултати.

(3) Во текот на проверката од став (1) на овој член на барателот му се дава можност во одреден период да ги отстрани евентуалните недостатоци во поднесената документација и/или да подготви алтернативни решенија пред започнување на сертификациониот надзор (Initial Inspection).

(4) Доколку барателот не ги отстрани недостатоците во предвидениот рок или не предложи прифатливи алтернативни решенија, Агенцијата донесува заклучок за отфрлање на барањето.

3.4.2. Сертификационен надзор (Initial Inspection)**Член 16**

(1) Сертификациониот надзор (Initial Inspection) има за цел преку увид и практична проверка на начинот на извршување на бараните операции на јавен воздушен превоз да утврди дали барателот ги исполнува пропишаните услови за вршење на јавен воздушен превоз и дека истиот може да го задоволи бараното ниво на безбедност.

(2) Сертификациониот надзор (Initial Inspection) се извршува во согласност со ICAO Doc. 8335-АН/879 и Administrative and Guidance Material - AGM, Section Four: operations, Part 2 на JAA.

Член 17

(1) Барателот треба да го овозможи сертификациониот надзор (Initial Inspection), да и ја даде неопходната техничка помош на Агенцијата, да ги организира посетите, како и да определи лице кое ќе биде овластено да соработува со Агенцијата.

(2) Лицето за поддршка овластено од барателот треба да овозможи:

- преглед на односните досиеја, податоци, процедури и друг материјал во врска со вршење на јавен воздушен превоз;
- копирање или земање на извадоци од односните досиеја, податоци, процедури и друг материјал;
- добивање на бараните објаснувања;
- пристап во просториите, локациите, добрата и другите средства на барателот, односно имателот на уверението и
- други активности со цел овозможување на сертификацијата.

Член 18

(1) Во рок од 10 дена од завршувањето на сертификациониот надзор (Initial Inspection), Агенцијата изготвува писмен извештај во кој се констатира фактичката состојба, се утврдуваат евентуалните неусогласености, пропусти и критични ситуации во исполнетоста на пропишаните услови и истите детално се опишуваат и документаат.

(2) Извештајот од став (1) на овој член Агенцијата го доставува до подносителот на барањето.

(3) Агенцијата во рок од 10 дена од доставување на извештајот од став (1) на овој член ќе побара од барателот да предложи мерки за отстранување на евентуалните недостатоци, пропусти и критични ситуации во исполнетоста на условите за вршење на јавен воздушен превоз како и рок за нивно преземање.

(4) Агенцијата ќе ги одобри мерките и рокот за нивно превземање доколку оцени дека истите се доволни за отстранување на евентуалните недостатоци, пропусти и критични ситуации во исполнетоста на условите за вршење на јавен воздушен превоз.

(5) Барателот треба да ги преземе мерките на начин и во временски рок одобрени од Агенцијата.

3.5. Издавање, продолжување или промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови**Член 19**

(1) Доколку подносителот на барањето ги превземе мерките на начин и во рок согласно член 18 на овој правилник, Агенцијата донесува решение за издавање, продолжување или промена кое заедно со уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови ги доставува на подносителот на барањето.

(2) Уверенијата од став (1) се издаваат првично со важност од шест месеци, по што истите се продолжуваат на рок не подолг од три години.

(3) Доколку Агенцијата оцени дека не се исполнети пропишаните услови за вршење на јавен воздушен превоз, донесува решение за одбивање на барањето за издавање, продолжување или промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови кое ги содржи причините за истото.

(4) Целокупната постапка пред Агенцијата од поднесување на барањето до донесување на решение за издавање, продолжување или промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови не може да трае повеќе од 90 дена.

4. Евиденција**Член 20**

(1) За издадените уверенија за работа, уверенијата за исполнување на безбедносни услови и документацијата приложена кон барањето за издавање, продолжување или промена на истите, Агенцијата води евиденција во регистар.

(2) Регистарот од став (1) на овој член содржи податоци за превозниците на кои Агенцијата им издала уверение за работа и/или уверение за исполнување на безбедносни услови и има за цел олеснување на дистрибуцијата на важни информации до оние на кои тие се однесуваат, како и контакт броеви и адреси на одговорните лица (Post Holder), директорот на превозникот и податоци за типовите и класите на воздухоплови со кој истиот оперира.

(3) Регистарот од став (1) на овој член се води на образецот JAA form 101 даден во дел 4 од Упатството за административни постапки и примена, додаток 3 (Administrative and Guidance Material – AGM, Section Four, Appendix 3) на JAA кој се прифаќа и директно се применува.

(4) Во регистарот од став (1) на овој член, а со цел нумерирање на издадените уверенија за работа и уверенија за исполнување на безбедносните услови се користат сериски броеви кои се состојат од префиксот МК, бројот на уверението и годината кога е издадено. Нумерирањето на уверенијата се врши согласно дел 4 од Упатството за административни постапки и примена, додаток 4 (Administrative and Guidance Material – AGM, Section Four : Appendix 4) на JAA.

5. Преодни и завршни одредби**Член 21**

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за формата, содржината, евиденцијата и начинот на издавање, продолжување, обновување и промена на уверението за работа и уверението за исполнување на безбедносни услови за вршење на јавен воздушен превоз („Службен весник на Република Македонија“ бр. 85/07).

Член 22

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-703/5
5 јули 2012 година
Скопје

Директор,
д-р Дејан Мојсоски, с.р.

ПРИЛОГ 1

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВОЗДУХОПЛОВСТВОREPUBLIC OF MACEDONIA
CIVIL AVIATION AGENCYУВЕРЕНИЕ ЗА РАБОТА Бр. __/____
OPERATING LICENCE No. __/____1. Назив на авиопревозникот / *Name of the Air Carrier*

2. Седиште на авиопревозник / *Headquarters of the Air Carrier*

3. Овластување / *Authorization*

Се овластува да врши јавен воздушен превоз согласно оперативните спецификации наведени во Уверението за исполнување на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен превоз се додека ги исполнува обврските и условите од:

- Законот за воздухопловство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10 и 24/12);
- Правилникот за начинот на вршење на јавен воздушен превоз како и посебните услови во однос на потребниот персонал, воздухопловите, опремата и другите посебни услови неопходни за безбедно и уредно работење ("Службен весник на Република Македонија" бр. 134/10) и
- Меѓународните договори кои ги ратификувала Република Македонија.

Hereby is authorized to carry out public air services in accordance with the operational specifications stated in Air Operator Certificate issued thereto as long as meets the obligations and requirements prescribed in the:

- *Aviation Act ("Official Gazette of Republic of Macedonia" No. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10 and 24/12);*
- *Regulation on method of public air transport and special requirements in respect of required staff, aircraft, equipment and other special requirements necessary for safe and regular operation ("Official Gazette of Republic of Macedonia" No. 134/10) and*

- *International conventions/agreements ratified by the Republic of Macedonia.*

Ова уверение не е преносливо и доколку претходно не се суспендира или повлече, ќе остане во сила до __. __. ____

This Certificate is not transferable and unless sooner suspended or revoked, shall continue in effect until __. __. ____

Издадено во : Скопје
Issued at: Skopje

По овластување:
By Authority:

Дата на издавање __. __. ____.
Date:

Директор:
Director General

ПРИЛОГ 2

Врз основа на член 33 став (5), а во врска со член 3 од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“, бр. 12/26, 24/07, 103/08, 67/10 и 24/12), и член 19 од Правилникот за формата, содржината, начинот на издавање, продолжување, промена и евиденција на уверенијата за работа и увернијата за исполнување на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен превоз („Службен весник на Република Македонија“, бр. _____), Агенцијата за цивилно воздухопловство на Република Македонија издава:

According to paragraph 5 Article 33, and related to Article 3 of the Aviation Act ("Official Gazette of the Republic of Macedonia", No. 12/2006, 24/2007, 103/2008, 67/2010 и 24/2012), and Article 19 of the Regulation on Format, Content, Process of Issue, Renewal, Modification and Records Keeping of Air Operator Certificates ("Official Gazette of the Republic of Macedonia", No. _____), the Civil Aviation Agency of the Republic of Macedonia issues:

**УВЕРЕНИЕ ЗА ИСПОЛНУВАЊЕ НА БЕЗБЕДНОСНИТЕ УСЛОВИ
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЈАВЕН ВОЗДУШЕН ПРЕВОЗ
AIR OPERATOR CERTIFICATE (AOC)**

Уверение број: AOC No: [број на уверение]	РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА REPUBLIC OF MACEDONIA	Телефон: +389 311 40 46 Phone: Факс: + 389 311 57 08 Fax: Интернет: www.caa.gov.mk Web address: Адреса: Даме Груев 1 Address: 1000 Скопје Република Македонија
	Агенција за цивилно воздухопловство на Република Македонија Civil Aviation Agency of the Republic of Macedonia	
	[ИМЕ НА ПРЕВОЗНИКОТ] [OPERATOR NAME]	Податоци за одговорните лица Operational points of contact Податоците за одговорните лица кои може без одлагање да се контактираат се наведени во _____ Contact details, at which operational management can be contacted without undue delay, are listed in _____
Датум на важност: Expiry date: [ДД.ММ.ГГГГ]	Скратен назив: Trading name: Адреса на превозникот: Operator address: Телефон: Telephone: Факс: Fax: Електронска пошта: E-mail:	

Со ова се потврдува дека превозникот [име на превозникот] ги исполнува условите за издавање на уверение за исполнување на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен превоз (AOC) со овластувањата наведени во оперативната спецификација, која е составен дел на уверението, согласно Анекс 6, Дел I, од Конвенцијата за меѓународно цивилно воздухопловство, важечките прописи на Република Македонија и одредбите од Оперативниот прирачник.

This Certificate certifies that the operator [OPERATOR'S NAME] has met the requirements prescribed for obtaining an Air Operator Certificate (AOC) with pertaining authorizations as defined in the attached Operation Specifications, in accordance with Annex 6, Part I of the Convention on International Civil Aviation, applicable regulations of the Republic of Macedonia and Operations manual.

Број: Reference: Датум на издавање: [ДД.ММ.ГГГГ] Date of issue:	Потпис: Signature: Име и презиме: _____ [име и презиме] name: Звање: Title:

ОПЕРАТИВНИ СПЕЦИФИКАЦИИ OPERATIONS SPECIFICATIONS					
Агенција за цивилно воздухопловство на Република Македонија Civil Aviation Agency of the Republic of Macedonia					
Број на телефон: +389 311 40 46 Telephone:		Факс: + 389 311 57 08 Fax:		Електронска пошта: contact@caa.gov.mk E-mail:	
Уверение Бр. AOC No.	[бр. на AOC]	Име на превозникот Operator name		Потпис Signature	_____ /име и презиме/
		Скратен назив Dba trading name		Датум Date	
Тип на воздухоплов Aircraft model					
Вид на дејност: Type of operation:		Јавен авио-превоз Commercial Air Transport			
		☐ Превоз на патници Passenger	☐ Превоз на стока Cargo	☐ Друго Other	
Област на летање: Area(s) of operations:					
Посебни ограничувања Special limitations:					
Посебни овластувања: Special authorizations:		ДА Yes	НЕ No	Посебни одобренија Special Approvals	Забелешки Remarks
Превоз на опасни материи Dangerous Goods		☐	☐		
Летање во услови на намалена видливост Low visibility operations					
Приод и слетување Approach and landing		☐	☐	CAT: ____ RVR: ____ m DH: ____ ft	
Полетување Take off		☐	☐	RVR: ____ m	
RVSM ☐ N/A		☐	☐		
ETOPS ☐ N/A		☐	☐	Максимално време на свртување: ____ минути Maximum diversion time: ____ minutes	
Навигациска спецификација за PBN Navigation specification for PBN operations		☐	☐		
Континуирана пловидбеност Continuing Airworthiness		☐	☐		
Друго: Other:					
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		
		☐	☐		

ПРИЛОГ 3

Република Македонија
Republic of Macedonia

Агенција за цивилно воздухопловство
Civil Aviation Agency

Бр. на документ		Агенција за цивилно воздухопловство Civil Aviation Agency
Дата на издавање: Issue Date	Рег. број: Reg. No.:	
	Изработено во Prepared by	
Бр. на исправка. Revision No.	Издадено од Released by	
	Дистрибуција Distribution	

**Барање за издавање на Уверение за исполнување на безбедносни услови
и уверение за работа
согласно EU-OPS**

**Application for an Air Operator Certificate (AOC) and Operating Licence (OL)
according to EU-OPS**

☐ Прво издавање ☐ Initial Issue ☐ Промена/Измена и дополнување ☐ Variation/Amendment ☐ Продолжување ☐ Renewal	☐ Податоци за организацијата ☐ Organisation Information ☐ Раководен персонал (Дел А) ☐ Management Personnel (PART A) ☐ Податоци за типот на воздухопловот (Дел В) ☐ Aircraft Type Information (PART B) ☐ Оперативни и посебни овластувања (PART B) ☐ Operation and Special Authorisations (PART B) ☐ Систем за управување на постојаната пловидбеност (PART C) ☐ Continuing Airworthiness Management System (PART C)

Овој образец се користи за прво издавање, промена/измена и дополнување и продолжување на АОС.

Образецот се поднесува заедно со сите потребни прилози и документи до

Агенцијата за цивилно воздухопловство

Даме Груев 1, 1000 Скопје, факс +389 (02) 31 15 708

Непотполните обрасци се враќаат и не се обработуваат

This form shall be used for initial issue, variation/amendment and renewal of the AOC.

The form shall be submitted together with all necessary appendices and documents to the Civil Aviation Agency

Dame Gruev 1, 1000 Skopje, Fax +389 (02) 31 15 708

Please be aware that incomplete forms will be returned and not be processed

Подносител на барањето

Applicant

АОЦ бр.

AOC no

Оператор

Operator

Место

Mesto

Датум

Date

Потпис

Signed by

Генерален директор

Accountable Manager

Податоци за организацијата

Organisation Information

Деловна адреса

Business Address

Број на телефон / факс

Phone No / Fax No

адреса на електронска пошта

email

IATA/ICAO ознака (Шифра со 2/3 букви)

IATA/ICAO Designator (2-letter/3-letter Code)

Главна база на флотата на А/С (Аеродром)

Home Base of A/C fleet (Aerodrome)

Дел А
Part A**Раководен персонал**

(ако е ново барање; треба да се достави и ЈАА Образец четири + CV)

Management Personnel

(if new application; need to be accompanied by JAA Form Four + CV)

Позиција Function	Име Name	Број на тел. Phone No.	email адреса email address
Генерален директор Accountable manager			
Заменик Deputy			
Директор за квалитет на оператива Quality Manager Operations			
Заменик Deputy			
Директор за квалитет на CAM Quality Manager CAM			
Заменик Deputy			
Одговорен за летачка оператива Postholder Flight Operations			
Заменик Deputy			
Одговорен за обука на екипаж на летање Postholder Crew Training			
Заменик Deputy			
Одговорен за опслужување на земја Postholder Ground Operations			

Заменик
Deputy

Директор за постојана
пловидбеност
Continuing Airworthiness
Manager

Заменик
Deputy

Раководител за безбедност
на летањето
Flight Safety Officer

Дел В
Part В

Податоци за типот на воздухопловот
Aircraft Type Information

Тип на воздухоплови
Aircraft Type

Производител – Модел -
Серија
Make – Model –
Series

Патнички седишта
Pax Seats

Сериски број
Serial Nimber

Хексадецимал
Шифра 4В...
Hexadecimal
Code 4В...

Регистарска ознака на А/С
A/C Registration Mark

МТОМ (кг)
MTOM (kg)

Главна база на А/С
Main base of A/C

- ☐ Изнајмување без екипаж (ако е соодветно)
Dry lease-in (if applicable)

Изнајмен од
Lease from

изнајмен до
lease until

Дата на испорака
Delivery Date

Дата на отпочнување со комерцијално работење/летање
Commercial operation date

Дата на бришење
Deletion date

Права за користење на аеродром
Aerodrome utilization rights

Име на сопственикот на воздухопловот
Aircraft's owner name

Адреса и националност
Address and Nationality

- ☐ Оперативно изнајмување (да се достави примерок од Договорот за изнајмување)
Operational Lease (please submit a copy of Leasing contract)

Финансиско изнајмување (македонските сопственици мора да достават извадок од комерцијалниот регистер до АЦВ.
Financial lease (Macedonian's owner(s) must submit an extract of the commercial register to ACC)

- ☐ Странските сопственици мора да поднесат барање за посебна дозвола согласно член XX од XX, вклучувајќи и примерок Договорот за изнајмување.

Вид(видови) на операции/летови
Type(s) of operations

Област(области) на операција/летање
Area(s) of operations

Посебни ограничувања
Special limitations

Посебни овластувања / одобренија
Special Authorisations / Approvals

* RVR (m)	DH (ft)	*LVTO RVR (m)		
* MNPS*	P-RNAV *	BRNAV *	RNP *	
ETOPS Min.*	NM	Non-ETOPS (EROPS)*	Стрм приод Steep approach*	GPS приод GPS approach*
EFB*	Опасни материи Dangerous Goods		Прва обука за безбедност Кабински персонал Initial Safety Training Cabin Crew	

* Ве молиме пополнете и приложете го образецот за барање за односните посебни овластувања

* Please complete and include the application form for the relevant special authorizations.

Дел С
Part C

Систем за управување/контрола на постојаната пловидбеност
Continuing Airworthiness Management System

Договори за одржување
Maintenance Arrangements

- ☐ Барање за Поддел G одобрение (EASA Образец 2)
Subpart G Approval (EASA Form 2) Application
- ☐ Договори за одржување (*)
Contracts for Maintenance (*)
- ☐ Име на организацијата со која е склучен договор Дел-145 (*)
Name of contracted Part-145 Organization (*)
- ☐ Договор за одржување
Maintenance Contract
- ☐ Име на организацијата со која е склучен под-договор, која работи согласно Системот за квалитет на операторот (делегирано со задачите за постојана пловидбеност) (*)
Name of Subcontracted Organization working under the Operator's Quality System (delegated Continuing Airworthiness tasks) (*)
- ☐ Договор за склучување на под-договор за задачите на управувањето/контролата на постојаната пловидбеност (*)
Contract subcontracting of Continuing Airworthiness Management tasks (*)

- ☐ Документ за организационо-техничките процедури и методи за одржување на постојана пловидбеност (CAME)
Continuing Airworthiness Maintenance Exposition (CAME)
- ☐ Програми за одржување на воздухоплови (*)
Aircraft Maintenance Programmes
- ☐ Програма за надежност (*), ако е применливо
Reliability Programme (*), if applicable
- ☐ Систем за техничкиот дневник на воздухоплов, ако е применливо
Aircraft Technical Log System if applicable
- ☐

(*) за секој тип на воздухоплов

ПРИЛОГ 4

ЛИСТА НА ПОДНЕСЕНИ ДОКУМЕНТИ

Назив на операторот:	Број на предмет:
_____	_____

- ☐ **Барање за уверение за работа и уверение за исполнување на безбедносните услови**
Application for an Operating License and Air Operator Certificate
- ☐ **Доказ дека е платена административна такса**
Evidence on paid administrative charges
- ☐ **Доказ за платен надоместок согласно Тарифникот на Агенцијата**
Evidence on paid charge prescribed with CAA's Tariff Regulation
- ☐ **Опис на предложените операции**
Description of the required operations
- ☐ **Договори за сопственост или закуп или писмо за намера за купување или закуп на воздухоплови**
Leasing or ownership contracts or letter of intend for purchasing or leasing of aircraft
- ☐ **Статут на правно лице (вклучувајќи ја и целта - комерцијалниот воздушен сообраќај)**
Statute (including the purpose of the company - commercial air operation)
- ☐ **Доказ за вработување или ангажирање на членови на екипаж**
Employment or engagement contracts of crew members
- ☐ **Договор за користење на македонски аеродром како домицилен аеродром**
Contract on using of a Macedonian airport as a domicile airport
- ☐ **Доказ за сопственост или договор за закуп на деловни простории**
Ownership or leasing contract for office space
- ☐ **Уверение за упис во регистарот на воздухоплови на Република Македонија, уверение за пловидбеност, уверение за тип, уверение за одржување на воздухоплови, уверение за бучава и емисија на гасови, уверение за радиостаница издадени или признаени од надлежниот орган, број на воздухоплови, типови на воздухоплови, регистарски ознаки, договори за закуп/лизинг како и други податоци поврзани за воздухопловите со кои располага авиопревозникот**

Aircraft Certificate of Registration, Certificate of Airworthiness, Type Certificate, Maintenance Certificate, Certificate of Noise and Certificate of Gas Emission, Aircraft Radio Licences issued or approved by the competent authority, number of aircraft, type of aircraft, registration marks, contract on lease/charter as well as other available data related to the aircraft of the airline

- ☐ **Номинации на раководни лица**
Post-Holder nominations
- ☐ **Предложена измена/образец за измена и дополнување (PRA) поединечно за секој прирачник**
Proposed Revision / Amendment Form (PRA) for each and individual Manual
- ☐ **Оперативен прирачник ОМ, Дел А**
OM-A
- ☐ **Прирачник за квалитет, ако не е опфатен во ОМ, Дел А**
Quality Manual, if not integrated in OM-A
- ☐ **Самопроценка "Верификација за придржување на Q-системот / Систем за следење на придржувањето"**
Self-Assessment "Compliance Verification of Q-System / Compliance Monitoring System"
- ☐ **Оперативен прирачник ОМ, Дел В за секој тип на воздухоплов (согласно насловната страница на процена на ОМ-В)**
OM-B for each type of aircraft (according to cover page OM-B document evaluating)
- ☐ **Оперативен прирачник ОМ, Дел С**
OM-C
- ☐ **Оперативен прирачник ОМ, Дел D**
OM-D
- ☐ **Изјава на операторот за придржување кон ОМ**
OM Operator's Compliance Statement
- ☐ **Прирачник за процедури за безбедноста на кабината - CSPM**
CSPM – Cabin Safety Procedure Manual (inc. Safety on Board Card), if applicable
- ☐ **Листа на минимална опрема - MEL**
MEL – Minimum Equipment List
- ☐ **Чеклисти за усогласеност со барањата за опрема на воздухопловот (Поддел К и L на OPS)**
Compliance Checklists on aircraft equipment requirements (OPS Subpart K & L)

- ☐ **Чеклиста за усогласеност со дополнителните барања за пловидбеност (JAR/CS-26)**
Compliance Checklists on with additional airworthiness requirements(JAR/CS-26)
- ☐ **Програма за обезбедување (Security)**
Security Program
- ☐ **Технички дневник на воздухопловот**
Aeroplane Technical Log (Tech Log)
- ☐ **Пополнет образец за RNAV (вклучувајќи и за RNP)**
Application for RNAV (incl. RNP)
- ☐ **Пополнет образец за ETOPS, ако е соодветно**
Application for ETOPS, if applicable
- ☐ **Пополнет образец за MNPS, ако е соодветно**
Application for MNPS, if applicable
- ☐ **Пополнет образец за AWO вклучувајќи и LVTO, ако е соодветно**
Application for AWO incl. LVTO, if applicable
- ☐ **Пополнет образец за остри приоди, ако е соодветно**
Application for Steep Approaches, if applicable
- ☐ **Прирачник за опслужување на земја, ако е соодветно**
Ground Handling Manual, if applicable
- ☐ **Листа на воздухоплови, типови на воздухоплови, регистарска ознака, сериски број, главна база, капацитет на патнички седишта**
Aeroplane list, type of aircraft, registration, serial number, home base, passenger seating capacity
- ☐ **Систем за управување со безбедноста (SMS), листи за проверка на сообразноста, образец за анализа на недостатоци**
Safety Management System (SMS) Compliance Checklist/Gap Analysis Form
- ☐ **Програма за спречување на несреќи и безбедност на летањето**
Accident prevention and flight safety programme
- ☐ **Список на дозволени отстапувања од конфигурацијата на воздухопловот**
Configuration deviation lists
- ☐ **Прирачник за карактеристиките на воздухопловот**
Aircraft performance manual
- ☐ **Прирачник (процедури) за контрола на масата и центражата**
Mass and balance control manual (procedures)

- ☐ Прирачници за обука на кабинскиот персонал, оперативниот персонал и персоналот за опслужување на земја доколку истиот не е опфатен со Оперативниот прирачник, ОМ-Д

Training manuals on cabin crew, operational staff and groundhandling staff unless it is covered in OM, Part D

- ☐ Прирачник за кабинскиот персонал
Cabin crew Manual
- ☐ Прирачник за превоз на опасни материи/ ако е соодветно
Dangerous goods Manual, if applicable
- ☐ Анализа на полетно-слетните патеки
Runways analysis
- ☐ Листи за проверка (чек листи) кои ги користи екипажот за летање
Checklists used by flight crew
- ☐ Картици/листи со известувања за патниците
Passanger information lists
- ☐ Листа за проверка на процедурите за пребарување на воздухоплов
Checklist of aircraft security search
- ☐ Драфт спецификации за специфичните оперативни овластувања кои се бараат
Draft specifications for the required specific operational authorizations
- ☐ План за демонстрирање на евакуација во опасни ситуации
Emergency evacuation demonstration plan
- ☐ План за демонстрирање на слетување на вода
Ditching demonstration plan
- ☐ План за демонстрирање на летови
Flight demonstration plan
- ☐ други докази за исполнетост на пропишаните безбедносни услови и условите за обезбедување од дејствија на незаконско постапување.
Other evidences

(*) за секој тип на воздухоплов

ПРИЛОГ 5

ЛИСТА НА ПОДНЕСЕНИ ДОКУМЕНТИ

Назив на операторот:	Број на предмет:
_____	_____

- ☐ Доказ за уплатена административна такса за издавање на уверение за работа;
- ☐ Доказ за уплатен надоместок за издавање на уверение за работа согласно Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците на Агенцијата;
- ☐ Примерок од тековна состојба од Централниот регистар за правното лице не постара од 30 дена;
- ☐ Статут на правно лице (вклучувајќи ја целта на друштвото – комерцијален воздушен сообраќај);
- ☐ Примерок од книгата на акционер (листа на акционери), доколку се работи за акционерско друштво;
- ☐ Докази за исполнетост на пропишаните економски услови за вршење на јавен воздушен превоз согласно ЕУ Регулативата 1008/2008 за заедничките правила за вршење на воздухопловните услуги во заедницата, Глава II која е преземена согласно Анексот 1 од Мултилатералната спогодба за основање на Европска заедничка воздухопловна област (“Службен весник на Република Македонија” број 27/07 и 98/09) (во натамошниот текст: ЕУ Регулативата 1008/2008) и тоа:
  - ☐ Најнов интерен финансиски извештај, и ако има, прегледан/ревидиран финансиски извештај за претходната финансиска година;
  - ☐ Проектиран биланс на состојбата, вклучувајќи го и билансот на успех, за следните три години;
  - ☐ Основите за проектирани цифри на расходи и приходи, за ставки како што се оние за гориво, цени и тарифи, плати, одржување, амортизација, промени на девизниот курс, аеродромски надоместоци, надоместоци за воздухопловната навигација, трошоци

за опслужување на земја, осигурување, итн. Прогнози за сообраќајот/приходите;

- ☐ Детални податоци за трошоците за отпочнување со работа претрпени во периодот од поднесување на барањето до отпочнување со работењето и објаснување на кој начин се планира да се финансираат овие трошоци;
- ☐ Детални податоци за постојните и проектираните извори на финансирање;
- ☐ Детални податоци за акционерите, вклучувајќи нивно државјанство и типови на акции кои треба да се поседуваат, како и членови од Статутот. Ако се дел од група на претпријатија, податоци за нивниот меѓусебен однос;
- ☐ Проектирани извештаи за движење на готовинскиот капитал и за ликвидноста за првите три години од работењето и
- ☐ Детални податоци за финансирање на набавка/закуп на воздухоплови, вклучувајќи ги, во случај на закуп, и условите на договорот.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

2294.

ИСПРАВКА

Се врши исправка на Правилникот за начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени на оператор со значителна пазарна моќ донесен од Агенцијата за електронски комуникации, објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 77 од 20 јуни 2012 година, со што се објавува Прилог 1 кон Правилникот за начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени на оператор со значителна пазарна моќ.

Правилникот за начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени на операторот со значителна пазарна моќ и Прилог број 1 кон правилникот, влегуваат во сила со денот на објавувањето на оваа исправка во „Службен весник на РМ“.

Бр. 02-2522/3
9 јули 2012 година
Скопје

Директор,
Роберт Орданоски, с.р.

Прилог 1

Инструкции

Вовед

Овој лист обезбедува информации кои што СМП операторот треба да ги следи за да ја потполни оваа табела.
Исклучувањето на повеќе можности за употреба, како и отплати, мора да ги достави до Агенцијата податоците вклучени во листот.
Два пати годишно, за секоја малопродажна понуда, СМП операторот, мора да ги достави до Агенцијата податоците вклучени во листот "Проверка на податоци".

Можетелните бројки треба да бидат без вклучен ДДВ.

Како општо правило, впушт податоците по можност треба да бидат обезбедени како форматирани броеви.

Препораките се направени во листот "Податоци за нова понуда", но предлозите се однесуваат и на листот "Проверка на податоци", кога е применливо.

Карактеристики на понудата

Во прилог на податоците кои што се бараат во Експлицитната, Ве молиме да дадете краток квалитативен опис на понудата која ќе биде лансирана, но не и ограничувања на видот на понудата, целните клиенти итн. Ве молиме експлицитно да наведете дали понудата заменува една или повеќе постоечки претплатници од наследените понуди (на пр. Природна миграција итн).

Периодот на претплата се однесува на бројот на месеци во текот на кој што претплатниците ќе може да станат претплатници на понудата (животен век на понудата). Просечно времеметраење на претплатникот во понудата претставува једнакво во просек претплатникот ќе остане во понудата.

Надоместоци

Бросовите за еднодневните надоместоци се однесуваат на сите еднократни надоместоци кои ги плаќаат претплатниците за да ја добијат малопродажната понуда. Доколку е потребно блоковиите може да се дуплицираат. Бросовите за тарифите на потрошувачка мора да го содржат процентот на попуст од стандардните тарифи.

Попусти

Ве молиме обезбедете ја вредноста на попустите во колона F како негативен број.

Дополнителни услуги

Доколку некои дополнителни услуги / услуги се додадена вредност се нудат со малопродажна цена разлика од стандардната цена. Ве молиме истотак да ги обезбедите овие вредности.

Претплатнички аквизициски трошоци (SAC)

Овој блок се однесува на два вида на SAC: постојат претплатник - специфични SAC; ред претплатник - специфични; на пример, Бесплатен лаптоп со претплатата, и малопродажни понуди - специфични трошоци (ред Понуди - специфични); на пр. Целта на рекламната кампања е да ги промовира тестирањите услуги.

Видови на впушт келии

Впушт параметар	100	Впушт на моделот каде што се очекува дека користењот ќе се промени (промена на волја)
Впушт податоци	100	Дел од реални податоци (промена само доколку имате подобри податоци)
Впушт проценки	100	Процена се користи во отсуство на реални податоци (промена само доколку имате подобри проценки или реални податоци)
Впушт пресметки	100	Впушт на моделот кој е калкулиран од други впушти (на пр. Интерполирани впушт податоци)
Впушт линк	100	Впушт на овој дел од моделот кој е поврзан со извор на овој или друг работен лист во рамки на оваа датотека
Впушт линк (различна датотека)	100	Впушт на овој дел од моделот кој е поврзан со извор на работен лист со друга датотека

Податоци за нова понуда

ИМЕ

ЕДИНИЦА

ВРЕДНОСТ

Лансирање на нова малопродажна понуда

Карактеристики на понудата

Име и опис:

Име на понудата
Период на лансирање: месец
Вид на претплата:
Вид на претплата:
Период на претплата: месеци
Период на претплата: месеци
Период на претплата: месеци
Период на претплата: месеци

Датум на понудата е комплетно нова или ја заминува
Датум на понудата е комплетно нова или ја заминува
Датум на понудата е комплетно нова или ја заминува

Технички параметри
Download номинална бр.: kbit/s
Upload номинална бр.: kbit/s

Надоместоци

Еднократни надоместоци за активирање на линија

ПСТН МКД
ИСДН-2 МКД
ИСДН-10 МКД
ИСДН-20 МКД
ИСДН-30 МКД
Оптика до дома МКД

Еднократни надоместоци за останати услуги (на пр. Приклучување на понуда, итн.)

ПСТН МКД
ИСДН-2 МКД
ИСДН-10 МКД
ИСДН-20 МКД
ИСДН-30 МКД
Оптика до дома МКД

Месечни надоместоци

ПСТН МКД/месечно
ИСДН-2 МКД/месечно
ИСДН-10 МКД/месечно
ИСДН-20 МКД/месечно
ИСДН-30 МКД/месечно
Оптика до дома МКД/месечно

Кориснички тарифи

Локални - во сопствена мрежа
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
Локални - во други мрежи
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
Национални - во сопствена мрежа
нормална тарифа %
ефирна тарифа %

Национални - во други мрежи
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
Мобилни - T-Mobile
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
Мобилни - ONE
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
Мобилни - VIP
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
VOIP
нормална тарифа %
ефирна тарифа %
Меѓународни
нормална тарифа %
ефирна тарифа %

Претплатници

Бруто додатоци

ПСТН #
ИСДН-2 #
ИСДН-10 #
ИСДН-20 #
ИСДН-30 #
Оптика до дома #

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

Сообраќа

Просечно времетра минути

Вкупен сообраќај

Локални - во сопствена мрежа
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Локални - во други мрежи
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Национални - во сопствена мрежа
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Национални - во други мрежи
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Мобилни - Т.Мобиле
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Мобилни - ONE
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Мобилни - VIP
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

ВОИП
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Меѓународни
нормална тарифа минути
свртна тарифа минути

Вкупен сообраќај

Локални - во сопствена мрежа
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Локални - во други мрежи
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Национални - во сопствена мрежа
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Национални - во други мрежи
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Мобилни - Т.Мобиле
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Мобилни - ONE
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Мобилни - VIP
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

ВОИП
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Меѓународни
нормална тарифа минипретплат минути
свртна тарифа минипретплат минути

Забелешка: Во мрежа обезбедете ја вредноста на попустите како негативна бројка

Попуст

Попуст на еднократна наместост и претплатнички бенефиции од попустот

Попуст 1 МКД

Попуст 2 МКД

Попуст 3 МКД

Попуст 4 МКД

Попуст 5 МКД

Попуст на месечни наместост и претплатнички бенефиции од попустот

Попуст 1 МКДмесечно

Попуст 2 МКДмесечно

Попуст 3 МКДмесечно

Попуст 4 МКДмесечно

Попуст 5 МКДмесечно

Дополнителни услуги

Видео на барање по претплатник

Категорија 1 #/претплатник

Категорија 2 #/претплатник

Забелешка: Обавдете ги поврзаните мапираници тарифи доколку во различни во однос со стандардниот

[illegible]

Забелешка: обезбедете ги поврзаните малопродажни тарифи доколку се различни во однос со стандардните

[illegible][illegible][illegible]

Забелешка: Овој блок се однесува на два вида на SAC: постојат претплатник - специфични SAC (ред претплатник - специфични), на пример, Бесплатен план топ со претплата, и малопродажни понуди - специфични трошоци (ред Понуди - специфични), на по. Целта на рекламната кампања е да ги пром

[illegible][illegible]

Забелешка: % треба да бидат просек од сите малопродажни понуди

Категорија 3	#/претплатник
Категорија 4	#/претплатник

Претплатници на услуги со додадена вредност

Опции за говорни тарифи

#	Среќни минути
#	Кажи Кажи
#	Петка
#	Ти реков, ми рече
#	Омилена земја
#	Партнер земја
#	Call Comfort
#	Call Favourite

ИПТВ услуги со додадена вредност

HBO	#
Max internacional	#
Max Sport	#
Max Tring	#
Max XXX	#
Max+	#

Говорни услуги со додадена вредност

Дополнителни ИСДН #
ИСДН2 - пакет долог #
ПСТН - пакет долог #
Пакет дополнителни #
Услуга за конференц #
Транасочување по #
Идентификавање на #
Повик на чекање #
Говорно сандаче #
Моя сметка #

Претплатнички аквизициски трошоци (SAC)

Претплатник-специфи МКД/претплатник
Понуда- специфично МКД

Процент на искористување на вклучен говорен сообраќај (%)

Забелешка: % треба да бидат просек од сите малопродажни понуди

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

МИНУТИ

Меѓународни

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

МИНУТИ

Включен сообраќај

Локални - во сопствена мрежа

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.
мин/ претпла.

Локални- во други мрежи

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

Национални- во сопствена мрежа

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

Национални во други мрежи

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

Мобилен- Т-Мобиле

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

Мобилен-ОНЕ

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

Мобилен ВИП

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

ВОИП

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.
мин/ претпла.

Меѓународни

Нормална тарифа
Ефтина тарифа

мин/ претпла.

Попусти

Попуст на еднократни надоместоци и претплатнички бенефиции од попустот

Забелешка: Ве молиме обезбедете ја вредноста на попустите како негативна бројка

[illegible]

Попуст на месечни надоместоци и претплатнички бенефиции од попустот	
Попуст 1	MKD/месец
Попуст 2	MKD/месец
Попуст 3	MKD/месец
Попуст 4	MKD/месец
Попуст 5	MKD/месец

Дополнителни услуги

Видео на барање по претплатник

[illegible]

Забелешка: обезбедете ги поврзаните малопродажни тарифи доколку се различни во однос со стандардните

Претплатници на услуги со додадена вредност

Опции за говорни тарифи

[illegible]

Забелешка: Оваа база на податоци може да се обезбеди на агрегационо ниво (на пр. за сите малопродажни понуди)

ИПТВ услуги со додадена вредност

[illegible]

Говорни услуги со додадена вредност

Дополнителни ИСДН броеви- MSN	#					
ИСДН2 - пакет дополнителни услуги	#					
ПСТН - пакет дополнителни услуги	#					
Пакет дополнителни услуги 2	#					
/слуга за конференциски повик	#					
Тренасочување на повик	#					
Идентификување на повик	#					
Повик на чекање	#					
Говорно сандаче	#					
Моја сметка	#					

Претплатнички аквизициски трошоци (SAC)

Забелешка: Овој блок се однесува на два вида на SAC: постојат претплатник - специфични SAC (ред претплатник -специфични), на пример.

Бесплатен лап топ со претплатата, и малопродажни понуди -специфични трошоци (ред Понуди - специфични), на пр. Целта на рекламната кампања е да ги промовира тестираните услуги .

[illegible]

Процент на искористување на вклучен говорен сообраќај (%)

Забелешка: % треба да бидат просек од сите малопродажни понуди

Листа

1	јан 12	Резиденцијални	ПСТН
2	фев 12	Бизнис	ИСДН 2
3	мар 12	рез.биз	ИСДН 10
4	апр 12		ИСДН 20
5	мај 12	Само пристап	ИСДН30
6	јун 12	Само говор	Оптика до дома
7	јул 12	Говор и бродбанд	вид на пристап
8	авг 12	Три услуги врзани во пакет	
9	сеп 12	вид на понуда	
10	окт 12		
11	ное 12	Нови	
12	дек 12	Заменети	
13	јан 13		
14	фев 13		
15	мар 13		
16	апр 13		
17	мај 13		
18	јун 13		
19	јул 13		
20	авг 13		
21	сеп 13		
22	окт 13		
23	ное 13		
24	дек 13		
25	јан 14		
26	фев 14		
27	мар 14		
28	апр 14		
29	мај 14		
30	јун 14		
31	јул 14		
32	авг 14		
33	сеп 14		
34	окт 14		
35	ное 14		
36	дек 14		
37	јан 15		
38	фев 15		
39	мар 15		
40	апр 15		
41	мај 15		
42	јун 15		
43	јул 15		
44	авг 15		
45	сеп 15		
46	окт 15		
47	ное 15		
48	дек 15		
49	јан 16		
50	фев 16		
51	мар 16		
52	апр 16		
53	мај 16		
54	јун 16		
55	јул 16		
56	авг 16		
57	сеп 16		
58	окт 16		
59	ное 16		
60	дек 16		

број на месеци месеци

ЕВН ЕЛЕКТРОСТОПАНСТВО НА МАКЕДОНИЈА**2295.**

Врз основа на член 19 од Статутот на ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија бр. 02-7113/2/9/1 од 29.6.2011 година, Управниот одбор на ЕВН Електростопанство на Македонија на седницата одржана на 5.7.2012 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА МРЕЖНИ ПРАВИЛА ЗА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Се донесуваат Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија согласно Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/2011 и 136/2011) и Решението за одобрување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на Регулаторната комисија за енергетика бр. 02-1102/1 од 29.06.2012 година.

2. Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија година и Решението за одобрување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на Регулаторната комисија за енергетика бр. 02-1102/1 од 29.06.2012 година, да се достават до ЈП „Службен весник на Република Македонија“ заради објавување.

3. Се задолжува Раководителот на Одделот за енергетска политика и управување со регулатива да ја спроведе оваа Одлука.

4. Оваа Одлука влегува во сила со денот на нејзиното донесување.

Претседател на Управен одбор,
дипл. инж. **Вернер Хенгст, с.р.**

Заменик на претседателот
на Управен одбор,
инж. маг. **Волфганг Шефер, с.р.**

Член на Управен одбор,
м-р **Игор Гиевски, с.р.**

2296.

Врз основа на член 77 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/2011 и 136/11) и член 19 од Статутот на ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија бр. 02-7113/2/9/1 од 29.6.2011 година, по претходно добиено одобрение од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија Решение бр. 02-1102/1 од 29.6.2012 година, Управниот одбор на ЕВН Електростопанство на Македонија, акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија, на седницата одржана на 05.07.2012 година со Одлука на УО. бр. 02-6603/2/11 донесе

МРЕЖНИ ПРАВИЛА ЗА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1 ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.1 ВОВЕД

Член 1

Предмет на уредување

(1) Со овие Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија (во понатамошниот текст: Мрежни правила) се уредуваат:

- 1) техничко-технолошките и комерцијалните услови за приклучок на електроенергетски објекти на дистрибутивниот систем врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи,
- 2) условите и начинот на користење на дистрибутивниот систем од трети страни врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи,
- 3) техничките и другите услови за сигурно и безбедно функционирање на дистрибутивниот систем и обезбедување на квалитетна услуга,
- 4) техничко-технолошките услови за работа на објектите за производство на електрична енергија во режим на работа со времена лиценца,
- 5) планирањето, одржувањето и развојот на дистрибутивниот систем,
- 6) мерките, активностите и постапките во случај на нарушувања и хаварији,
- 7) методологијата за определување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа, засновани на транспарентни и недискриминаторни начела,
- 8) доверливоста на комерцијалните и на деловните податоци на корисниците на услугите на дистрибутивниот систем,
- 9) функционалните барања и класата на точноста на мерните уреди, како и начинот на мерење на електричната енергија и моќност,
- 10) квалитетот на електрична енергија која се испорачува преку дистрибутивниот систем,
- 11) квалитетот на услугите што операторот на дистрибутивниот систем ги обезбедува на корисниците,
- 12) содржината на плановите за развој на дистрибутивниот систем, како и начинот и постапката според која корисниците на системот ги доставуваат неопходните податоци за изготвување на плановите за развој,
- 13) доставувањето на податоци за долгорочна прогноза на потребите од електрична енергија до операторот на електропреносниот систем,
- 14) комуникациските протоколи за системот за надзор, управување и контрола и надзорот на контролата на системите за управување со дистрибутивниот систем, и
- 15) начинот и постапката за известување на корисниците на системот.

Член 2

Основни начела

(1) Мрежните правила се темелат на следните начела:

- 1) сигурност, безбедност, континуираност и квалитет на испораката на електрична енергија,
- 2) заштита на јавниот интерес и правата на корисниците на дистрибутивниот систем,
- 3) ефикасност и економичност во работа на ОДС,
- 4) објективност, недискриминаторност и транспарентност.

Член 3

Дефиниции и користени кратенки

- (1) Дефинициите за одделни изрази, содржани во Законот за енергетика, се применуваат и во овие Мрежни правила.
- (2) Одделни изрази употребени во овие Мрежни правила го имаат следново значење:

Дозволен фактор на моќност	Вредност на факторот на моќност над која се дозволува превземање на реактивна енергија без надоместок.
Корисник	Правно или физичко лице кое го користи дистрибутивниот систем заради предавање и/или превземање на електрична енергија.
Мерни трансформатори	Трансформатор кој служи за намалување на високи напони или струи на вредност погодна за напојување на мерните уреди.
Мерен ормар	Ормар во кој е сместена мерната опрема со цел да се обезбеди заштита од несоодветни температурни услови, од влага и од прашина, како и од оштетувања, од вибрации и од други влијанија.
Место на испорака на електрична енергија	Место каде се врши предавање или примање на електрична енергија од корисник на дистрибутивниот систем. Местото на испорака на електрична енергија најчесто се поклопува со точката на приклучување и со пресметковното мерно место.
Место на приклучок	Точка на приклучување на дистрибутивната мрежа каде тоа е технички и економски најприфатливо.
Одобрена максимална едновремена моќност	Најголема дозволена активна моќност која во определено време можат да ја користат уредите на корисникот и која што Операторот на дистрибутивниот систем му ја обезбедува во секое време и се утврдува во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
Осигурувач	Електроенергетски елемент кој при протекување на струја поголема (за одреден фактор) од номиналната струја, го прекинува напојувањето со електрична енергија.
Приклучок	Функционална врска на трансформаторски станици, водови, опрема и уреди за дистрибуција на електрична енергија со кои електроенергетските објекти и инсталации на корисникот се поврзуваат на дистрибутивниот систем од местото на приклучување на дистрибутивниот систем каде тоа е технички и економски најприфатливо.
Приклучување	Целина од дејствија и постапки кои се состојат од проектирање и изградба на приклучок заради воспоставување на физичка врска помеѓу дистрибутивната мрежа и објектот на корисникот, како и создавање на технички услови во дистрибутивниот систем, со цел да се овозможи испорака на електрична енергија од и во дистрибутивниот систем.
Постројка	Опрема или целина на опреми и уреди, која служи за користење на електричната енергија и/или производство на електрична енергија. Оваа постројка ги опфаќа сите помошни и споредни уреди. Постројката на корисникот на мрежата ја опфаќа целината на опреми и уреди, кои се во негова сопственост. Постројката за производство може да се состои од повеќе производни единици.
Паралелна работа на постројка за производство на електрична енергија	Погон на постројка за производство на електрична енергија со дистрибутивната мрежа, каде опремата и производната/ните единица/ци на електраната работат во нормални услови и не предизвикуваат нарушување на погонот на дистрибутивниот систем.
Техничките карактеристики на уредите	Номинална активна и реактивна моќност, фактор на моќност, максимална едновремена активна и реактивна моќност и фактор на едновременост за група на уреди во објект/ти на корисниците
Техничка контрола на мерното место	Целина од дејствија и постапки заради утврдување на исправноста и поврзувањето на мерните уреди и опрема.

(3) Одделни кратенки употребени во овие Мрежни правила го имаат следново значење:

БСП – 1	Барање за согласност за приклучување на потрошувач на дистрибутивниот систем
БСП – 2	Барање за согласност за приклучување на производител на дистрибутивниот систем
БСН	Барање за ставање под напон
ОДС	Оператор на дистрибутивниот систем за електрична енергија
ОЕПС	Оператор на електропреносниот систем
ОПЕЕ	Оператор на пазарот на електрична енергија
РКЕ	Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија
Снабдувач	Снабдувач со електрична енергија, Снабдувач во краен случај со електрична енергија, Снабдувач на тарифни потрошувачи со електрична енергија
ТС	Трансформаторска станица

1.2 НАДЛЕЖНОСТИ И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 4

Оператор на дистрибутивниот систем за електрична енергија

(1) ОДС е должен да обезбеди:

- 1) сигурно и доверливо функционирање на дистрибутивниот систем во согласност со Законот за енергетика, овие Мрежни правила и други прописи;
- 2) управување со дистрибутивниот систем во Република Македонија на недискриминаторна и транспарентна основа;
- 3) сигурна, безбедна и квалитетна дистрибуција и испорака на електрична енергија преку дистрибутивниот систем преку којшто управува, на недискриминаторна и транспарентна основа;
- 4) приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа, како и пристап на трети страни за користење на дистрибутивниот систем, во согласност со Законот за енергетика и овие Мрежни правила, а врз основа на објективни, транспарентни и недискриминаторни начела,
- 5) развој, обновување и одржување на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила и да обезбеди долгорочна способност на системот за да се задоволат разумните барања за дистрибуција на електрична енергија,
- 6) донесување на план за одржување на мрежата во согласност со овие Мрежни правила,
- 7) усогласување на манипулациите во дистрибутивниот систем со ОЕПС;
- 8) електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивната мрежа и системските услуги по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин, според правилата за пазар на електрична енергија,
- 9) мерење на електричната енергија што се превзема од производителите и од електропреносниот систем и електричната енергија испорачана на потрошувачите приклучени на дистрибутивниот систем и доставување на податоците од мерењата до производителите или снабдувачите или трговците, како и до ОПЕЕ;
- 10) пристап на корисниците до мерните уреди што се во сопственост на ОДС, во согласност со Законот за енергетика и овие Мрежни правила,
- 11) изготвување на извештаи за финансискиот и физичкиот обем на планираните и реализирани услуги и нивно доставување до РКЕ, на начин, услови и во рокови определени со лиценцата,

- 12) водење на диспечерска книга, записи за доверливост на системите за комуникација, податоци од системот за надзор и управување, мерни податоци и таквите книги, записи и податоци да ги чува најмалку десет години,
- 13) доверливост на комерцијалните и деловните податоци за корисниците на дистрибутивниот систем и
- 14) да врши останати активности кои произлегуваат од Законот за енергетика, од овие Мрежни правила и од други прописи.

Член 5

Корисник и барател на приклучок

(1) Корисникот на дистрибутивниот систем или Барателот на приклучок е должен:

- 1) да ги користи и/или управува своите енергетски објекти, уреди или инсталации во согласност со Законот за енергетика, другите прописи и овие Мрежни правила и да не ги загрозува животот и здравјето на луѓето и имотот,
- 2) да ги отстрани во определениот рок недостатоците на неговите енергетски објекти, уреди или инсталации што го утврдил ОДС или Државниот инспекторат за техничка инспекција,
- 3) да не врши приклучување на својот објект, уред или инсталација, односно преку своите објекти, уреди или инсталации да не овозможува приклучување на друг корисник без согласност на ОДС;
- 4) да овозможи правилно евидентирање на потрошената електрична енергија и истата да не ја користи без мерни уреди или со мерени уреди кои што не се вградени од ОДС,
- 5) да не врши манипулација со мерните уреди,
- 6) да не ја попречува испораката на енергијата на други корисници,
- 7) да ја плати испорачаната електрична енергија на снабдувачот, во пропишан или договорен рок;
- 8) да доставува годишни извештаи до ОДС за опремата, постројките, плановите за одржување и за планираната расположливост, во согласност со овие Мрежни правила
- 9) да направи работно и заштитно заземјување за својот објект согласност со важечките технички прописи и норми, при што мора да ги прифати условите кои произлегуваат од начинот на заземјување на неутралната точка на дистрибутивната мрежа на која се приклучува;
- 10) да ја координира својата заштита од дефекти со соодветната заштита во дистрибутивната мрежа, така да дефектите на опремата во неговиот објект/ти, постројка/и и постројка/ки за производство на електрична енергија не предизвикаат пореметување во дистрибутивната мрежа или кај другите корисници. Тоа посебно се однесува на:
  - i) времето на исклучување на дефектот, кое мора да биде во границите кои ги одредува ОДС,
  - ii) осигурување на селективно делување на заштитните уреди во објект/ти, постројка/и и постројка/ки за производство на електрична енергија на корисникот

1.3 ПОДАТОЦИ ЗА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 6

Технички податоци

(1) ОДС воспоставува, одржува и ажурира база на технички податоци за дистрибутивниот систем и за корисниците на дистрибутивниот систем кои особено содржат податоци за:

- 1) напонот;
- 2) фреквенцијата,
- 3) оптоварувањето;
- 4) вклопна состојба на мрежата,

- 5) тековите на моќност и на енергија,
  - 6) струите на куси врски и
  - 7) настаните во дистрибутивниот систем.
- (2) ОДС ќе ги определи условите и начинот на користење на техничките податоци од базата на податоци, од ставот (1) на овој член.

Член 7

Доверливост на податоци и информации

- (1) ОДС е должен да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации коишто ги добиваат од корисниците при вршењето на дејноста во согласност со закон.
- (2) Обврската за обезбедување на доверливост на информациите од ставот (1) на овој член не се однесува на:
- 1) информации кои што се достапни до јавноста,
  - 2) информации за кои постои писмена согласност од лицето за кое се однесуваат информациите,
  - 3) информации коишто носителот на лиценцата треба да ги обезбеди согласно со обврските утврдени во лиценцата, одлука на надлежен суд или на барање на државен орган и
  - 4) информации коишто се неопходни за извршувањето на обврските утврдени во лиценцата.
- (3) ОДС не смее да ги злоупотребува деловните тајни и информации коишто се добиени при вршење на дејноста заради стекнување на деловна корист, како и заради преземање на дискриминаторски дејствија во корист на трети лица.

2 ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 8

Цел на планирањето и развојот на дистрибутивниот систем

- (1) Целта на планирањето и развојот на дистрибутивниот систем е обезбедување сигурна, доверлива и квалитетна испорака и превземање на електрична енергија.
- (2) Планирањето и развојот на дистрибутивниот систем е во надлежност на ОДС и треба да биде во согласност со закон, подзаконските прописи и планските документи донесени врз основа на закон.

Член 9

Основи за планирање на развојот на дистрибутивниот систем

- (1) Развојот на дистрибутивниот систем се планира врз основа на:
  - 1) Стратегија за развој на енергетиката на Република Македонија,
  - 2) просторните и урбанистичките планови;
  - 3) очекуван пораст на потрошувачката на електрична енергија;
  - 4) анализа на погонските состојби на дистрибутивниот систем изведена врз основа на погонските мерења и настани при режимот на работа на дистрибутивниот систем и
  - 5) податоци и предвидувања за новите приклучоци на дистрибутивниот систем.

2.1 ВИДОВИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 10

Планови за развој на дистрибутивниот систем

- (1) ОДС е должен да донесе:
  - 1) Долгорочен план за развој на дистрибутивниот систем
  - 2) План за развој на дистрибутивниот систем, за период од пет години;
  - 3) Годишна програма за реализација на планот за развој на дистрибутивниот систем за период од пет години.

Член 11

Долгорочен план и план за развој на дистрибутивниот систем

- (1) Долгорочниот план и планот за развој на дистрибутивниот систем од Член 10, став (1), алинејата 1) и 2), особено содржат:
  - 1) опис на постојната состојба на дистрибутивниот систем;
  - 2) идни процени за капацитетот и функционалноста на дистрибутивниот систем;
  - 3) потреби за модернизација, за надградба и за обновување на објектите;
  - 4) локации каде се планира да се развива или да се надгради дистрибутивниот систем со технички опис и карактеристики на предвидените работи, и
  - 5) потребни финансиски средства и финансиски извори за реализација на планот.
- (2) ОДС е должен секоја година да ги доставува до РКЕ плановите од став (1) на овој член, на одобрување.
- (3) ОДС е должен одобрените планови од став (2) на овој член да ги објави на својата веб страница.

Член 12**Годишна програма за реализација на план за развој на дистрибутивниот систем**

- (1) Годишната програма за реализација на планот за развој на дистрибутивниот систем за период од пет години, особено содржи:
  - 1) опис на инвестициските работи кои треба да се реализираат во годината за која се однесува програмата; и
  - 2) планирани финансиски средства и финансиски извори за реализација на годишната програма.
- (2) ОДС е должен секоја година да ја доставува до РКЕ програма од став (1) на овој член.

2.2 КРИТЕРИУМИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ**Член 13****Критериуми за планирање**

- (1) Дистрибутивниот систем, по правило, се изведува радијално, без земање предвид на критериумот (п-1), освен во случај кога тоа е потребно поради барање на потрошувачот, за зголемена доверливост на испораката, подобра од стандардната, како и за изведба на објекти од висок напон. Трошоците за обезбедување на зголемена доверливост при испораката на електрична енергија се на товар на потрошувачот.
- (2) Заради задоволување на техничките барања за сигурна и квалитетна испорака на електрична енергија на потрошувачите, потребно е да се задоволат и да се почитуваат следните критериуми:
  - 1) да нема нарушување на граничните вредности на напонот, струја и моќноста на куса врска на дистрибутивниот систем, и
  - 2) да нема недозволено преоптоварување на дистрибутивниот систем кое ќе предизвика оштетување, уништување или до недозволено намалување на животниот век.

Член 14**Регулација на напон и реактивна моќност**

- (1) При планирањето на дистрибутивниот систем треба да се земе предвид потребата за регулација на напон и реактивна моќност.
- (2) ОДС оптимално ги планира изворите на реактивна електрична енергија во дистрибутивниот систем, со приоритет тие да се инсталираат кај потрошувачите на дистрибутивниот систем кои трошат реактивна електрична енергија.
- (3) Преземањето на реактивна електрична енергија од преносниот систем од страна на ОДС треба да биде сведено на фактор на моќност $\cos\phi=0,95$.

Член 15**Правила за моќност на куса врска**

- (1) При планирањето на дистрибутивниот систем, заради спречување на оштетување или загрозување на дистрибутивниот систем во случај на појава на грешка, потребно е конструктивните гранични вредности на уредите за заштита од моќност на куса врска да бидат димензионирани според моќноста на куса врска, со цел истите ефикасно и селективно да го исклучат делот од дистрибутивниот систем зафатен со грешката, при што:
  - 1) максималната вредност на моќноста на куса врска на секој јазол, која е резултат на грешка во дистрибутивниот систем, не треба да ја надмине вредноста на расклопната моќност на инсталираните расклопни уреди, и
  - 2) минималната вредност на моќноста на куса врска на секој јазол треба да достигне задоволително ниво кое овозможува отстранување на грешката со помош на инсталираните заштитни уреди.

Член 16**Заземјување на дистрибутивната мрежа**

- (1) Начинот на заземјување на дистрибутивната мрежа го утврдува ОДС.
- (2) ОДС е должен, по барање на потрошувачот, да му достави податоци за начинот на заземјување на неутралната точка во системот, како и за очекуваната состојба во иднина.
- (3) При проектирањето на заземјувањето треба да се почитуваат важечките технички стандарди и прописи и при тоа да се земат предвид максимално дозволените вредности на напонот на допир и напонот на чекор.

3 ПРИСТАП НА ТРЕТА СТРАНА НА ДИСТРИБУТИВЕН СИСТЕМ**Член 17**

- (1) ОДС е должен, врз основа на објавени тарифи, да овозможи пристап до дистрибутивниот систем на објективен и транспарентен начин со кој се оневозможува дискриминација на корисниците на системот.
- (2) ОДС ќе обезбеди приоритет за пристап на дистрибутивниот систем, за производителите на електрична енергија од обновливи извори на енергија, водејќи сметка за ограничувањата кои произлегуваат од оперативните можности на дистрибутивниот систем.

Член 18

- (1) ОДС е должен, во согласност со овие Мрежни правила и правилата за снабдување со електрична енергија, на постојните и новите корисници да им овозможи пристап на дистрибутивниот систем:
  - 1) на објективен, транспарентен и недискриминаторен начин,
  - 2) заснован на начелото на регулиран пристап на трета страна, и
  - 3) со примена на цени и тарифи кои пред нивното објавување се одобрени од страна на РКЕ.
- (2) ОДС може да одбие пристап на мрежата само во случаи кога има недостаток на соодветен капацитет за дистрибуција на електрична енергија и за тоа ОДС е должен да донесе Решение во кое детално и недвосмислено ќе ги образложи причините за одбивањето на лицето кое го барало пристапот во писмена форма.
- (3) Лицата на кои им е одбиен пристап на дистрибутивната мрежа или се незадоволни од условите за пристапот на мрежата можат да поднесат жалба до РКЕ.

4 ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 19

- (1) ОДС е должен да соработува со надлежните органи од областа на градењето, планирањето и уредувањето на просторот во постапката за изготвување и носење на урбанистички планови со кои се планира комуналната инфраструктура и постапката за издавање на одобренија за градење.
- (2) По барање од единиците за локална самоуправа, ОДС доставува податоци за постоечката инфраструктура за конкретна градежна парцела за која се побарани податоци, во форма и обем кои му се на располагање на ОДС.
- (3) По барање од надлежниот орган за издавање на одобрение за градење, ОДС во рок определен согласно Законот за градење, треба да изврши увид во основниот проект и да достави мислење дали објектот за кој е доставено барањето за одобрение за градење може да се приклучи на дистрибутивната мрежа.

Член 20

Објекти кои не се изградени во согласност со закон

- (1) ОДС не смее да приклучува на дистрибутивната мрежа објекти на корисниците за кои не е издадено одобрение за градење или за кои не е издадено решение за утврдување на правен статус на бесправно изграден објект во согласност со закон.

Член 21

Енергетски објекти со времена лиценца

- (1) Приклучувањето на енергетските објекти со времена лиценца издадена согласно член 39 и 40 од Законот за енергетика на дистрибутивната мрежа се врши во согласност со закон и овие Мрежни правила.

4.1 СОГЛАСНОСТ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 22

Општи услови за приклучок на објект на корисник на дистрибутивната мрежа

- (1) Објектите на корисниците на дистрибутивната мрежа се приклучуваат на дистрибутивната мрежа преку приклучок, во постапка утврдена со овие Мрежни правила.
- (2) Објектите на корисниците можат да се приклучат на дистрибутивната мрежа само по претходно издадено Решение за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа од страна ОДС и склучен Договор за приклучување на дистрибутивната мрежа помеѓу корисникот на дистрибутивната мрежа и ОДС.
- (3) ОДС е должен да го утврди местото на приклучок на објектот/објектите на корисникот на дистрибутивната мрежа.
- (4) Местото на приклучок на објектот/објектите на корисникот на дистрибутивната мрежа по правило е на местото на испорака на електричната енергија.

Член 23

- (1) Лицата кои бараат приклучување на дистрибутивната мрежа или корисниците на дистрибутивната мрежа се должни да обезбедат Решение за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа и Договор за приклучување на дистрибутивната мрежа од ОДС при:
  - 1) изградба на нов објект кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,
  - 2) зголемување на одобрената максимална едновремена моќност на корисникот на дистрибутивната мрежа,

- 3) промена или реконструкција на приклучокот по барање на корисникот на дистрибутивната мрежа;
  - 4) обединување на две или повеќе пресметковни мерни места во едно пресметковно мерно место,
  - 5) поделба на пресметковно мерното место и
  - 6) во случаевите наведени во Член 27 од овие Мрежни правила.
- (2) Во случај на промена на сопственоста на објектот за кој е издадено Решение за согласност за приклучување, на новиот сопственик на објектот не му се издава ново Решение за согласност за приклучување.

Член 24

Барање за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа

- (1) Барањето за согласност за приклучување на потрошувач на дистрибутивната мрежа се поднесува во писмена форма до ОДС, на образец БСП – 1.
- (2) Документите наведени во прилог на барањето се доставуваат во еден примерок, додека образецот БСП -1 се доставува во два примероци, од кои едниот примерок заверен со печат од ОДС останува кај барателот.
- (3) Барањето за согласност за приклучување на производител на дистрибутивната мрежа, се поднесува во писмена форма до ОДС, на образец БСП – 2.
- (4) Документите наведени во прилог на барањето се доставуваат во еден примерок, додека образецот БСП -2 се доставува во два примероци, од кои едниот примерок заверен со печат од ОДС останува кај барателот.
- (5) ОДС е должен да ги достави образците БСП – 1 и БСП - 2 до РКЕ, заради одобрување. По одобрувањето ОДС е должен истите да ги објави на својата веб страна.

Член 25

Решение за согласност за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа

- (1) ОДС е должен да го разгледа Барањето за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа поднесено од барателот и доколку се исполнети условите согласно овие Мрежни правила ОДС ќе донесе Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- (2) ОДС е должен Решението од став (1) на овој член да го донесе во рок од:
  - 1) 15 дена од денот на доставување на барањето за согласност за приклучување преку стандарден приклучок;
  - 2) 40 дена од денот на доставување на барање за согласност за приклучување преку нестандартен приклучок; и
  - 3) 40 дена од денот на доставување на барање за согласност за приклучување на производители на дистрибутивната мрежа.
- (3) Во диспозитивот на Решението од став (1) на овој член, особено се утврдуваат:
  - 1) видот на приклучокот (стандарден, нестандартен, изолиран) и техничките услови за приклучување;
  - 2) надоместокот за приклучување што треба да го плати корисникот;
  - 3) рокот за приклучување; и
  - 4) обврските на ОДС во врска со приклучувањето.
- (4) Во прилог на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ОДС е должен да приложи и детална пресметка за надоместокот за приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа, која ќе биде составен дел на Решението.
- (5) Деталната пресметка за надоместокот за приклучување на корисникот од став (4) на овој член треба да опфати одделна пресметка за надоместокот за изградба на приклучокот и надоместокот на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем, согласно Методологијата од Прилог 1 на овие Мрежни правила.

- (6) Доколку ОДС не издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа во рокот утврден со овие Мрежни правила, или издаденото решение за согласност не е во согласност со одредбите од овие Мрежни правила, барателот може да поднесе жалба до РКЕ, преку ОДС.
- (7) ОДС е должен во прилог на жалбата на барателот да достави истовремено и одговор по наводите од жалбата до РКЕ.

Член 26

Рок на важење на Решението за согласност за приклучување

- (1) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа ќе престане да важи доколку:
  - 1) изградбата на приклучокот не е започната во рокот определен во одобрението за градење на приклучокот;
  - 2) ОДС издаде ново Решение за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа по барање на корисникот, врз основа на Член 23 од овие Мрежни правила.

Член 27

Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на други категории корисници

- (1) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на корисник на времен објект, односно урбана опрема, се издава по барање на корисникот и важи согласно рокот за поставување и отстранување на времениот објект, определен во Одобрението за поставување на времен објект, односно Одобрението за поставување на урбана опрема, издадено согласно Законот за градење.
- (2) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на градби за кои не е потребно одобрение за градење согласно Законот за градење се издава по барање на корисникот со приложување на Решение за изведување на градбата односно поставување на опремата, издадено согласно Законот за градење.
- (3) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на корисник за изведување на погответелни работи на градилиште, се издава по барање на корисникот, а во согласност со Одобрението за погответелни работи, издадено согласно Законот за градење.
- (4) Доколку барателот на приклучок е закупец, ОДС ќе издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа за закупецот, по претходна согласност на сопственикот на објектот, а во согласност со рокот утврден во договорот за закуп.
- (5) Доколку барателот на приклучок е концесионер, ОДС ќе издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа за концесионерот, во согласност со договорот за концесија.
- (6) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на објекти на земјоделско земјиште (оранжерии и помошни објекти, како и објекти за примарна обработка на земјоделски производи) се издава по барање на корисникот со приложување на соодветен акт издаден од надлежен орган на чие подрачје се наоѓа земјоделското земјиште.
- (7) ОДС има право да ги исклучи корисниците од овој член во случај кога приклучокот не се користи за намената наведена во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа или ако истече рокот на важење на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.

Член 28

Одбивање на барање за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа

- (1) ОДС ќе донесе Решение за одбивање на барањето за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа во случај кога:
  - 1) во прилог на БСП 1, односно БСП 2, не е доставена комплетна документација;
  - 2) не постојат технички услови за приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа според барањето на корисникот;

- 3) приклучувањето на корисникот на дистрибутивната мрежа, според податоците содржани во барањето на корисникот, може да предизвика загрозување на сигурноста во снабдувањето на останатите корисници;
- 4) корисникот има неплатени обврски кон ОДС и/или снабдувачот.
- (2) ОДС е должен да создаде технички услови за приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа во најкраток можен рок и да го извести барателот.
- (3) Решението за одбивање на барање од став (1) на овој член треба да содржи образложение во кое ќе бидат наведени причините за одбивањето на барањето.
- (4) Против Решението за одбивање на барањето за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, Барателот може да поднесе жалба до РКЕ, преку ОДС.
- (5) ОДС е должен во прилог на жалбата на барателот да достави истовремено и одговор по наводите од жалбата до РКЕ.

4.2. НАЧИН НА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 29

Одобрена максимална едновремена моќност

- (1) Одобрена максимална едновремена моќност е најголемата дозволена активна моќност која може да ја користи објектот на корисникот во определено време, а се утврдува во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- (2) Корисникот не смее да ангажира максимална едновремена моќност која е поголема од одобрената максимална едновремена моќност на објектот согласно издаденото Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- (3) На корисниците со едно пресметковно место, со одобрена максимална едновремена моќност помала или еднаква на 40 kW во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа им се одобрува максимална едновремена моќност во согласност со номиналната струја на предвидените главни осигурувачи во електричниот дел од основниот проект за објектот, а како пресметковна максимална едновремена моќност за пресметка на надоместокот за приклучување се зема 10 kW. Стандардизирани вредности на осигурувачите се:

- 1) за трифазен приклучок:

Номинална струја на осигурувачи (A)	Моќност (kW)
10	6,9
16	11,0
25	17,3
36	24,8
40	27,6
50	34,5
63	43,5

- 2) за еднофазен приклучок:

Номинална струја на осигурувачи (A)	Моќност (kW)
10	2,3
16	3,7
25	5,7
36	8,3
40	9,2

50	11,5
63	14,5
100	23,0

- (4) На корисник на дистрибутивната мрежа, чиј објект се приклучува на нисконапонска или среднонапонска дистрибутивна мрежа (0,4 kV, 10 kV, 20 kV и 35 kV) кај кои согласно овие Мрежни правила е предвидено мерење на моќност, во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа може да му се одобри максимална едновремена моќност поголема од 40 kW.
- (5) Кај колективни станбени, деловни и станбено-деловни објекти одобрената едновремена максимална моќност и надоместокот за приклучување се утврдува за секое мерно место одделно, согласно став 3 од овој член.

Член 30

Пречекорување на одобрена максимална едновремена моќност

- (1) Доколку ОДС утврдил дека корисникот на дистрибутивниот систем ангажира поголема моќност од одобрената максимална едновремена моќност, утврдена со Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ОДС е должен да го извести корисникот дека ангажира поголема моќност од одобрената максимална едновремена моќност и да му достави доказ за истото.
- (2) По известувањето од став (1) на овој член корисникот е должен:
- 1) во рок од 8 дена да ја сведе ангажираната максимална едновремена моќност согласно одобрената максимална едновремена моќност на објектот со издаденото Решение за согласност за приклучување, или
  - 2) во рок од 15 дена да поднесе ново барање за согласност за приклучување, со барана максимална едновремена моќност еднаква на ангажираната.
- (3) Доколку корисникот не постапи по известувањето од став (1) на овој член, ОДС има право да го исклучи корисникот од дистрибутивната мрежа.

Член 31

Точка на приклучување на корисникот на дистрибутивна мрежа

- (1) Согласно одобрената едновремена максимална моќност на корисникот, се одредува точка на приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа и истото се врши согласно следнава табела:

Одобрена едновремена максимална моќност P (kW)	Точка на приклучување на корисникот на дистрибутивна мрежа
$P \leq 100$	на извод на 0,4 kV мрежа
$100 < P \leq 400$	0,4 kV страна на ТС 10(20)/0,4 kV
$400 < P \leq 5000$	на извод на 10(20) kV мрежа
$P > 5000$	10(20)(35) kV страна на ТС 110/35/20(10) kV

- (2) По исклучок од став (1) на овој член, приклучувањето може да се изведе на повисоко мрежно ниво на приклучување, доколку:
- 1) техничките услови во дистрибутивната мрежа на местото на приклучување не одговараат на параметрите на опремата во објект/ти, постројка/и и постројка/ки за производство на електрична енергија на корисникот, така да истата не може да работи нормално; и/или
  - 2) постои поекономично решение за приклучувањето.

Член 32**Стандардни и нестандардни приклучоци**

- (1) Во зависност од одобрената едновремена максимална моќност на приклучокот се утврдуваат стандардни и нестандардни приклучоци.
- (2) Стандарден приклучок е нисконапонски или среднонапонски приклучок при што е исполнет еден од условите:
  - 1) објектот кој се приклучува се наоѓа на подрачје кое е опфатено со детален урбанистички план (ДУП), или урбанистички план за село (УПС) или урбанистички план вон населено место (УПВНМ) и одобрената максималната едновремена моќност на приклучокот е помала или еднаква на 400 kW;
  - 2) сите колективни станбени, деловни и станбено-деловни објекти.
- (3) Нестандарден приклучок е нисконапонски или среднонапонски приклучок при што објектот кој се приклучува се наоѓа на подрачје кое е опфатено со детален урбанистички план (ДУП), или урбанистички план за село (УПС) или урбанистички план вон населено место (УПВНМ) и одобрената максималната едновремена моќност на приклучокот е поголема од 400 kW.

Член 33**Надворешен приклучок**

- (1) Надворешен приклучок е дел од приклучокот кој опфаќа водови, опрема и уреди од дистрибутивната мрежа до местото на испорака на електричната енергија кое е дефинирано со Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- (2) Мерните уреди се поставуваат на место на испорака. Мерната опрема е дел од надворешниот приклучок.
- (3) По исклучок од став (2) од овој член, поради технички причини, местото на испорака може да биде на среден напон, а местото на мерење на низок напон. Во овој случај мерната опрема е дел од внатрешниот приклучок.
- (4) Во случај кога за приклучок на објект е потребна изведба на ТС:
  - 1) ТС е составен дел на надворешниот приклучок ако точката на испорака и местото на мерење се на низок напон,
  - 2) ТС не е составен дел на надворешниот приклучок ако точката на испорака и местото на мерење се на среден напон.
- (5) Ако за приклучок на колективни станбени објекти или други нестопански објекти со повеќе корисници е потребна изведба на ТС, тогаш ТС е составен дел на надворешниот приклучок.

Член 34**Изведба на стандарден надворешен приклучок**

- (1) Проектирањето, изведбата, надзорот и ставањето под напон на стандарден надворешен приклучок се врши во согласност со Законот за градење и овие Мрежни правила.
- (2) Стандардниот надворешен приклучокот ќе го проектира и изведува ОДС.

Член 35**Изведба на нестандарден надворешен приклучок**

- (1) Проектирањето, изведбата, надзорот и ставањето под напон на нестандарден надворешен приклучок се врши во согласност со Законот за градење и овие Мрежни правила.
- (2) Нестандардниот надворешен приклучок го проектира и изведува ОДС или правно лице определено од ОДС од листата од Член 38 од овие Мрежни правила, врз основа на договор со ОДС.
- (3) ОДС го проектира и изведува нестандардниот надворешен приклучок кога нестандардниот надворешен приклучок е наменет за приклучување на повеќе корисници (утврдено врз основа на детален урбанистички план (ДУП), или урбанистички план за село (УПС) или урбанистички план вон населено место (УПВНМ), локална планска урбанистичка документација и фактичка состојба на терен).

Член 36**Изведба на надворешен приклучок кој е наменет за еден корисник (изолиран корисник)**

- (1) Кога на еден корисник му е издадено Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа преку надворешен приклучок и при тоа надворешниот приклучок ќе се користи исклучиво за превземање/предавање на електрична енергија за потребите на тој корисник (изолиран корисник), истиот има право да избере приклучокот да го проектира и изведува:
  - 1) ОДС, со средства на корисникот, или
  - 2) правно лице од листата од Член 38 од овие Мрежни правила, со средства на корисникот.
- (2) Кога надворешниот приклучок, од став (1) од овој член, се проектира и се изведува од правно лице од листата од Член 38 од овие Мрежни правила потребно е:
  - 1) Изведувачот да го изведе приклучокот согласно одобрението за градење и основниот проект;
  - 2) Во основниот проект треба да бидат наведени опремата, уредите и материјалите кои ќе се вградат, како и начинот на изведба на надворешниот приклучок, содржани во листата од Член 38 на овие Мрежни правила;
  - 3) Изведувачот е должен да го извести ОДС за завршувањето на секоја фаза од изведувањето според основниот проект и да го повика ОДС да изврши увид во извршената работа, со цел ОДС да утврди дали изведената фаза е извршена во согласност со основниот проект;
  - 4) За извршениот увид ОДС изготвува записник кој го потпишува и изведувачот. Доколку се утврдат недостатоци истите се наведуваат во записникот;
  - 5) Изведувачот е должен да ги отстрани недостатоците утврдени во записникот и да го повика ОДС со записник да утврди дека недостатоците се отстранети;
  - 6) Изведувачот не може да отпочне со наредната фаза од изведувањето ако ОДС со записник не утврдил дека се отстранети недостатоците утврдени во претходниот записник.

Член 37**Листа на типизирана опрема, уреди и материјали**

- (1) При проектирањето и изведувањето на надворешниот приклучок треба да се применат пропишаните технички нормативи и стандарди во однос на опремата, уредите, материјалите кои се вградуваат во надворешниот приклучок, како и начинот на изведба на надворешниот приклучок.
- (2) ОДС е должен да состави листа на типизирана опрема, уреди и материјали од ставот (1) на овој член и да ги наведе техничките нормативи и стандарди кои треба да ги исполнуваат опремата, уредите и материјалите кои се вградуваат, како и да ги наведе начините на изведба при изградбата на стандардниот, односно нестандартниот надворешен приклучок.
- (3) ОДС е должен најмалку на три години да ја обновува листата од став (2) на овој член.
- (4) Листата од став (2) на овој член ОДС е должен да ја достави до РКЕ, заради одобрување.
- (5) Листата од став (2) на овој член треба да биде постојано објавена на интернет страна на ОДС.

Член 38**Правни лица кои можат да проектираат и изведуваат надворешен приклучок**

- (1) Правните лица кои ОДС може да ги определи за изградба на надворешен приклучок, односно правните лица со кои корисникот може да склучи договор за проектирање и/или изведување на надворешен приклучок, се определуваат по пат на јавен конкурс кој го организира и спроведува ОДС на секои три години.
- (2) Текстот на јавниот конкурс од став (1) на овој член, во кој задолжително треба да бидат наведени условите кои треба да ги исполнуваат учесниците на конкурсот и критериумите за избор, го утврдува ОДС.
- (3) ОДС е должен на сопствен трошок да го објави јавниот конкурс на својата интернет страна и најмалку во два дневни весници од кој едниот се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

- (4) Изборот на учесниците на јавниот конкурс се врши од страна на комисија основана од ОДС, во која задолжително треба да има по еден претставник и од Комисија за заштита на конкуренција, Државен инспекторат за техничка инспекција, Стопанска комора на Македонија и Сојузот на стопански комори на Македонија.
- (5) По извршувањето на изборот, ОДС е должен на својата интернет страна веднаш да ја објави листата на правните лица со кои корисникот може да склучи договор за проектирање и/или изведување на надворешниот приклучок.

Член 39

Сопственост, трајно користење и управување и одржување на надворешниот приклучок кој е наменет за еден корисник (изолиран корисник)

- (1) Корисникот кој избрал приклучокот да го гради правно лице од Член 38 од овие Мрежни правила, може да:
  - 1) го предаде приклучокот во сопственост на ОДС, или
  - 2) го задржи приклучокот во своја сопственост.
- (2) Корисникот, од став (1), алинеа (1), од овој член, кој го предава приклучокот во сопственост на ОДС, истото го врши без надоместок. При тоа, трошоците за одржување на приклучокот се на сметка на ОДС.
- (3) Ако корисникот, од став (1), алинеа (2), од овој член, го задржи приклучокот во своја сопственост, тој е должен да:
  - 1) му овозможи на ОДС управување со истиот на начин и постапка предвидена со Договорот за приклучување на дистрибутивна мрежа,
  - 2) обезбеди одржување на приклучокот, кое може да биде од страна на:
    - i) ОДС, при што трошоците за тековно одржување на надворешниот приклучок се регулираат со договор за одржување на надворешниот приклучок помеѓу корисникот и ОДС; или
    - ii) овластено и лиценцирано правно лице за изградба и одржување на енергетски објекти со кое корисникот ќе склучи договор за одржување на надворешниот приклучок и ќе го извести ОДС за склучениот договор.
- (4) Пред ставањето на приклучокот под напон корисникот е должен на ОДС да му го достави техничкиот извештај од надзорен инженер за извршен технички прием на надворешниот приклучок и/или документ за ставање во употреба на приклучокот согласно Законот за градење.

Член 40

Внатрешен приклучок

- (1) Внатрешен приклучок е дел од приклучокот кој опфаќа водови, опрема и уреди од завршетокот на надворешниот приклучок до објектот кој се приклучува.
- (2) Кога мерните уреди се наоѓаат директно во ТС 110/35/10(20) kV, ТС 35/10(20) kV или ТС 10(20)/0,4 kV, внатрешниот приклучок го сочинуваат сите електроенергетски објекти кои се наоѓаат по местото на мерење.

Член 41

Изведба, сопственост и одржување на внатрешен приклучок

- (1) Внатрешниот приклучок на корисникот на дистрибутивната мрежа може да биде изведувач од лица ангажирани од страна на корисникот, кои поседуваат овластувања за изведување на работи од таков вид согласно закон и друг пропис или од страна на ОДС.
- (2) Внатрешниот приклучок е во сопственост на корисникот на дистрибутивната мрежа.
- (3) Корисникот е должен да го одржува внатрешниот приклучок, инсталациите од мерниот уред до сопствениот објект, на сопствен трошок.
- (4) ОДС не е одговорен за настанување на штети или загрозување на сигурното, безбедното и квалитетното снабдување со електрична енергија на корисникот ако истите се предизвикани од неисправност на внатрешниот приклучок на корисникот.

Член 42**Договор за приклучување на дистрибутивна мрежа**

- (1) По добивање на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, корисникот е должен да склучи Договор за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- (2) Договорот за приклучување на дистрибутивната мрежа во зависност од видот на приклучокот е пропишан на образец даден во Прилог 3, кој е составен дел на овие Мрежни правила.

Член 43**Барање за ставање под напон**

- (1) По изведувањето на приклучокот согласно одредбите од овие Мрежни правила, ОДС по барање на корисникот е должен приклучокот да го стави под напон.
- (2) Барањето за ставање под напон се поднесува во писмена форма до ОДС, на образец БСН.
- (3) Кон барањето за ставање под напон на приклучокот, корисникот е должен да приложи:
  - 1) копија од Договорот за приклучување на дистрибутивна мрежа;
  - 2) копија од Договорот за снабдување со електрична енергија;
  - 3) потврда од овластена компанија или лице за извршување на таков вид на работи, дека внатрешниот приклучок и внатрешната инсталација во објектот се изведени во согласност со важечките технички стандарди и прописи;
  - 4) копија од документ за ставање во употреба на надворешниот приклучок согласно Законот за градење, кога надворешниот приклучок го изведува правно лице од Член 38 од овие Мрежни правила.
- (4) По исполнување на условите утврдени во став (3) на овој член, ОДС е должен приклучокот да го стави под напон, односно да го приклучи објектот на корисникот на дистрибутивната мрежа.
- (5) Рокот за ставање на приклучокот под напон не треба да биде подолг од 7 дена од денот на поднесување на барањето за ставање под напон. Точниот датум на ставањето на приклучокот под напон се определува во координација со ОДС, корисникот и останатите засегнати корисници. Корисникот има право да присуствува при ставањето под напон на приклучокот, односно при приклучувањето на неговиот објект на дистрибутивната мрежа.
- (6) По ставањето под напон надворешниот приклучок станува составен дел од дистрибутивната мрежа.
- (7) ОДС нема да го стави приклучокот под напон ако:
  - 1) за приклучокот не е издаден документ за ставање во употреба на надворешниот приклучок согласно Законот за градење, кога надворешниот приклучок го изведува правно лице од Член 38 од овие Мрежни правила;
  - 2) корисникот нема претходно склучен Договор за снабдување со електрична енергија.
- (8) Корисникот е должен на ОДС да му овозможи пристап до локацијата на која се наоѓа приклучокот.
- (9) ОДС е должен да го достави образецот БСН до РКЕ, заради одобрување. По одобрувањето ОДС е должен истиот да го објави на својата веб страна.

Член 44**Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа**

- (1) Корисникот чиј објект се приклучува на дистрибутивната мрежа е должен да го плати надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа кој се состои од:
  - 1) надоместок за изградба на приклучокот; и
  - 2) надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа.
- (2) Одредувањето на надоместокот за приклучување на објектите на корисниците на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно Методологијата за начинот на одредување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа на електрична енергија, дадена во Прилог 1 на овие Мрежни правила.

Член 45**Евиденција на уплатени средства од корисниците за приклучување на дистрибутивната мрежа**

- (1) ОДС е должен да води одделна книговодствена евиденција за плаќање на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа кој го уплаќаат корисниците кој се приклучуваат на дистрибутивната мрежа преку стандарден и нестандартен приклучок.
- (2) ОДС е должен да отвори посебена сметка за уплата на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа преку стандарден приклучок и посебена сметка за уплата на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа преку нестандартен приклучок кој го уплаќаат корисниците кој се приклучуваат на дистрибутивната мрежа.
- (3) ОДС е должен да ги евидентира податоците за приклучените корисници на дистрибутивната мрежа.
- (4) ОДС е должен до РКЕ да доставува квартални извештаи за следните податоци:
  - 1) трошоци за стандардни приклучоци, дадени по вид на трошок, остварени приходи по основ на стандардни приклучоци и број на стандардни приклучоци;
  - 2) трошоци за нестандартни приклучоци, дадени по вид на трошок одделно за трошоци за изградба на приклучоци и трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа, број на нестандартни приклучоци и остварени приходи по основ на нестандартни приклучоци.

5 КВАЛИТЕТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 46

Општи начела за квалитет на електрична енергија

- (1) Следење на квалитетот на електрична енергија, претставува процес на обезбедување на податоци за показатели за квалитет на електричната енергија, нивна обработка, изготвување на планирани мерки за подобрување на показатели за квалитет на електричната енергија и нивна имплементација
- (2) ОДС е должен да собира и обработува податоци потребни за пресметување на показателите кои го определуваат квалитетот на електричната енергија и да формира база на податоци која ќе содржи податоци за:
  - 1) техничките карактеристики на напонот
  - 2) број на прекини во снабдување и
  - 3) број на барања до ОДС и решенија од ОДС во однос на квалитетот на електрична енергија
- (3) Квалитетот на електрична енергија на местото на приклучување на производител на електрична енергија е одговорност на самиот производител.
- (4) Квалитетот на електричната енергија на местото на приклучување на преносната мрежа е одговореност на ОЕПС.
- (5) ОДС обезбедува квалитет на електричната енергија преку исполнување на услови, мерки и критериуми пропишани со овие Мрежни правила, кои се на основ на стандарди, прописи и технички препораки.
- (6) Квалитетот на електричната енергија зависи од состојбите во електропреносниот систем, состојбите во дистрибутивниот систем, приклучените производители на електрична енергија и приклучените потрошувачи на електрична енергија на дистрибутивниот систем.
- (7) Корисниците на дистрибутивниот систем се должни да ги контролираат своите повратни влијанија во дистрибутивната мрежа.
- (8) Обврска на ОДС е да врши контрола на повратните влијанија на корисниците на дистрибутивната мрежа.
- (9) Квалитетот на електрична енергија се определува преку квалитет на напон, континуитет во испораката на електрична енергија и квалитет на услуга.

5.1 КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 47

Контрола и мониторинг

- (1) За да се обезбеди ефикасна работа на дистрибутивниот систем, ОДС спроведува контрола и мониторинг на влијанија од опремата на корисниците приклучени на дистрибутивниот систем.
- (2) ОДС има обврска да спроведе контрола и мониторинг на квалитетот на електричната енергија на различни точки од дистрибутивната мрежа, во одредени временски интервали, вклучувајќи ги и точките на приклучување на електропреносниот систем.
- (3) Барање за контрола на квалитетот на електрична енергија, може да биде иницирано од страна на корисник на дистрибутивниот систем, согласно Законот за енергетика.
- (4) ОДС е должен да постапи по барањето од ставот (3) на овој член и да го извести корисникот на дистрибутивниот систем за резултатите од контролата, како и за планираните мерки, за подобрување, ако резултатите потврдат дека се потребни дополнителни мерки за подобрување на квалитетот.

- (5) Доколку корисникот на дистрибутивниот систем не се согласува со резултатите од контролата и/или мониторингот од став (4) на овој член, корисникот може да достави приговор до Државниот инспекторат за техничка инспекција.
- (6) Ако во постапката по приговорот од став (5) на овој член се утврди дека приговорот има основа, корисникот нема обврска да ги плати трошоците за извршената контрола од став (5) на овој член, а ОДС ќе ги надомести трошоците за контрола извршена од страна на Државниот инспекторат за техничка инспекција.
- (7) Ако во постапката по приговорот од став (5) на овој член се утврди дека приговорот нема основа, корисникот ќе ги плати трошоците за контрола извршена од страна на Државниот инспекторат за техничка инспекција.

5.2 КВАЛИТЕТ НА НАПОН

Член 48

Основни технички карактеристики на местото на приклучок на дистрибутивната мрежа

- (1) Техничките карактеристики на местото на приклучување во дистрибутивниот систем подразбираат технички услови кои се однесуваат на:
  - 1) отстапување на фреквенцијата,
  - 2) отстапување на напонот,
  - 3) отстапување од синусоидалната форма на напонот,
  - 4) несиметрија на напонот,
  - 5) работно и заштитно заземјување,
  - 6) големина на кусата врска,
  - 7) степен на изолација,
  - 8) заштита од дефекти и пречки,
  - 9) фактор на моќност.
- (2) Правно или физичко лице кое бара приклучок на дистрибутивната мрежа на местото на приклучување мора да ги исполни техничките услови од став (1) од овој член.

Член 49

Вредности на фреквенцијата и дозволени отстапувања

- (1) Номинална вредност на фреквенцијата и дозволените отстапувања во дистрибутивниот систем се:
  - 1) Номинална вредност на фреквенцијата во дистрибутивен систем во Република Македонија е 50 Hz, освен кога се прави корекција по налог на ОЕПС;
  - 2) Фреквенцијата се одржува на ниво на интерконектираниот електроенергетски систем и ОДС нема одговорност да ја одржува фреквенцијата во пропишаните рамки.
  - 3) Во случај на изолирана дистрибутивна мрежа која работи во островски режим ОДС нема обврска за одржување на фреквенцијата.
  - 4) Во текот на една недела, во 99,5% од 10 сек интервали, просечната ефективна вредност на фреквенцијата на место на приклучување на дистрибутивната мрежа за 35kV, 20kV и 10kV, 0,4kV мрежа, мора да биде во граници од $\pm 1\%$, од номиналната вредност на фреквенцијата.
  - 5) Во текот на една недела, во 100% од 10 сек интервали, просечната ефективна вредност на фреквенцијата на место на приклучување на дистрибутивната мрежа за 35kV, 20kV и 10kV, 0,4kV мрежа, мора да биде во граници од +4% и -6%, од номиналната вредност на фреквенцијата.

Член 50**Вредности на напонот и дозволени отстапувања**

- (1) Номиналната вредност на напонот во дистрибутивниот систем, согласно стандардот МКС EN 50160:2009, е:
  - 1) за високонапонска трифазна дистрибутивна мрежа: 110 kV
  - 2) за среднонапонска трифазна дистрибутивна мрежа: 35 kV, 20 kV и 10 kV
  - 3) за нисконапонска дистрибутивна мрежа: за трифазна дистрибутивна мрежа 400 V и за еднофазна дистрибутивна мрежа 230 V.
- (2) Пропишаните граници на отстапување од номиналниот напон во нормален режим на работа се:
  - 1) за низок напон (0,4 kV): $\pm 10\%$,
  - 2) за среден напон (10 kV, 20 kV, 35 kV и 110 kV): $\pm 10\%$.
- (3) Дозволените отстапувања од став (2) на овој член се однесуваат кога номиналната вредност на напонот во точката на приклучување со преносниот систем е во границите на дозволените отстапувања.
- (4) Со исклучок на став (2) на овој член можни се поголеми отстапувања на напонот во случај на нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем, виша сила, попречување од трета страна или кога номиналната вредност на напонот во точката на приклучување со преносниот систем отстапува од границите на дозволените отстапувања, а при тоа отстапувањата на напонот наведени во овој член, се однесуваат на случаите кога напонот во точката на напојување на напојната трансформаторска станица од електропреносниот систем е во зададените.

Член 51**Регулација на напон**

- (1) ОДС е должен да врши регулација на напонот во дистрибутивниот систем со одржување на напонот во пропишаните граници за дозволени отстапувања од Член 50 на овие Мрежни правила.
- (2) ОДС ги утврдува условите на компензација на реактивната моќност на корисниците на дистрибутивната мрежа, со цел напонот да биде во пропишаните граници за дозволени отстапувања од Член 50 на овие Мрежни правила.

Член 52**Брзи и бавни промени на напонот предизвикани од чести вклучување и/или исклучувања на оптоварувања на дистрибутивен систем**

- (1) Во текот на еден ден, 100% од ефективна вредност на промените на напонот во точките на местото на приклучување на дистрибутивната мрежа за 35 kV, 20 kV и 10 kV мрежа, можат да бидат:
  - 1) Брзи промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има чести (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, поголеми од 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 2\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем;
  - 2) Бавни промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има ретки (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, помеѓу 1 и 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 2\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем.
- (2) Во текот на еден ден, 100% од ефективна вредност на промените на напонот во точките на местото на приклучување на дистрибутивната за 0,4 kV мрежа, можат да бидат:
  - 1) Брзи промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има чести (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, поголеми од 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 3\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем;
  - 2) Бавни промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има ретки (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, помеѓу 1 и 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 3\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем.

Член 53**Синусоидална форма на напонот**

- (1) Во текот на една недела, во 95% од 10 минутните интервали просечната ефективна вредност на факторот на вкупното хармониско изобличување (THD) на напонот, до 40-тиот хармоник, на местото на местото на приклучување на дистрибутивната мрежа, мора да биде помало од 8 %.

Хармоник	%
3	5
5	6
7	5
9	1,5
11	3,5
13	3
15	0,5
17	2
19	1,5
21	0
23	1,5
25	1,5

Член 54**Фликери**

- (1) Вредноста на индексот на интензитет на флиker придишвикан со приклучување на корисник на местото на приклучување на дистрибутивната мрежа, може да изнесува најмногу:

- 1) 0,8, за краткотрајни фликери [$P_{st i}$],
- 2) 0,5, за долготрајни фликери [$P_{lt i}$].

Наведените вредности се однесуваат на 95 % од интензитетот на фликерот, во текот на една недела.

- (2) Интензитет на флиker, утврден и оценет преку мерната постапка на флиker според стандардот МКС EN 50160:2009 е со помош на следниве големини:

- 1) Краткотраен интензитет на флиkerот P_{st} , мерено преку временски период од 10 минути
- 2) Долготраен интензитет на флиkerот P_{lt} , пресметан од една низа од 12 $P_{st i}$ износи преку двочасовен интервал.

Член 55**Несиметрија на напонот**

- (1) Во текот на една недела, во 95% од 10 минутните интервали, несиметријата на просечната ефективна вредност на напонот, причинета од корисникот, не смее да надминува 2% од номиналниот напон за среднонапонска дистрибутивна мрежа.
- (2) Во текот на една недела, во 95% од 10 минутните интервали, несиметријата на просечната ефективна вредност на напонот, причинета од корисникот, не смее да надминува 3% од номиналниот напон, за нисконапонска дистрибутивна мрежа.

Член 56**Фактор на моќност**

- (1) Вредноста на факторот на моќност на дистрибутивниот систем, мора да биде во границите од 0,95 индуктивно до 1.
- (2) Секој корисник приклучен на дистрибутивниот систем, мора својот фактор на моќност да го одржува во границите дефинирани во став (1) од овој член.

- (3) ОДС има обврска да врши мерење и контрола на факторот на моќност и да врши известување на корисниците за мерките кои треба да ги применат и времето за имплементација на истите, за да отстапувањата на факторот на моќност биде во границите дефинирани од став (1) од овој член.

Член 57

Проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа

- (1) Сите детални пресметки и начини на мерење, кои се однесуваат на квалитет на напонот се уредени во Техничките правила за проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа.
- (2) ОДС е должен да изготви Технички правила за проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа како прилог на овие Мрежни правила и да ги достави до РКЕ, заради одобрување, и по одобрувањето ОДС е должен да ги објави на својата интернет страна.
- (3) ОДС има обврска да изготви технички и организациски правила за ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем и да ги објави на својата интернет страна.

Член 58

Следење и подобрување на квалитет на напон

- (1) ОДС е должен да ги следи, контролира и подобрува следниве карактеристики на напонот во ДС:
- 1) Промена на фреквенцијата
  - 2) Бавни и брзи промени на ефективната вредност на напонот
  - 3) Фликери
  - 4) Хармоници
  - 5) Синусоидалната форма на напонот
  - 6) Несиметријата на напонот
  - 7) Факторот на моќност
- (2) ОДС треба да води база на податоци за сите карактеристики на напонот наведени во став (1) од овој член.
- (3) На основ на измерените вредности за контрола на квалитетот на напонот, ОДС прави пресметки и одредува мерки за подобрување на истите, согласно овие Мрежни правила и важечките стандарди и прописи.
- (4) ОДС треба да дефинира целни нивоа за квалитет на напон и да изработи план за постигнување на истите.

5.3 КONTИНУИТЕТ НА ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 59

Сигурност на снабдување

- (1) ОДС е должен да обезбеди сигурно функционирање на точките на приклучување со преносниот систем кои се во негова сопственост заради обезбедување на континуирано снабдување со електрична енергија.
- (2) ОДС не може да обезбеди сигурна и континуирана испорака на електрична енергија при:
- 1) дефекти во дистрибутивниот систем или во електроенергетски објекти на корисниците;
  - 2) при дефекти во преносниот систем;
  - 3) при прекини поради планирани активности и
  - 4) при околности и настани кои се надвор од контрола на ОДС (виша сила).
- (3) Во случај на настанување на околностите од став (2) од овој член, ОДС ќе настојува да ја обнови испораката, што е можно побрзо и во границите на можностите на дистрибутивниот систем.

Член 60**Прекин поради дефект**

- (1) Во случај на прекини во испораката на електрична енергија поради дефект, ОДС треба да воспостави повторна испорака, во најкраток можен рок.
- (2) Во случај на лоши временски услови и тешко пристапни терени, прекилот може да биде и подолготраен, при што ОДС ќе ги информира корисниците за причините на прекилот и за очекуваното траење на неговото отстранување преку центри за информирање.

Член 61**Планирани исклучувања**

- (1) Во случај на изведба на работи на електроенергетските објекти на ОЕПС кои не траат подолго од 24 часа и кои не се опфатени со годишниот план за одржување, ОЕПС и ОДС превземаат координирани активности.
- (2) ОДС може привремено да исклучи одделни корисници на дистрибутивниот систем заради извршување на следните планирани работи:
  - 1) прегледи, испитувања или контролни мерења;
  - 2) редовно или вонредно одржување;
  - 3) ремонт;
  - 4) приклучување на нови корисници;
  - 5) доградба или реконструкција на дистрибутивната мрежа.
- (3) Во случаите од став (1) на овој член, ОДС е должен да ги извести корисниците на дистрибутивниот систем за настанатото планирано исклучување.

Член 62**Известување за планирани исклучувања**

- (1) За планираните прекини во дистрибутивниот систем, ОДС ги известува корисниците преку јавните гласила, дневниот печат, и интернет страната на ОДС.
- (2) Доколку во дистрибутивниот конзум кој е опфатен со планираниот прекин има корисници, на кои не смее да им се прекине електричната енергија, според Правилата за снабдување со електрична енергија или корисници на кои електричната енергија им е неопходна за непречено одвивање на нивниот производствен процес, ОДС е должен да ги извести (писмено, електронски или преку телефон) за планираниот прекин.

Член 63**Индикатори за мерење на континуитет на испорака на електрична енергија**

- (1) Континуитетот на испораката на електрична енергија се одредува на прекини во испораката и се опишува преку број на прекини и времетраење.
- (2) Континуитет на испораката на електрична енергија се мери преку индикатори со цел да се рефлектира ситуацијата во дистрибутивниот систем.
- (3) Индикатори за мерење на континуитетот на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивниот систем се:
  - 1) Индикатор за просечно времетраење на прекини во дистрибутивниот систем (System Average Interruption Duration Index) – SAIDI
  - 2) Индикатор за просечен број на прекини во дистрибутивниот систем (System Average Interruption Frequency Index) – SAIFI
  - 3) Индикатор за просечно времетраење на прекин по потрошувач (Customer Average Interruption Duration Index)- CAIDI
- (4) Индикаторот за просечно времетраење на прекини во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин и се изразува во минути по потрошувач годишно

$$SAIDI = \sum_{i=1}^m \frac{N_i}{N} \times t_i, \quad i = 1, 2, 3, \dots, m$$

каде:

- N_i - број на корисници засегнати од i – тиот прекин,
 t_i - времетраење на i – тиот прекин (min),
 m - број на прекини,
 N - вкупен број на корисници

- (5) Индикатор за просечен број на прекини во дистрибутивниот систем, SAIFI, се пресметува на следниот начин и се изразува во прекин по потрошувач годишно:

$$SAIFI = \sum_{i=1}^m \frac{N_i}{N}, \quad i = 1, 2, 3, \dots, m$$

каде:

- m - број на прекини,
 N_i - број на корисници засегнати од i – тиот прекин,
 N - вкупен број на корисници

- (6) Индикатор за просечно времетраење на прекин по потрошувач CAIDI, се пресметува на следниот начин и се изразува во min по потрошувач:

$$CAIDI = \frac{SAIDI}{SAIFI} \text{ (min по потрошувач)}$$

Член 64 Прекини

- (1) Континуитетот на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа, се оценува со обработка на податоците за прекини на 110 kV, 35 kV, 20 kV, 10 kV и 0,4 kV напонско ниво.
- (2) Прекините според времетраењето се групираат во краткотрајни, со времетраење помало или еднакво на 3 минути и долготрајни прекини со времетраење поголемо од 3 минути.
- (3) При определување на индикаторите од Член 63 од овие Мрежни правила се обработуваат прекините со времетраење поголемо од 3 минути.
- (4) Планирани прекини се прекините во дистрибутивниот систем за кои ОДС благовремено, според Правилата за снабдување со електрична енергија и овие Мрежни правила, ги информира корисниците на дистрибутивната мрежа, преку јавните гласила и на својата интернет страница.
- (5) Непланирани прекини се прекините во дистрибутивната мрежа кои настануваат заради појава на дефекти во делови од истата.
- (6) Непланираните прекини, според причините кои ги предизвикале, се категоризираат на прекини од:
  - 1) Виша сила (настан кој ОДС не може да го контролира, да го предвиди, ниту да го надмине),
  - 2) оштетувања од трети лица и животни, при што настаните не се предизвикани, ниту можеле да бидат спречени, од страна на ОДС. Тука спаѓаат дејствија од трети лица кои предизвикале дефекти во електроенергетски објекти, при ископ, при кражба, пожар заради хаварии во постројки сопственост на трети лица, како и животни и птици во електроенергетски објекти,
  - 3) причини во електро преносниот систем, испад кај производителот на електрична енергија и испад во друга мрежа што повратно влијае врз дистрибутивната мрежа,
  - 4) причини од ОДС, ги опфаќа испадите од непознати причини, технички грешки при манипулации, неправилна функција на елемент од електроенергетски објект, фабрички грешки во материјалите, застареност на електроенергетската опрема и причини кои се во непосредна врска со режимот на работа на мрежата, како и оштетувања од трети лица кои работат по налог на ОДС.
- (7) Прекините во дистрибутивната мрежа предизвикани од виша сила, се дел од статистичките извештаи, но се исклучуваат при утврдување на континуитетот на испорака на електрична

енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа, ако постои локално прогласување на електроенергетска кризна состојба.

- (8) При определување на индикаторите за континуитет на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа не се зема во пресметка, целото време на прекин кај корисниците доколку:
- 1) Дежурните екипи на ОДС имаат проблеми во пристапот до електроенергетските објекти кои се во сопственост на корисник на дистрибутивната мрежа, а кои се неопходни за воспоставување на снабдувањето со електрична енергија на останатите корисници на дистрибутивната мрежа. Откако ќе се обезбеди неопходниот пристап за дежурните екипи на ОДС, се пресметува времетраењето на прекилот се до моментот на обезбедување на напојување со електрична енергија за корисниците;
  - 2) Во случај на спреченост на дејствувањето на дежурните екипи на ОДС заради барање на корисник, споро делување на персоналот на трети субјекти и наложено оддолжување на активностите заради инструкции од владини органи.
  - 3) При дефект на елемент од електроенергетски објект, кој е во сопственост на корисник, времето на прекин ќе се пресметува се до моментот кога дежурната екипа на ОДС го локализира дефектното место, го исклучи електроенергетскиот објект од дистрибутивната мрежа и го извести корисникот за дефектот;
  - 4) При планирани прекини заради реализација на технички зафати во ТС 10(20)/0,4kV, која е во сопственост на корисник на дистрибутивната мрежа, а се на барање на корисникот или на барање на ОДС, за кои претходно ОДС се договорил со корисниците на електроенергетскиот објект за најповолното време за прекин во напојувањето со електрична енергија.
  - 5) Нерасчистени патишта и терени заради снежни врнежи, лизгави патишта, поплава и пожар.
- (9) Индикаторите за континуитет на напојувањето со електрична енергија, се пресметуваат за секој електроенергетски елемент во напојната трансформаторска станица ВН/СН, (10(20)kV изводи, 35 kV изводи, 110kV водови, енергетски трансформатори) со соодветен број на трансформаторски станици 10(20)/0,4kV, инсталирана моќност и припадниот број на корисници, т.е. збирно за секоја напојна трансформаторска станица ВН/СН.
- (10) Со сумирање на вака добиените индикатори на ниво на ОДС се добиваат генералните индикатори за континуитет на напојувањето со електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа од страна на ОДС на 110kV, 35kV, 10(20)kV напонско ниво.

Член 65

Потребни структурални податоци

- (1) За пресметка на индикаторите на континуитетот на напојувањето со електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа, потребни се следниве структурални податоци:
- 1) број и инсталирана моќност на енергетските трансформатори ВН/СН,
  - 2) точна вклопна состојба на дистрибутивната мрежа со ажурирани податоци за местоположбата на линиските раставувачи на среднонапонските водови,
  - 3) број и инсталираната моќност на ТС 10(20)/0,4kV,
  - 4) број на корисници по ТС 10(20)/0,4kV и
  - 5) податоци за моменталното оптоварување на електроенергетските елементи.
- (2) ОДС има обврска овие структурални податоци да ги собира и анализира.

Член 66

Собирање и обработка на податоците за прекините

- (1) ОДС е должен да формира база на податоци за прекините во дистрибутивната мрежа. Записите за прекините и базата на податоци треба да ги внесе, обновува и чува.
- (2) Секој прекин се евидентира посебно со податоци за датум, напонско ниво, напојна трансформаторска станица, електроенергетски елемент, време на настанување на прекилот, време на вклучување, времетраење на прекин, опис на причината за прекилот и засегнат дистрибутивен конзум, кој вклучува број и инсталирана моќност на ТС 10(20)/0,4 kV и број на корисници.

- (3) Од податоците за прекините, се формира база на податоци за прекини, во која се внесуваат податоците за напонско ниво, напонна ТС ВН/СН kV, електроенергетски елемент: ЕТР, 110 kV, 35 kV довод, 10(20) kV извод, време на настанување на прекилот и време на вклучување, времетраење на прекилот во минути, засегнат дистрибутивен конзум: број и инсталирана моќност на ТС 10(20) kV кои останале без напон т.е. број на потрошувачи приклучени на засегнатите ТС 10(20) kV и причина за прекините.
- (4) Податоците од прекините се користат за изработка на извештаи преку кои се согледува состојбата на дистрибутивната мрежа и нејзините критични делови, од аспект на доверливост и континуитет на напојувањето со електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа.

Член 67

Статистички извештаи

- (1) ОДС има обврска да ги евидентира и анализира прекините во дистрибутивната мрежа.
- (2) ОДС треба да изработува извештаи и ги доставува извештаите со податоци за континуитетот во испораката на електрична енергија, на барање на РКЕ.
- (3) Извештајот од став (2) од овој член содржи податоци за сите долготрајни и краткотрајни прекини (планирани и непланирани) во дистрибутивната мрежа на ОДС, по напонско ниво.

Член 68

Следење и подобрување на континуитетот во испораката на електрична енергија

- (1) ОДС е должен да ги следи, контролира и подобрува следниве индекси за континуитет во снабдувањето со електрична енергија:
  - 1) SAIFI
  - 2) SAIDI
- (2) ОДС треба да води база на податоци за индексите наведени во став (1) од овој член.
- (3) На основ на вредности за контрола на индексите од став (1) од овој член, ОДС прави пресметки и одредува мерки за подобрување на истите, согласно овие Мрежни правила и важечките стандарди и прописи.
- (4) Прекините на 0,4 kV напонско ниво не се обработуваат, а 0,4 kV напонско ниво се оценува индиректно со времето на прекините предизвикани во среднонапонската мрежа, со што се опфатени корисниците во нисконапонската мрежа.
- (5) ОДС има обврска секоја година да доставува извештаи до РКЕ, со релевантни статистички податоци за подобрување на индексите за континуитет во испораката на електрична енергија и поплаките поврзани за истите.
- (6) ОДС треба да дефинира целни нивоа за индексите за континуитет во снабдувањето и план за постигнување на истите.
- (7) Производителот има право на надоместок на штетата настаната поради намалена испорака или прекин во испораката на произведената електрична енергија при непланиран прекин или намалена испорака во нормален режим на работа, настанати по вина на ОДС.
- (8) ОДС е должен да утврди постапка за пресметка на висината на надоместокот на штетата од став (7) на овој член, во рок од три месеци по влегување во сила на овие Мрежни правила и истата да ја достави до РКЕ, заради одобрување.

5.4 КВАЛИТЕТ НА УСЛУГА

Член 69

Услуги кои ги обезбедува ОДС на корисниците на дистрибутивната мрежа

- (1) Услугите кои ги обезбедува ОДС кон корисниците на дистрибутивната мрежа се:
  - 1) Комерцијални услуги;
  - 2) Информативни услуги; и
  - 3) Посебни услуги.

- (2) Комерцијалните услуги ги опфаќаат сите услуги кои се на барање на корисниците на дистрибутивната мрежа и кои се наплаќаат согласно ценовник за услуги на ОДС, претходно одобрен од РКЕ. Доколку комерцијалната услуга не е исполета согласно комерцијалниот договор за истата, ОДС има право да го обештети барателот на услугата
- (3) Кратка листа на комерцијални услуги:
  - 1) Стандарден приклучок
  - 2) Нестандарден приклучок
  - 3) Времен приклучок
  - 4) Дислокација на ЕЕО
  - 5) Лабораториски услуги
  - 6) Услуги поврзани со испорака на електрична енергија
  - 7) Транспортни услуги
  - 8) Услуги поврзани со работа на СН и НН дистрибутивна мрежа
  - 9) Останати услуги.
- (4) Информативните услуги ги опфаќаат сите услуги кои се на барање на корисниците на дистрибутивната мрежа и кои се од информативен карактер и истите не се наплаќаат.
- (5) Кратка листа на информативни услуги:
  - 1) Одговор на поплаки
  - 2) Одговор на барања
  - 3) Одговор на прашања
  - 4) Давање информации за услуги
- (6) Посебните услуги опфаќаат услуги кои се на барање на корисникот и не се опфатени со претходно наведените услуги кои ги обезбедува ОДС и истите се наплаќаат и се предмет на посебен договор со ОДС.

Член 70

Индикатори за квалитет на услугите

- (1) Индикатор за квалитет на дадена услуга е времето за одговор на барањето.
- (2) Доколку услугата е од комерцијален карактер, индикатор за квалитет претставува времето на реализација на барањето по доставен доказ за извршена уплата за соодветната барана услуга.
- (3) Доколку комерцијалната услуга опфаќа и технички дел, индикатор за квалитет претставува и времето за реализација на техничкиот дел од побараната и реализирана услуга.
- (4) Доколку услугата е од информативен карактер, индикатор за квалитет претставува времето на доставениот одговор и/или информација.

Член 71

Обврски на ОДС по однос на услугите

- (1) ОДС има обрска да врши мерење и анализа на услугите кои ги обезбедува на своите корисници;
- (2) ОДС има обврска на годишно ниво да ги подобрува индикаторите за квалитет на своите услуги;
- (3) За што е можно поквалитетно следење на квалитетот на услугите, ОДС треба да организира собирање, обработка и база на податоци потребна за пресметување на индикаторите кои го определуваат квалитетот на услугите.
- (4) На основ на вредности за контрола на квалитетот на услугите, ОДС прави пресметки и одредува мерки за подобрување на истите, согласно овие Мрежни правила и важечките стандарди и прописи.
- (5) ОДС има обврска секоја година да доставува извештаи до РКЕ, со релевантни статистички податоци за подобрување на услугите и поплаките поврзани за истите.

6 ОПЕРАТИВНИ ПРАВИЛА

Член 72 Општи принципи

- (1) ОДС е надлежен и одговорен за оперативно планирање и за управување на дистрибутивниот систем, и тоа од приклучните места на преносниот систем до крајните корисници, приклучени на дистрибутивниот систем, вклучувајќи ги и мерните уреди на корисниците.

6.1 ОПЕРАТИВНО ПЛАНИРАЊЕ

Член 73 Вовед

- (1) Оперативното планирање на режимот на работа на дистрибутивниот систем е процес на превентивно превземање на активности за обезбедување на оптимален режим на работа за:
  - 1) сигурна и доверлива испорака со електрична енергија на корисниците на дистрибутивниот систем и
  - 2) реализација на одржување, реконструкција и развој на дистрибутивниот систем, како и приклучување на нови корисници на дистрибутивниот систем.
- (2) ОДС изработува оперативни планови за изградба, реконструкција, редовно и инвестиционо одржување и за интервентни зафати на дистрибутивниот систем заради осигурување безбеден режим на работа на дистрибутивниот систем.
- (3) ОДС ја усогласува изведбата на оперативните планови со ОЕПС (по потреба) и со засегнатите корисници на дистрибутивниот систем.

Член 74 Оперативни планови

- (1) Со цел обезбедување сигурно, доверливо и ефикасно управување и водење на дистрибутивниот систем, ОДС изготвува оперативни планови, по напонско ниво (110 kV, 35 kV и 20 kV, 10 kV напонско ниво), и тоа:
  - 1) годишен оперативен план, за наредната година, кој ОДС го донесува најдоцна до 30 -ти ноември од тековната година;
  - 2) месечен оперативен план, за наредниот месец, кој ОДС го донесува најдоцна до 25-тиот ден од тековниот месец; и
  - 3) седмичен оперативен план за наредната седмица, кој ОДС го донесува најдоцна до вторник, до 12:00 часот од тековната седмица.

Член 75 Постапка

- (1) ОДС ги собира податоците за корисниците на дистрибутивниот систем, потребни за прогнозирање на тековните/годишните потреби од електрична енергија и моќност, податоци за предвидувањата за месечната потрошувачка, податоци за максималните и минималните оптоварувања на дистрибутивниот систем, како и планираното производство на производителите.
- (2) ОДС врши обработка на податоците од став 1 на овој член и оперативна анализа, која опфаќа планирање на тековното работење, режим на работа во реално време и анализа на погонот по случување на настаните (post mortem) и при тоа се преземаат следните активности:
  - 1) испитувања потребни за планирање на одржувањето на дистрибутивниот систем;
  - 2) пресметка на ангажираноста на капацитетот на дистрибутивниот систем; и

- 3) проверка на доверливоста на дистрибутивниот систем.

Член 76

Координација за планираните активности во дистрибутивниот систем на точките на поврзување со преносниот систем

- (1) ОДС доставува до ОЕПС, Предлог годишен оперативен план за планирани активности на електроенергетските објекти и опрема, на точките на поврзување со преносниот систем, за наредната година, најдоцна до 31 октомври од тековната година.
- (2) Предлог планот од став (1) на овој член особено содржи:
  - 1) идентификација на електроенергетскиот објект и опремата;
  - 2) планирано времетраење на планираната активност, и
  - 3) предлог за датумот и за часот на почеток на планираната активност или за временски период во кој може да се реализира.
- (3) По извршените консултации и координација меѓу ОЕПСи ОДС, како и со поединечните засегнати корисници, се утврдува Годишен оперативен план за планирани активности на електроенергетските објекти и опрема, на точките на поврзување со преносниот систем, за наредната година, најдоцна до 30 ноември од тековната година.
- (4) Планот од став (3) на овој член може да се измени само со согласност дадена од ОЕПС и засегнатите корисници.

Член 77

План за одржување на дистрибутивниот систем

- (1) ОДС изготвува План за одржување на дистрибутивниот систем за наредната година најдоцна до 30-ти ноември од тековната година и го доставува до РКЕ.
- (2) При изработката на планот од став (1) на овој член се земаат во предвид предлог плановите за одржување на производните постројки доставени од производителите и извршените консултации и усогласувања на одделните корисници на дистрибутивниот систем. Производителите на електрична енергија најдоцна до 30 септември од тековната година доставуваат до ОДС, предлог-план за одржување на производните постројки за наредната година.

Член 78

Процедури за исклучување

- (1) ОДС по претходно барање од РКЕ (по претходно одобрување од РКЕ) треба да донесе и објави процедури за исклучување на објекти или на делови од дистрибутивниот систем, опфатени со планот за одржување на дистрибутивниот систем од Член 77 овие Мрежни правила.

6.2 УПРАВУВАЊЕ СО ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 79

Вовед

- (1) Целта на управувањето со дистрибутивниот систем е да се обезбеди доверлива и квалитетна испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивниот систем, согласно Законот за енергетика, овие Мрежни правила и важечките технички стандарди и прописи.
- (2) Управувањето со дистрибутивниот систем ги опфаќа следните активности::
  - 1) надзор и контрола на работата на дистрибутивниот систем;
  - 2) оперативно управување со дистрибутивниот систем;
  - 3) спроведување на оперативните планови,
  - 4) ограничување на влијанието на пречките и дефектите настанати во дистрибутивниот систем,
  - 5) усогласување на манипулациите во дистрибутивниот систем со ОЕПС, и

- 6) обезбедување на дополнителни услуги во дистрибутивниот систем по барање на корисниците на дистрибутивниот систем.

Член 80

Надзор и контрола на работата на дистрибутивниот систем

- (1) ОДС врши надзор и контрола на работата на дистрибутивниот систем, врз основа на информациите добиени од:
- 1) Дистрибутивниот диспечерски центар, преку SCADA системот;
  - 2) ОЕПС, преку писмени дописи, факсови, електронска пошта и преку далечинско отчитување на податоци (on-line), од системите за далечинско управување;
  - 3) одредени трансформаторски станици, во кои постои 24-часовен персонал (вклопничари) со евиденција со писмени записи;
  - 4) производителите, преку телефон, при што истите се проследени со аудио записи или писмени записи, и на друг начин;
  - 5) Центар за односи со корисници (Call Center) за прекините во испораката на електрична енергија кај корисниците на дистрибутивниот систем, преку телефон, при што истите се проследени со аудио записи или писмени записи;
  - 6) службите за одржување и дежурните електромонтери, преку телефон и/или преку радио врски, евидентирани со аудио записи и со писмени дописи.

Член 81

Планирање на телекомуникациски системи

- (1) ОДС е должен да обезбеди ефикасна комуникација меѓу дистрибутивниот диспечерски центар и трансформаторските станици од дистрибутивниот систем, поради што е потребно да планира развој на телекомуникациските системи за управување на дистрибутивниот систем.

Член 82

Размена на информациите за оперативно водење на дистрибутивниот систем

- (1) ОДС разменува информации за одредена точка од дистрибутивниот систем со ОЕПС и со одредени корисници на дистрибутивниот систем, особено за:
- (2) положбата на одделна разделна опрема;
- 1) вредноста на одделни мерни големини (струјата, напонот, активната и реактивната моќност, фреквенцијата);
  - 2) одделни аларми од делот на трансформаторската станица;
  - 3) податоците за дејствување на заштитата во трансформаторската станица;
  - 4) настаните на местото на разграничување.

Член 83

Анализа на работата на дистрибутивниот систем

- (1) ОДС дневно извршува анализа на работата на дистрибутивниот систем и подготвува месечни, полугодишни и годишни извештаи за вклопните состојби на дистрибутивниот систем, за настаните и за загубите во дистрибутивниот систем.
- (2) Врз основа на анализите, ОДС подготвува статистички извештај за нарушувањата во дистрибутивниот систем и истот го доставува до РКЕ, по нивно барање.
- (3) Врз основа на анализата на работата на дистрибутивниот систем, ОДС предлага и/или презема мерки за подобрување на сигурноста на работата на дистрибутивниот систем.

Член 84

Загуби во дистрибутивниот систем

- (1) ОДС ги следи, ги анализира и ги пресметува загубите во дистрибутивниот систем.
- (2) ОДС е должен да изработи План за намалување на загубите во дистрибутивниот систем до РКЕ, заради одобрување.

- (3) ОДС предлага решенија и презема мерки за намалување на загубите, при што е потребно да бидат исполнети условите за нормален режим на работа на дистрибутивниот систем.
- (4) ОДС доставува годишни извештаи до РКЕ за реализација на планот од став (2) на овој член како и за преземените мерки за намалување на загубите во дистрибутивниот систем.

Член 85

Режим на работа на дистрибутивниот систем

- (1) Работењето на дистрибутивниот систем може да биде во нормален режим на работа, во нарушен режим на работа и во вонреден режим на работа.

Член 86

Нормален режим на работа на дистрибутивниот систем

- (1) Нормален режим на работа на дистрибутивниот систем е кога:
  - 1) потрошувачите се снабдуваат со електрична енергија преку електрична енергија;
  - 2) производителите на електрична енергија испорачуваат електрична енергија преку дистрибутивниот систем;
  - 3) напоните во мрежата, како и во точката на приклучување на корисниците на дистрибутивниот систем, се во пропишаните граници на отстапување од номиналниот напон;
  - 4) оптоварувањата на сите елементи на дистрибутивниот систем се помали од технички дозволените вредности; и
  - 5) моќностите на куса врска во сите јазли на дистрибутивниот систем се помали од прекинувачката моќност на соодветните прекинувачи.

Член 87

Нарушен режим на работа

- (1) Нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем е кога постојат отстапувања од нормалниот режим на работа, дефиниран во членот Член 86 од овие Мрежни правила.
- (2) Во случај на појава на нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем, ОДС е надлежен и одговорен за спроведување на сите потребни мерки за:
  - 1) локализирање и изолирање на причините за нарушениот режим на работа;
  - 2) спречување на понатомшно ширење на нарушувањето;
  - 3) обезбедување на снабдување со електрична енергија, на што е можно поголем број корисници; и
  - 4) воспоставување на нормален режим на работа.
- (3) При примена на мерките во услови на нарушен режим на работа, ОДС е должен да ги утврди причините за нарушениот режим и да воспостави нова конфигурација на дистрибутивниот систем, врз основа на добиените информации согласно член 86 од овие Мрежни правила..

Член 88

Обезбедување информации во услови на нарушен режим на работа

- (1) При нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем, по барање на ОДС, корисниците на дистрибутивниот систем се должни да достават соодветни информации, поврзани со појавата на нарушениот режим на работа.
- (2) ОДС треба да ги зачува сите записи за нарушениот режим на работа на дистрибутивниот систем.
- (3) На барање на корисникот на дистрибутивниот систем, ОДС треба да обезбеди увид во записот за нарушениот режим на работа.

Член 89

Вонреден режим на работа

- (1) Вонреден режим на работа на дистрибутивниот систем настанува во случаи кога постои опасност од прекин на испораката со електрична енергија на голем дистрибутивен регион при испаѓање на

дел од дистрибутивниот систем или кога постои опасност од распаѓање на електроенергетскиот систем поради:

- 1) испаѓање на дел од преносниот систем;
  - 2) испаѓање на поголеми производни единици;
  - 3) пад на фреквенцијата во електроенергетскиот систем на 49,00 Hz, или под 49,00 Hz
  - 4) преоптоварување на дел од опремата;
  - 5) недостиг на енергија.
- (2) Во случај на вонреден режим на работа на дистрибутивниот систем или на електроенергетскиот систем, ОДС може, без претходна најава, да исклучи одредени корисници на дистрибутивниот систем заради спречување на понатамошно ширење на нарушувањата.
- (3) ОДС е должен да постапува согласно Законот за енергетика и Уредбата за прогасување на енергетска кризна состојба.

Член 90

Одговорност на производител на електрична енергија

- (1) Производителот на електрична енергија, е должен да обезбеди далечински пренос на податоците и далечинско управување со прекинувачите на моќност.
- (2) Производителот на електрична енергија е должен да обезбеди функционалност на електричната централа, како и паралелна работа со дистрибутивниот систем.
- (3) Во случај на нарушен режим на електричната централа или привремена спреченост за работа, производителот на електрична енергија е должен да го извести ОДС.
- (4) ОДС е должен да го извести производителот на електрична енергија за прекилот или ограничувањето во превземањето на електрична енергија од електричната централа.
- (5) Производителот на електрична енергија треба да прави редовни прегледи, испитувања на опремата за заштита и опремата која ја осигурува паралелната работа на електричната централа. Извештаите од извршените прегледи, испитувања и мерења, производителот на електрична енергија треба да му ги достави на ОДС на негово барање.

Член 91

Договор за управување со електроенергетски објекти

- (1) Корисникот на дистрибутивниот систем може да побара од ОДС да врши управување на електроенергетски објекти во сопственост на корисникот, за што двете страни склучуваат Договор за управување со електроенергетскиот објект.
- (2) Доколку договорот од став (1) на овој член не се склучи, корисникот на дистрибутивниот систем е должен да му овозможи на ОДС пристап до неговиот електроенергетски објект и да му овозможи управување со дистрибутивниот систем.

Член 92

План за ограничување на потрошувачката

- (1) ОДС е должен да изготви план за ограничување на потрошувачката, по барање на ОЕПС и друг надлежен орган и да го достави до РКЕ заради одобрување.
- (2) Планот од став (1) на овој член содржи постапки со кои се дефинира начинот на организување на потрошувачката со намалување на напонот и/или преку исклучување на одредени корисници на дистрибутивниот систем, во случај на вонреден режим на работа и виша сила.
- (3) Со планот од став (1) на овој член се дефинираат групи на корисници на дистрибутивниот систем кои ќе бидат исклучени, како и распоред и времетраење на исклучувањето на овие групи, во зависност од големината на недостатокот на моќноста или на електричната енергија во електроенергетскиот систем.
- (4) Во случај на ограничување на потрошувачката, во согласност со планот од став (1) од овој член, ОДС и снабдувачот немаат обврска неиспорачаната електрична енергија дополнително да им ја испорачаат на корисниците на дистрибутивниот систем.

Член 93**Ургентно намалување на оптоварувањето**

- (1) ОДС е должен веднаш да дејствува оперативно по барање на ОЕПС, во случај на нарушен и вонреден режим на работа.
- (2) Во случаите од став (1) од овој член, ОДС има право, преку системот за далечинско управување или преку елементите за управување по одделни трансформаторски станици во кои постои 24-часовен персонал (вклопничари), да исклучи одредена група корисници.
- (3) По престанувањето на причините за привременото исклучување, ОДС, што е можно побрзо, повторно ги приклучува корисниците на дистрибутивниот систем.
- (4) ОДС е должен да ги информира корисниците на дистрибутивниот систем за превземените дејства од став (1) на овој член.
- (5) ОДС е должен да достави информација до РКЕ за превземените дејства од став (1) на овој член.

Член 94**Исклучување на корисник на дистрибутивниот систем**

- (1) ОДС има право да го исклучи корисникот на дистрибутивниот систем во случај ако:
  - 1) Во случај на неовластено превземање на електрична енергија во согласност со Член 141 од овие Мрежни правила;
  - 2) Корисникот не дозволува пристап на имотот кој е во негова сопственост или во негово владение заради спречување ОДС да врши мерење, отчитување, контрола, баждање, замена, вградување, дислокација на мерни уреди и на опрема, или да утврдат дали се врши кражба на електрична енергија преку приклучокот;
  - 3) Постоечкиот корисник одбие и не склучи Договор за снабдување со електрична енергија со снабдувачот;
  - 4) Исклучувањето на корисникот е наложено од страна на надлежен суд или друг надлежен орган;
  - 5) Користењето на електроенергетските објекти, опремата и инсталациите од корисникот на дистрибутивниот систем предизвикува непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето и имотот;
  - 6) Корисникот побара од ОДС исклучување од дистрибутивниот систем;
  - 7) Истече рокот на важење на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивниот систем издадено во согласност со Член 27 од овие Мрежни правила;
  - 8) Исклучување на корисникот по барање на снабдувачот, во согласност со одредбите од правилата за снабдување со електрична енергија.
- (2) По престанувањето на причините за исклучување на корисникот на дистрибутивниот систем, од ставот (1) на овој член, ОДС ќе изврши повторно приклучување на корисникот на дистрибутивниот систем, кој е должен да плати надомест, во согласност со ценовник кој, по претходно одобрување од РКЕ, го донесува и го објавува ОДС.

Член 95**Помошна услуга**

- (1) При одржувањето на напонот учествуваат и корисниците на дистрибутивната мрежа кои со ОДС ја договараат оваа услуга како вршење помошна услуга и за која склучуваат договор и истиот го одобрува РКЕ.

6.3 ЗАЕДНИЧКИ ОПЕРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

Член 96

Вовед

- (1) ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем се должни да разменуваат оперативни информации, особено за:
- 1) проценката на можните ризици и преземањето на соодветни интервенции;
  - 2) за одредени интервенции и настани;
  - 3) анализите на импликациите на одредена интервенција или на настан во дистрибутивниот систем; и
  - 4) информациите од заеднички истраги на одредени настани.

Член 97

Известувања за интервенциите

- (1) Корисниците на дистрибутивниот систем треба да доставуваат известувања за планираните интервенции врз прекинувачката опрема до ОДС најдоцна 72 часа пред планираниот почеток на интервенцијата.
- (2) Производителот на електрична енергија треба да доставува известувања за синхронизацијата на генераторските единици до ОДС.
- (3) Известувањата од ставот (1) и (2) на овој член треба да содржат доволно податоци за интервенцијата, за да се овозможи ОДС да ги анализира и оцени последиците и ризиците од планираната интервенција врз работата на дистрибутивниот систем.
- (4) По усогласувањето на известувањата помеѓу ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем, ОДС навремено ги врши потребните подготвителни работи во дистрибутивниот систем и ги известува корисниците опфатени со планираната интервенција.

Член 98

Известувања за настани во дистрибутивниот систем

- (1) Корисниците на дистрибутивниот систем се должни да доставуваат до ОДС известувања кои содржат податоци за настани во дистрибутивниот систем за следните случаи:
- 1) кога погонските услови на електроенергетскиот објект или на дел од опремата го надминуваат дозволениот капацитет и можат да претставуваат ризик за лицата што работат со нив;
  - 2) при активирање на кој било аларм или индикација за работни услови кои отстапуваат од нормалните;
  - 3) при нарушувања во испораката со електрична енергија;
  - 4) при прекин или при дефект во електроенергетскиот објект или на дел од опремата;
  - 5) при прекин или при дефект на системот за управување, системот за комуникации, или на мерниот систем;
  - 6) при инциденти поврзани со луѓе; и
  - 7) при пожари, еколошки инциденти и при други ургентни настани кои имале неповолно влијание врз нормалниот режим на работа.
- (2) Во случај кога се работи за точките на приклучување со преносниот систем, ОДС е должен да ги доставува известувањата за случаите од ставот (1) на овој член до ОЕПС.

6.4 ПРОГНОЗИ ЗА ПОТРЕБИТЕ ОД ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 99

Годишни и петгодишни прогнози

- (1) ОДС изработува и најдоцна до 31 октомври секоја година доставува до РКЕ едногодишни и петгодишни прогнози за потребите од електрична енергија за дистрибутивниот систем со кој управува.

Член 100

Доставување на податоци

- (1) За изработка на прогнозите од Член 99 од овие Мрежни правила, потребно е да се достават следните податоци до ОДС:
  - 1) Снабдувачите до 15 октомври секоја година да достават објективни проценки за минимална и максимална моќност MW и MVA_g превземена од ОДС или од производител по месеци за периодот за кој се однесува прогнозата;
  - 2) Снабдувачите до 15 октомври секоја година да достават објективна проценка на потрошувачката на електрична енергија (MWh и MVA_{rh}) по месеци за периодот за кој се однесува прогнозата;
  - 3) Производителот на електрична енергија треба да достави до крајот на јули секоја година објективна проценка за производство на електрична енергија и моќност за секој произведен капацитет, за секој месец од годината.

6.5 КООРДИНАЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСТА

Член 101

Систем за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем

- (1) ОДС воспоставува систем за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем и донесува правила и упатства во кои се дефинираат принципите и постапките за безбедносните мерки и процеси за работа, а кои произлегуваат од закон, технички стандарди и прописи.
- (2) Корисникот на дистрибутивниот систем е должен да се придржува кон воспоставениот системот за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем.
- (3) Системот за координација на безбедност во дистрибутивниот систем треба да го вклучува и следното:
  - 1) водење на диспечерска книга
  - 2) описот на планираните зафати, тестирања или на мониторинг на елементите на дистрибутивниот систем и усвоените процеси за работа;
  - 3) потребните безбедносни мерки за заштита при работа и заштита на околината ; и
  - 4) временскиот распоред на потребните известувања при усвоениот процес на работа.
- (4) ОДС е должен да води диспечерска книга, записи за доверливост на системите за комуникација, податоци од системот за надзор и управување, мерни податоци и истите е должен да ги чува најмалку десет години.

Член 102

Документација за Системот за координација на безбедноста

- (1) ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем треба, секој во сопствениот систем за документација за настани и интервенции во дистрибутивниот систем, да ја внесат и целата документација за преземените безбедносни мерки за заштита при работа и за заштита на околината, предвидени со Системот за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем на точките на приклучување на корисникот на дистрибутивниот систем.

- (2) Оваа документација треба да биде чувана најмалку пет години од моментот на настанот или на интервенцијата.

Член 103

Систем за координација на безбедноста на точките на поврзување со преносниот систем

- (1) Работата и управувањето со трансформаторските станици во кои постојат точки на поврзување меѓу преносниот и дистрибутивниот систем се дефинирани помеѓу ОДС и ОПС со посебен протокол, кој вклучува и мерки за безбедно работење и заштита на околината, кои се дел од Системот за координација на безбедноста во преносниот и дистрибутивниот систем.
- (2) Системот за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем треба да опфати и снимање и архивирање на преземените мерки, во согласност со пропишаните безбедносни постапки, кога се изведува работа на електроенергетски објект и/или на опрема на границата на разграничување и на управување.

Член 104

Примена на Системот за координација на безбедноста

- (1) За секоја интервенција во точките на поврзување на преносниот и дистрибутивниот систем треба да се води документација со соодветни обрасци, договорени и прифатени од двете страни.
- (2) Во обрасците треба да се наведат сите потребни постапки за реализирање на предвидената интервенција, вклучувајќи и исклучувања, изолирање на работното место од пробив на напон, потребни заземјувања, опис на предвидената интервенција, како и кој е одговорен за обезбедувањето на мерките за безбедноста, односно да биде опфатен целокупниот процес за реализација. По извршената интервенција треба да бидат дефинирани активностите/постапките за повторно воспоставување на нормалниот режим на работа на дистрибутивниот систем.
- (3) По извршувањето на интервенцијата потребно е да се изготви извештај за почитување на постапките, предвидени со системот за координација на безбедноста, прифатен од ОДС и ОПС.

Член 105

Безбедност за заштита на околината

- (1) При секоја интервенција во дистрибутивниот систем, потребно е да се осигура безбедноста на околината на местото на интервенцијата, од аспект на исполнување на стандардите за заштита на животната средина.
- (2) Доколку при одделни интервенции постојат ризици од контаминација или слично, треба да се преземат следните мерки за безбедност на околината:
- 1) запознавање на персоналот со потенцијалните ризици;
  - 2) обезбедување на деконтаминиращка опрема и материјали и
  - 3) пропишување процедура за постапки во таков случај.

6.6 ОДРЖУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 106

Поим за одржување

- (1) Под одржување на дистрибутивниот систем се подразбира збир од организирани технички и административни активности кои треба да бидат превземени со цел да се зачуваат во најдобра оперативна состојба, односно техничка исправност, електроенергетските објекти кои се дел од дистрибутивниот систем.

Член 107

Упатства и прирачници за одржување

- (1) ОДС треба да изработи соодветни упатства-прирачници за одржување на дистрибутивниот систем, со дефинирани активности, дефиниран обем и зачестеност, односно периодичност на нивното извршување, како и начинот и формата на нивно документирање, како што се прегледи и контроли, испитувања, ревизии и ремонти на објектите.

- (2) Упатствата-прирачниците за одржување ОДС ги изработува за надземни подземни водови по напонско ниво и трансформаторски станици по трансформација, кои се во негова сопственост.

Член 108

Активности за одржување

- (1) Во одржувањето на дистрибутивниот систем треба да бидат опфатени:
- 1) активности со кои треба да се утврдуваат состојбите на поединечните делови и елементи кои го сочинуваат дистрибутивниот систем
    - i) прегледи – контроли; и
    - ii) испитувања и ревизии.
  - 2) Активности со кои треба да се доведат во технички исправна состојба поединечните делови и елементи односно дистрибутивниот систем во целина
    - i) поправки и отстранување на недостатоци,
    - ii) отклонување на дефекти, и
    - iii) ремонти.

Член 109

Одржување на објекти кои не се во сопственост на ОДС

- (1) ОДС има обврска за одржување на електроенергетските објекти кои се дел од дистрибутивниот систем и не се во негова сопственост и тоа:
- 1) Електроенергетски објекти кои се составен дел од дистрибутивниот систем, чиј што сопственик не е познат;
  - 2) Електроенергетски објекти кои се составен дел од дистрибутивниот систем, изградени со средства и се во сопственост на корисници на дистрибутивниот систем, а не се составен дел од приклучокот што го користи исклучиво сопственикот на електроенергетскиот објект.

Член 110

Евидентни листи

- (1) ОДС пред почетокот на секоја година треба да подготви евидентни листи со имиња и локации на електроенергетски објекти, по тип и напонско ниво, кои се дел од дистрибутивниот систем, а се со статус на електроенергетски објекти чиј што сопственик не е познат и истите да ги достави до РКЕ и до Државниот инспекторат за техничка инспекција.

Член 111

- (1) За електроенергетските објекти од Член 109 став (1), алинеја 2, ОДС и сопственикот треба да склучат договор со кој ќе бидат регулирани меѓусебните права и обврски што произлегуваат од користењето на објектот од страна на ОДС, со следните основни принципи:
- 1) Обврска на ОДС
    - i) да ги врши превентивните активности како прегледи односно контроли, ревизии и испитувања;
    - ii) да го известува сопственикот за утврдените недостатоци и предлага мерки за нивно отстранување
  - 2) Обврска на сопственикот
    - i) да не го попречува понатамошниот развој на дистрибутивниот систем
  - 3) Заеднички обврски
    - i) Трошоците за одржување и отстранување на дефекти, да бидат поделени помеѓу ОДС и сопственикот, соодветно на користените капацитети.
    - ii) Во случај на непотпишување на меѓусебен договор, или спор при утврдување на учеството во трошоците за одржување или поправка на дефект, ќе посредува РКЕ.

Член 112**Одржување на објект во сопственост на корисник**

- (1) Корисникот кој го изградил со свои средства приклучокот, и го задржал во своја сопственост, и е дел од дистрибутивниот систем, должен е да обезбеди одржување на приклучокот на начин и критериуми кои важат за електроенергетските објекти во сопственост на ОДС. За реализација на оваа обврска должен е да склучи договор за одржување:
- 1) со ОДС во делот на активности од одржувањето со кои треба да се утврдуваат состојбите на поединечните делови и елементи од приклучокот, со
    - i) прегледи - контроли и
    - ii) испитувања и ревизии
  - 2) со лиценцирана фирма за изградба и одржување на таков вид објекти, во делот на активности од одржувањето, со кои треба да се доведат во технички исправна состојба поединечните делови и елементи од приклучокот со
    - i) поправки и отстранување на недостатоци,
    - ii) отклонување на дефекти, и
    - iii) ремонти.

7 ПРАВИЛА ЗА МЕРЕЊЕ

7.1 ВОВЕД

Член 113 Општи принципи

- (1) Со правилата за мерење се одредени условите за мерење, собирање и за размена на измерените параметри на електричната енергија на пресметковните мерни места во дистрибутивниот систем, заради овозможување на транспарентни и недискриминаторни односи помеѓу ОДС, од една страна, и корисниците приклучени на дистрибутивниот систем, од друга страна.
- (2) Овие правила за мерење се применуваат на пресметковните мерни места на корисниците на дистрибутивниот систем, како и на контролните мерни места.
- (3) Со овие правила за мерење се утврдуваат:
  - 1) одговорноста и надлежноста на ОДС и на корисниците на дистрибутивниот систем;
  - 2) техничките и погонските карактеристики на мерните уреди;
  - 3) класата на точност на броилата и мерните трансформатори;
  - 4) одобрувањето и регистрирање на броилата;
  - 5) извршувањето на мерните услуги; и
  - 6) сопственоста над мерната опрема.

7.2 МЕСТО НА ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И ПРЕСМЕТКОВНО МЕРНО МЕСТО

Член 114 Место на испорака

- (1) Местото на испорака на електрична енергија го утврдува ОДС, во зависност од техничките можности на самото место и истото може да биде во или надвор од границите на имотот на корисникот на дистрибутивниот систем.

Член 115 Пресметковно мерно место

- (1) На пресметковното мерно место се вградуваат и се користат исклучиво броила и мерни трансформатори кои имаат типско одобрение и важечки сертификат.
- (2) Местоположбата на пресметковното мерно место ја утврдува ОДС.
- (3) Пресметковното мерно место во секое време мора да биде пристапно за ОДС, за снабдувачот и за корисникот на дистрибутивниот систем, заради контрола, вградување, надзор, одржување, замена на мерната опрема, и/или читање на мерните уреди, исклучување на корисникот кога постапува спротивно на овие Мрежни правила и исклучување на потрошувачот по барање на снабдувачот.

Член 116 Контролно мерно место

- (1) На мерните места на кои се врши мерење на параметрите на електричната енергија заради пресметка, ОДС може да постави контролни мерни уреди заради контрола на пресметковното мерно место.
- (2) Местоположбата на контролните мерни уреди ја утврдува ОДС.

- (3) Мерните уреди поставени на контролно мерно место треба да бидат со исти или подобри мерни карактеристики и класи на точност со мерните уреди на пресметковното мерно место.

7.2.1 Мерна опрема

Член 117 Мерна опрема

- (1) Мерната опрема е во сопственост на ОДС.
- (2) Составот, карактеристиките и местоположбата на мерната опрема ги одредува ОДС.
- (3) ОДС е должен да води грижа за документацијата за мерната опрема.
- (4) Мерната опрема мора да биде сместена во мерни ормари за да се обезбеди заштита од несоодветни температурни услови, од влага и од прашина, како и од оштетувања, од вибрации и од други влијанија.
- (5) Приклучните клеми на мерните трансформатори, мерните приклучни кутии, осигурувачките уреди, броилата и сите нивни елементи, и уредите за управување со тарифи, како и другата опрема, преку која може да се влијае на точноста и исправноста на мерењето и/или на пресметката за електричната енергија и/или моќност, мора да бидат пломбирани, од страна на ОДС.
- (6) ОДС е должен да ги пломбира и/или да ги заклучи мерните ормари.
- (7) ОДС се должни да регистрираат каква било повреда на елементите на мерното место и на пломбата.
- (8) Пломбата мора да го содржи жигот на ОДС и да биде поставена на начин што оневозможува влијание врз мерењето и/или врз пресметката на електричната енергија и/или на моќноста.
- (9) Во случај на директен или далечински компјутерски пристап до мерните податоци, пристапот кон податоците од пресметковното мерно место мора да биде заштитено со однапред доделено право на пристап и тоа за:
  - 1) прибирање на мерните податоци;
  - 2) за промена на времето и датумот;
  - 3) за поставување параметри на нагодување, на тарифната програма и на останатите функции;
  - 4) за одредбите на комуникациските параметри.

Член 118 Состав на мерна опрема

- (1) Мерната опрема се состои од соодветна комбинација на:
  - 1) мерни уреди:
    - i) броила,
    - ii) мерни струјни и напонски трансформатори;
  - 2) од мерни и поврзувачки водови и приклучници;
  - 3) од осигурувачки елементи за заштита на мерните, на управувачките и на комуникациските уреди; и
  - 4) од уреди за управување со тарифите:
    - i) вклопни часовници;
    - ii) уреди за далечинско управување со тарифите; и
    - iii) компјутерска опрема за тарифирање.
  - 5) од комуникациски уреди и медиуми:
    - i) уреди за складирање на мерните податоци;
    - ii) уреди за далечински пренос на мерните вредности и

- iii) комуникациски медиуми (сопствени и/или изнајмени парици, оптички кабел, радио врска, ГСМ и други врски);
- 6) од уреди за пренапоска заштита на мерните елементи;
- 7) од останати уреди:
  - i) помошни релеа;
  - ii) напојни единици;
  - iii) напојни или одвојни трансформатори;
  - iv) индикатори; и
  - v) мерни ормари.
- (2) Мерните ормари се во сопственост на ОДС, колективни станбени, деловни и станбено-деловни објекти.

Член 119

Броила за електрична енергија

- (1) Броилата за електрична енергија за директно мерење на низок напон се избираат така што вредноста на максималната струја на броилото да биде еднаква или поголема од струјата која одговара на одобрената едновремена максимална моќност.
- (2) Броилата за електрична енергија за индиректно и полуиндиректно мерење мора да овозможат мерење на секундарните мерни големини и вредности на мерните трансформатори. Броилата мора да имаат показувач на насоката на регистрирање на електричната енергија.
- (3) На пресметковното мерно место каде е потребно двонасочно мерење на електричната енергија, броилата мора да ја мерат и да ја покажуваат електричната енергија во двете насоки.
- (4) Индукциските броила за мерење на активна и реактивна енергија мора да имаат вградено блокада за спротивно вртење на роторот на броилото.

Член 120

Интервално броило

- (1) Интервалното броило е мерен уред кој мери електрични големини во зададен временски период и истите ги архивира во соодветен капацитет за сместување (меморија).
- (2) Интервалното броило и/или останатата мерна опрема, со функциите за архивирање и за обработка (комјутерска) на мерните податоци, особено во функција на изработка на кривата на оптоварување, мора да обезбедат:
  - 1) соодветен капацитет за сместување на записите за потрошената активна и реактивна енергија и за вредностите на активна и реактивна моќност во мерните периоди;
  - 2) во случај на прекин на напонот, уредот треба да ги архивира сите податоци и да го задржи следењето на времето и датумот, за најмалку 30 дена без напојување;
  - 3) постапката за читање на уредот за архивирани податоци, од страна на системот за собирање на мерните податоци, не смее да ги избрише или да ги измени архивираниите податоци;
  - 4) собирање на сите архивирани податоци во уредот, на барање на системот за собирање на мерни податоци и
  - 5) мерните податоци може да се архивираат во интервално броило или во уред за архивирање на податоци.

Член 121

Мерни трансформатори

- (3) Струјните мерни трансформатори се користат при полуиндиректни и индиректни мерења, а напонските мерни трансформатори се користат при индиректни мерења на електрична енергија.
- (4) При полуиндиректно и индиректно мерење на електрична енергија, струјните мерни трансформатори можат да бидат непреспоиви или примарно преспоиви или секундарно преспоиви, а напонските мерни трансформатори можат да бидат секундарно преспоиви.

- (5) Секундарната номинална струја на струјниот мерен трансформатор е 5А или 1А.
- (6) Класата на точност на мерното јадро на струјните мерни трансформатори или на намотките на напонскиот мерен трансформатор мора да биде 0,5 или 0,5s или повисока класа на точност, а факторот на сигурност на струјните мерни јадра мора да биде еднаков на 10 или понизок од 10.
- (7) Првото јадро на напонските и струјните мерни трансформатори секогаш се користи само и исклучиво за мерење на пресметковни вредности, а останатите јадра се користат за поврзување на дополнителните уреди, сопственост на ОДС.
- (8) Пристапот на мерните трансформатори, кои се во функција на пресметковните мерења, мора да биде заштитен од можности за злоупотреба од: примарно прespoјување, од вадење осигурувачи, од исклучување на разделувачи во мерното поле или од расплетот на секундарните кругови, кои имаат влијание на точноста на мерењето.
- (9) На пресметковното мерно место може да се користат исклучиво мерни трансформатори кои имаат типско одобрение и важечки сертификат.

Член 122

Уреди за управување со тарифите

- (1) Уредите за управување со тарифи кај интервалните броила мора да бидат синхронизирани и нагодени за средноевропско време.
- (2) Вклопните часовници, интегрирани во броилата, се поставени по средноевропско време и на преминот на летно сметање на времето автоматски се поместуваат еден час понапред.
- (3) Со излезниот контакт на уредот за управување со тарифите на броилото, не смее да се управуваат други уреди.
- (4) Со уредот за управување со тарифите со единичен излезен контакт може, како исклучок, да се управуваат и други уреди, но само преку помошно реле кое мора да биде заштитено со пломба.
- (5) Управувачките излези на броилото можат во исклучителни случаи да се користат за управување на други уреди ако тие излези не се потребни.
- (6) Вклопните часовници коишто не се интегрирани во броилата (екстерни вклопни часовници) треба да имаат типско одобрение и важечки сертификат.
- (7) Останатите уреди за управување со тарифите мора да одговараат на техничките услови за пресметковни мерни места.

Член 123

Уреди за архивирање на податоци

- (1) Уредите за архивирање на податоците мора да ги имаат следните карактеристики:
  - 1) вграден уред за водење на точното време и можноста за далечинска синхронизација;
  - 2) можност за архивирање на податоците во еден од избраните пресметковни мерни интервали;
  - 3) можност за архивирање на податоците за моќноста и енергијата во избраниот пресметковен мерен интервал;
  - 4) уред за архивирање на податоците од најмалку 30 дена;
  - 5) можност за далечинска и за локална комуникација (поставување параметри и исчитување на уредот за архивирање, со однапред доделено право на пристап);
  - 6) можност за архивирање на податоците и за водење на точното време, најмалку 30 дена од прекин на помошното напојување;
  - 7) можност за архивирање на податоците по пат на импулсни влезови и/или по пат на директна комуникација со броилото;
  - 8) да содржи показател на времето и датумот;
  - 9) можност за локално поставување параметри на уредите, за прифаќање и за бришење на информациите за неправилните состојби;
  - 10) да содржи архива за податоци за сопствените неправилни состојби и за неправилните состојби архивирани преку директна комуникација со броилата и

- 11) да содржи стандардни точки на поврзување за истовремена далечинска и локална комуникација.

7.2.2 Карактеристики на мерните уреди

Член 124

Карактеристики на мерни уреди за корисниците приклучени на дистрибутивниот систем

- (1) Броилата на пресметковното мерно место на корисниците приклучени на дистрибутивниот систем, мора најмалку да ги имаат следните карактеристики, мерни карактеристики и класи на точност:
- 1) На низок напон со одобрена едновремена максимална моќност до 40 kW, вклучувајќи и 40 kW:
    - i) директно мерење; и
    - ii) броило за активна енергија со класа на точност 2 (MIT A).
  - 2) На низок напон со одобрена едновремена максимална поголема од 40 kW:
    - i) полуиндиректно мерење;
    - ii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
    - iii) броила за активна енергија со класа на точност 1 (MIT B), а за реактивна енергија со класа на точност 2;
  - 3) На среден напон:
    - i) индиректно мерење;
    - ii) напонски мерен трансформатор со класа на точност 0,5 ,
    - iii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
    - iv) броила за активна енергија со класа на точност 1 (MIT B), а за реактивна енергија класа на точност 2;
    - v) архивирање на кривата на оптоварување; и
    - vi) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци.
  - 4) На висок напон:
    - i) индиректно мерење;
    - ii) напонски мерен трансформатор со класа на точност 0,5 ;
    - iii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
    - iv) броила за активна енергија со класа на точност 0,5s (C), а за реактивна енергија со класа на точност 2;
    - v) архивирање на кривата на оптоварување; и
    - vi) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци;

Член 125

Карактеристики на мерни уреди за производител на електрична енергија

- (1) Броилата на пресметковното мерно место на производителите на електрична енергија мора да ги имаат најмалку следните карактеристики, мерни карактеристики и класи на точност:
- 1) На низок напон, директно мерење:
    - i) со мерење на врвната моќност;
    - ii) броило за активна енергија со класа на точност 2 (A) при двонасочно мерење.
  - 2) На низок напон, полуиндиректно мерење:
    - i) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s;

- ii) броило за активна енергија со класа на точност 1 (В) при двонасочно мерење, а за реактивна енергија со класа на точност 2 при двонасочно мерење;
  - iii) архивирање на кривата на оптоварување; и
  - iv) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци.
- 3) На среден напон:
- i) индиректно мерење;
  - ii) напонски мерен трансформатор со класа на точност 0,5;
  - iii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
  - iv) броила за активна енергија со класа на точност 1 (В) за двонасочно мерење, а за реактивна енергија класа на точност 2 за двонасочно мерење;
  - v) архивирање на кривата на оптоварување; и
  - vi) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци.

7.3 МЕРНИ УСЛУГИ

Член 126

Надлежности за мерните услуги

- (1) ОДС е надлежен за извршување на мерните услуги.
- (2) ОДС ги врши мерните услуги на следниве мерни места:
  - 1) на пресметковните мерни места на корисници на дистрибутивниот систем;
  - 2) на контролните мерни места во сопственост на ОДС.
- (3) Мерни услуги кои ги обезбедува и за кои е надлежен ОДС се:
  - 1) регистрација на броилото од пресметковното мерно место;
  - 2) одржување на опремата на пресметковното мерно место, вклучувајќи и нејзина замена;
  - 3) собирање мерни податоци од пресметковните мерни места;
  - 4) проверка и потврда на точноста на мерните податоци;
  - 5) управување и архивирање на мерните податоци; и
  - 6) архивирање на документација за пресметковните мерни места.
- (4) Мерните услуги од контролните броила во сопственост на ОДС, ги обезбедува ОДС, и тие се следните:
  - 1) регистрација на броилото од контролното мерно место;
  - 2) одржување на опремата на контролното мерно место, вклучувајќи и нејзина замена;
  - 3) собирање мерни податоци од контролните мерни места;
  - 4) проверка и потврда на точноста на мерните податоци,
  - 5) управување и архивирање на мерните податоци и
  - 6) архивирање на документација за контролните мерни места.

7.3.1 Набавка, вградување и замена на мерна опрема

Член 127

Набавка, вградување и замена на мерната опрема

- (1) ОДС врши набавка, вградување и замена на мерната опрема во согласност со Законот за енергетика, со техничките прописи и со одредбите од Мрежните правила.

- (2) Корисникот на дистрибутивниот систем може да бара вградување броило со поголем број функции и/или со подобри карактеристики во однос на броилата кои ги вградува ОДС. Доколку постојат технички услови, ОДС е должен да ја вгради бараната опрема, а трошоците за набавка и за монтажа на опремата се на сметка на корисникот на дистрибутивниот систем.
- (3) Мерната опрема се вградува во согласност со Законот за енергетика, со техничките прописи и со одредбите од овие Мрежни правила.
- (4) ОДС има право да ги замени со нови постојните броила во сопственост на корисниците на дистрибутивната мрежа во рокови утврдени со овие Мрежни правила.
- (5) Ново поставените броила се во сопственост на ОДС, а трошоците за замена на броилата се на сметка на ОДС.
- (6) Локацијата на мерните уреди ја утврдува ОДС систем во зависност од техничките можности на лице место и истата може да биде во или надвор од границите на имотот на корисниците приклучени на дистрибутивната мрежа.
- (7) Ако ОДС утврди дека при замена на постојниот мерен уред во сопственост на корисникот е потребно да се изврши дислокација на мерното место, должен е на своја сметка да ја изведе дислокацијата со минимално нарушување на обезбедувањето на услугата на корисникот.
- (8) Штетите врз имотот на корисникот настанати како последица на дислокацијата на мерното место, ОДС е должен да ги надомести.

7.3.2 Одржување

Член 128

Одржување на мерната опрема

- (1) ОДС е должен на сопствен трошок да ја одржува мерната опрема, во согласност со закон, со техничките прописи и со одредбите од овие Мрежни правила.

Член 129

Неправилно функционирање и поправки на мерната опрема

- (1) Корисникот на дистрибутивниот систем е должен, во најкраток можен рок, да го извести ОДС доколку воочи:
  - 1) оштетување на мерната опрема од мерните места;
  - 2) неправилно функционирање на мерната опрема;
  - 3) кражба на мерната опрема или на останатата опрема;
  - 4) отстранување или оштетување на пломбата и
  - 5) оштетување на мерните ормари.
- (2) Доколку ОДС утврди или биде известен, од страна на корисниците на дистрибутивниот систем, за настанато оштетување и/или за неправилно функционирање на мерната опрема, ОДС е должен да ја поправи или да ја замени опремата, во најкраток можен рок и за тоа писмено да го извести корисникот на дистрибутивниот систем. Во тој случај ОДС ги сноси трошоците за набавка, замена или поправка на мерната опрема, освен кога оштетувањето и/или неправилно функционирање на мерната опрема е настанато по вина на корисникот на дистрибутивниот систем.
- (3) За оштетување или за кражба на броило и/или на останатата мерна опрема, за отстранување на пломби или за оштетување на мерниот ормар, вградени на имот на корисникот на дистрибутивниот систем, е одговорен корисникот на дистрибутивниот систем. Во тој случај, корисникот на дистрибутивниот систем ги сноси трошоците за набавка, замена или поправка на мерната опрема.

7.3.3 Верификација

Член 130

Верификација на мерните уреди

- (1) ОДС е должен да обезбеди периодична верификација на мерните уреди, во согласност со закон и со друг пропис.
- (2) Верификацијата може да се спроведе со целосно опфаќање на сите броила или по пат на стохастички метод, во согласност со закон и друг пропис.

Член 131

Вонредна верификација на мерната опрема

- (1) Корисниците на дистрибутивниот систем можат писмено да побараат од ОДС вонредна верификација на мерната опрема, доколку се сомневаат во точноста на мерењето на електричната енергија и на моќноста.
- (2) Доколку со вонредната верификација се утврди дека мерната опрема на корисникот на дистрибутивниот систем има поголемо отстапување од дозволеното, во согласност со важечките прописи, трошоците за вонредната верификација и за замената на опремата на пресметковното мерно место ги сноси ОДС.
- (3) Доколку со вонредната верификација се утврди дека мерната опрема на корисникот на дистрибутивниот систем нема поголемо отстапување од дозволеното, во согласност со важечките прописи, трошоците за вонредната верификација ги сноси корисникот на дистрибутивниот систем.

7.4 МЕРНИ ПОДАТОЦИ

Член 132

Мерни податоци

- (1) Мерните податоци се состојат од сите измерени вредности и од нив пресметаните вредности.
- (2) Мерните податоци вклучуваат:
  - 1) измерени, временски зависни вредности за активна и за реактивна енергија и за моќност, добиени од мерната опрема на пресметковното мерно место;
  - 2) пресметани вредности од измерените податоци, обработени од страна на ОДС;
  - 3) проценети или заменети податоци во случај на непостоење или погрешни податоци; и
  - 4) податоци кои се користат за пресметка и други намени.
- (3) Мерните податоци мораат да бидат собрани, обработени и чувани на сигурен и доверлив начин во базата на мерни податоци во период согласно закон. Доколку е започната судска постапка податоците се чуваат се до завршување на истата.
- (4) Базата на мерни податоци мора да овозможи:
  - 1) евиденција на пресметковни и контролни мерни места;
  - 2) евиденција за променети податоци на карактеристиките на мерната опрема и/или на мерното место;
  - 3) податоци за проверка и за потврда за точноста на мерните места;
  - 4) означување на разменетите мерни податоци;
  - 5) обработка на собраните мерни податоци; и
  - 6) размена на податоци помеѓу ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем.
- (5) ОДС е сопственик на собраните мерни податоци, односно на базата на мерни податоци.

Член 133**Податоци за пресметковното мерно место**

- (1) Општите податоци за пресметковното мерно место содржат:
- 1) идентификациски код на пресметковно мерно место;
  - 2) податоци за корисникот на дистрибутивниот систем;
  - 3) податоци за адресата на пресметковното мерно место;
  - 4) број на решение за согласноста за приклучување;
  - 5) одобрена едновремена моќност;
  - 6) податоци за мерните големини; и
  - 7) останати општи податоци.
- (2) Податоците за мерната опрема содржат:
- 1) административни податоци;
  - 2) назив на производителот;
  - 3) тип, сериски број, година на производство и класа на точност;
  - 4) податоци од техничката спецификација (номинална и максимална вредност на јачината на струјата, номинален напон, преносни односи на струјните и напонските мерни трансформатори, спојот на трансформаторите и друго);
  - 5) вредности на импулсот на контактниот импулсен излез/број на вртежи;
  - 6) податоци за поставените параметри на уредите;
  - 7) датум на последно баждарење;
  - 8) службена ознака на типот на мерниот уред;
  - 9) останати податоци.
- (3) Податоците за комуникациската опрема содржат:
- 1) име на опремата;
  - 2) име на производителот, тип, сериски број и техничка спецификација;
  - 3) име на комуникацискиот протокол;
  - 4) телефонски броеви за остварување врска;
  - 5) идентификација за корисникот на телекомуникациската мрежа и право на пристап;
  - 6) право на пристап (авторизација за читање и/или упис) и
  - 7) останати податоци.

Член 134**Собирање на мерните податоци**

- (1) За собирање на мерните податоци од пресметковните мерни места е одговорен ОДС и е должен да ги преземе сите потребни мерки за навремено собирање на податоците во соодветни пресметковни мерни интервали.
- (2) ОДС собира мерни податоци за корисникот на дистрибутивниот систем преку отчитување на мерните уреди на пресметковните мерни места, и тоа:
- 1) со непосредно отчитување на мерните уреди;
  - 2) со далечинско отчитување на мерните податоци и
  - 3) со доставување мерни податоци од страна на корисникот на дистрибутивниот систем.
- (3) Системот за собирање на мерните податоци од електронските мерни уреди мора да биде синхронизиран и да биде наместен според средноевропско време.

7.4.1 Проверка и потврда на точноста на мерните податоци

Член 135

Проверка и потврда

- (1) ОДС е одговорен за проверка на собраните мерни податоци.
- (2) Проверката на мерните податоци, собрани со непосредно отчитување на мерните уреди опфаќа:
  - 1) проверка на идентификацискиот код на пресметковното мерно место; и
  - 2) користење автоматизирани компјутерски постапки за проверка и потврдување на мерните податоци.
- (3) Проверката на мерните податоци собрани со далечинско исчитување опфаќа:
  - 1) проверка на целокупноста на собраните податоци;
  - 2) преглед и анализа на собраните информации за неправилни состојби на мерната опрема и
  - 3) постапка за проверка на точноста на мерењето.
- (4) Доколку постојат разлики меѓу собраните податоци од мерните уреди на корисникот на дистрибутивниот систем и податоците во базата на мерните податоци, се врши дополнителна, непосредна контрола на самото пресметковно место.
- (5) Доколку се утврди дека параметрите на мерните уреди се идентични со параметрите во базата на мерните податоци, се смета дека истите се потврдени.

7.4.2 Управување со мерните податоци

Член 136

Управување со мерните податоци

- (1) ОДС е одговорен за управување со собраните и со потврдените мерни податоци.
- (2) Управувањето со мерните податоци подразбира:
  - 1) архивирање и чување на потврдените мерни податоци во базата на мерни податоци;
  - 2) процена и замена на мерните податоци;
  - 3) обработка на потврдените мерни податоци во форма за пресметка;
  - 4) обезбедување достапност на обработените мерни податоци за пресметка и за наплата; и
  - 5) обезбедување достапност на мерните податоци за анализа, за планирање и за други потреби.

Член 137

Идентификациски код

- (1) На секое пресметковно мерно место и на секој корисник на дистрибутивниот систем му се доделува посебен идентификациски код, во согласност со идентификациската шема.

Член 138

Пристап до мерните податоци

- (1) ОДС е должен да овозможи пристап до мерните податоци согласно закон, овие Мрежни правила и други прописи и
- (2) ОДС има право на пристап до мерните податоци кои се наоѓаат кај ОЕПС, а се однесуваат на пресметковните мерни места на точките на поврзување на преносниот и дистрибутивниот систем.
- (3) ОДС е должен на Операторот на пазарот на електрична енергија да му овозможи пристап до мерните податоци кои се однесуваат на повластените производители, приклучени на дистрибутивниот систем.

Член 139

Тајност и заштита на мерните податоци

- (1) ОДС е должен да преземе мерки за обезбедување тајност и заштита на мерните податоци.

- (2) Давањето или овозможувањето пристап до мерните податоци е дозволено исклучиво под услови и со цели дефинирани со Законот за енергетика, други закони овие Мрежни правила и други прописи, и/или во согласност со корисниците на дистрибутивниот систем.

8 НЕОВЛАСТЕНО ПРЕВЗЕМАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И/ИЛИ МОЌНОСТ

Член 140

Случаи на неовластено превземање на електрична енергија

- (1) Под неовластено превземање на електричната енергија се подразбираат следните случаи:
- 1) ако корисникот извршил приклучување на својот објект на дистрибутивната мрежа, без Решение за согласност за приклучување издадено од ОДС;
  - 2) по исклучување на корисникот од дистрибутивната мрежа од страна на ОДС, корисникот повторно самоволно се приклучил на дистрибутивната мрежа;
  - 3) ако корисникот извршил манипулација врз мерниот уред при што превзема нерегистрирана количина на електрична енергија;
  - 4) ако корисникот превзема нерегистрирана количина на електрична енергија без мерна опрема;
  - 5) ако корисникот извршил премостување на мерната опрема, при што превзема нерегистрирана количина на електрична енергија;
  - 6) ако корисникот вградил мерна опрема која не е одобрена и/или вградена од ОДС;
  - 7) ако корисникот превзема електрична енергија преку оштетена мерна опрема и/или заштитната пломба е отстранета, со што е оневозможено правилно регистрирање на превземената количина на електрична енергија.

Член 141

Надоместок за неовластено превземање на електрична енергија

- (1) За неовластеното превземање на електрична енергија, ОДС пресметува надоместок за неовластено превземена електрична енергија, кој се состои од:
- 1) надоместок за активна електрична енергија,
  - 2) надоместок за активна моќност; и
  - 3) надоместок за останати трошоци предизвикани со неовластеното превземање на електрична енергија кој ги вклучува трошоците за замена и набавка на опремата која е оштетена при неовластеното превземање на електрична енергија.

Член 142

Период и цени за пресметка на надоместок за неовластено користење на електрична енергија

- (1) Максималниот период за пресметка на неовластено користење на електрична енергија изнесува 1 (една) година наназад од денот на утврдување на неовластеното користење на електрична енергија.
- (2) Периодот за пресметка на неовластено користење на електрична енергија може да биде пократок од 1 (една) година и во тие случаи ќе се земе датумот од документацијата на ОДС:
- 1) моментот на настанување на неовластеното користење, во случај каде истото може да се утврди,
  - 2) последна извршена контрола на мерното место и приклучокот (отчитување на мерниот уред не се смета како контрола на мерното место и приклучокот),
  - 3) замена, одјава и пријава на мерниот уред, или
  - 4) последно востановено неовластено користење на електрична енергија.
- (3) За месец во кој е утврдено неовластено превземање на електрична енергија, се пресметува надоместок за целиот месец.

- (4) За периодот за неовластено користење на електрична енергија ќе се применуваат важечките цени за електрична енергија и моќност за периодот за кој се пресметува неовластено користење на електрична енергија.
- (5) Неовластено превземената електрична енергија се пресметува по цени за време на високи дневни оптоварувања.

Член 143**Надоместок за потрошувачи приклучени на низок напон
и среден напон кај кои се мери врвно оптоварување**

- (1) Пресметката на надоместок за неовластено превземање на електрична енергија за потрошувачите приклучени на низок напон кај кои се мери врвно оптоварување ќе се пресметува на следниот начин:
  - 1) ако се извршиле дејства кои влијаат на исправната работа на уредот за регистрирање на врвната моќност, пресметковната месечна активна моќност се утврдува на вредност која е еднаква на:
    - i) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е номиналната струја на главната ограничувачка струјна склопка или номиналната струја на главните осигурувачи (стандарден патрон), во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред мерните уреди, но преку главната ограничувачка струјна склопка, односно преку главни осигурувачи,
    - ii) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е дозволеното струјно оптоварување на секундарниот проводник (во зависност од видот и пресекот) преку кој се поврзува внатрешниот приклучок, во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред главната ограничувачка струјна склопка, односно пред главните осигурувачи, или
    - iii) номиналната моќност на енергетскиот трансформатор на потрошувачот во случај ако трансформаторот е само за потребите на потрошувачот при што се изедначуваат киловолтамперите (kVA) со киловатите (kW).
  - 2) Ако се извршиле дејства кои влијаат на исправната работа на уредите за мерење и регистрација на потрошената електрична енергија, пресметката за месечна количина на неовластено превземена електрична енергија се утврдува како производ на пресметковната месечна активна моќност и:
    - i) 100 часови кај едносменско работење;
    - ii) 200 часови кај двосменско работење; и
    - iii) 300 часови кај тросменско работење.

Член 144**Надоместок за потрошувачи приклучени на низок напон
кај кои не се мери врвно оптоварување**

- (1) Пресметката на надоместок за неовластено превземање на електрична енергија на потрошувачите кај кои не се мери врвна моќност ќе се пресметува на следниот начин:
  - 1) Ако се извршиле дејствија кои влијаат на нерегистрирање на целокупната превземена електрична енергија, пресметковната месечна активна моќност се утврдува на вредност која е еднаква на:
    - i) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е номиналната струја на главната ограничувачка струјна склопка или номиналната струја на главните осигурувачи (стандарден патрон), во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред мерните уреди, но преку главната ограничувачка струјна склопка, односно преку главни осигурувачи,
    - ii) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е дозволеното струјно оптоварување на секундарниот проводник (во зависност од видот и пресекот) преку кој се поврзува внатрешниот приклучок, во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред главната ограничувачка струјна склопка, односно пред главните осигурувачи, или

- (2) За потрошувачите кај кои не се мери врвна моќност, превземената месечна електрична енергија се пресметува на тој начин што пресметковната месечна активна моќност се множи со 150 часови.

Член 145
Манипулација на фаза

- (1) Во случаите на неовластеното превземање на електричната енергија кога корисникот извршил манипулација на одредена/одредени фази, надоместокот за неовластено превземена електрична енергија и/или моќност се однесува само за манипулираната/манипулираните фази.

Член 146
Утврдување на надоместок при еднотарифно мерење

- (1) За потрошувачи кои имаат двотарифно мерење на потрошената електрична енергија, доколку потрошувачот влијаел на работата на вклопниот часовник, односно на друг уред за управување со тарифи (оштетување на уредот, отстранување на пломба и др.), ОДС ќе ја изврши пресметката на надоместок за потрошената електрична енергија по цени на активна електрична енергија за време на високи дневни оптоварувања.
- (2) За потрошувачи кои имаат двотарифно мерење на потрошената електрична енергија, доколку неисправноста на работењето на вклопниот часовник, односно на друг уред за управување со тарифи е од техничка причина и не е по вина на потрошувачот, ОДС ќе ја изврши пресметката на надоместок за потрошената електрична енергија врз основа на вкупно утврдената потрошувачка на електрична енергија пресметана по цени на активна електрична енергија утврдени за групата на потрошувачи кои имаат еднотарифно мерење.

8.1 ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НЕОВЛАСТЕНО ПРЕВЗЕМАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 147
Собирање на податоци за откривање на неовластено превземање на електрична енергија

- (1) Собирање на податоци за откривање на неовластено превземање на електрична енергија се врши при:
- 1) Редовно отчитување на мерните уреди
  - 2) Анализа на потрошувачка на електрична енергија
  - 3) Анализа на загуби на определени подрачја
  - 4) Оптоварување на елементите од дистрибутивната мрежа во однос на испорачана електрична енергија
  - 5) Одржување на мерно место и на приклучокот
  - 6) Редовна или вонредна верификација на мерна опрема
  - 7) Пријава од страна на вработен во ОДС или од трето лице
- (2) Врз основа на податоците од став 1 на овој член, за мерното место и/или на мерната опрема за кои постои сомневање дека неовластено се превзема електрична енергија, ОДС изготвува работен налог за контрола на мерно место и/или мерна опрема.
- (3) Во случај кога ќе се открие неовластено превземање на електрична енергија, при извршување на било кои други редовни активности (замена на мерен уред, исклучување, одржување, постапување по барање на потрошувач, отстранување на дефекти, итн) од страна на стручните лица на ОДС, се изготвува Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, без претходно издаден работен налог.

Член 148
Контрола на мерно место и мерна опрема

- (1) Контрола на мерното место и/или на мерната опрема вршат стручни лица на ОДС. Неовластено превземање на електрична енергија можат да утврдат најмалку две стручни лица на ОДС.

- (2) Стручните лица задолжително треба да поседуваат легитимација издадена од страна на ОДС, која на барање на потрошувачот се должни да ја покажат. Потрошувачот или негов претставник има право да присуствува на контрола на мерното место.
- (3) Доколку при контрола на мерното место и/или на мерната опрема се утврди неовластено превземање на електрична енергија, стручните лица на ОДС задолжително треба да изготват Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија и да обезбедат доказ (мерна опрема, оштетени пломби, фотографии и т.н.).

Член 149

Работен налог за контрола на мерно место

- (1) За вршење на контрола на мерно место, ОДС издава работен налог за контрола на мерно место и/или на мерна опрема. По извршената контрола на мерното место и/или мерната опрема се врши контрола на налозите и на повратните информации добиени во врска со контролата на мерното место и/или мерната опрема.
- (2) Доколку при извршување на работниот налог за контрола на мерно место се утврди дека постои неовластено превземање на електрична енергија, ОДС се грижи за соодветно зачувување на документацијата (записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, работен налог за контрола на мерно место, фотографии и т.н.).
- (3) Работниот налог особено содржи:
  - 1) Податоци за пресметковното мерно место;
  - 2) Податоци за контролно мерно место (доколку постои);
  - 3) Податоци за стручните лица на ОДС.

Член 150

Контрола на мерни уреди во служба за верификација

- (1) Контрола на мерните уреди може да се прави во службата за верификација на мерни уреди на ОДС. Контролата се прави на тој начин што мерните уреди инсталирани кај потрошувачот се заменуваат со нови, а постоечките се носат во службата за верификација на мерни уреди на ОДС. Контрола на мерните уреди во службата за верификација ја извршуваат најмалку две стручни лица на ОДС.
- (2) Доколку при контролата се утврди манипулација на мерниот уред задолжително се изготвува Записник за испитување и контрола на мерен уред врз основа на што се изготвува Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, кој го потпишуваат стручните лица на ОДС, кои ја вршеле контролата.

Член 151

Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија

- (1) Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија особено содржи:
  - 1) Податоци за пресметковното мерно место;
  - 2) Податоци за контролно мерно место (доколку постои);
  - 3) Датум на утврдување на неовластено превземање на електрична енергија;
  - 4) Податоци за лицата кои ја извршиле контролата на мерното место и/или мерната опрема ;
  - 5) Начинот на кој е извршено неовластено превземање на електрична енергија;
  - 6) Номинална струја на главните осигурувачи;
  - 7) Вид и пресек на кабелот преку кој се поврзува внатрешниот приклучок;
  - 8) Номинална моќност на трансформаторот за потрошувачи на среден напон;
  - 9) Број на смени (во случај на сменско работење).
- (2) Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија мора да го потпишат најмалку две стручни лица на ОДС и потрошувачот, односно негов претставник, доколку е согласен со записникот. Доколку потрошувачот или неговиот претставник не е согласен со записникот, тогаш треба да се потпише на место "Не сум согласен со записникот". Доколку потрошувачот одбива да се потпише на записникот, стручно лице на ОДС задолжително го

потпишува текстот "Потрошувачот одбива да го потпише записникот". Доколку потрошувач не е присутен при извршувањето на контролата на мерното место и/или мерен уред во записникот се пишува "Потрошувачот не е присутен".

- (3) Кога кај потрошувачот е утврдено неовластено превземање на електрична енергија, на потрошувачот му се остава еден примерок од Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија. Доколку потрошувачот одбие да го потпише Записникот, или доколку не бил присутен при изготвување на записникот, ОДС ќе му го достави по пошта.
- (4) По составувањето на Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, ОДС прави контрола дали записникот е изготвен во согласност со овие Мрежни правила. Ако при контролата на Записникот се утврди грешка, нецелосно или погрешно утврдени факти се прави доработка или измена на Записникот на сите примероци. Во случај кога не може да се доработи примерокот кој е доставен на потрошувачот, се изработува нов записник во кој ќе се евиденираат сите податоци потребни за изработка на пресметката. Новиот записник се доставува на потрошувачот.

Член 152

Пресметка за неовластено превземање на електрична енергија

- (1) Врз основа на податоците од Записникот се изготвува пресметка за неовластено превземање на електрична енергија, согласно овие Мрежни правила.
- (2) Пресметката и Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија заедно му се доставуваат на потрошувачот во рок од 15 дена, сметано од денот на изготвување на пресметката.

Член 153

Исклучување на потрошувач при неовластено превземање на електрична енергија

- (1) Во случаите на неовластеното превземање на електричната енергија од Член 140, став (1), алинеја 1), 2), 4), 5) и 6) од овие Мрежни правила, ОДС ќе го исклучи потрошувачот од дистрибутивната мрежа без предупредување.
- (2) Во случаите на неовластеното превземање на електричната енергија од Член 140, став (1), алинеја 3), и 7) од овие Мрежни правила, ОДС е должен да го предупреди потрошувачот во писмена форма и да ја достави пресметка на надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија од Член 142 од овие Мрежни правила, со цел да го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија.
- (3) Потрошувачот е должен да го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија на ОДС во рок од 8 (осум) дена од денот на доставувањето на пресметката.
- (4) Доколку потрошувачот не постапи согласно став (3) од овој член, ОДС има право да го исклучи потрошувачот од дистрибутивната мрежа.
- (5) ОДС не е одговорен за настанување на евентуална материјална или нематеријална штета на потрошувачот поради исклучувањето од ставовите (1) и (4) на овој член.

Член 154

Приклучување на потрошувач кој е исклучен поради неовластено превземање

- (1) Во случај кога потрошувачот е исклучен согласно став (1) и став (3) од Член 153 од овие Мрежни правила потрошувачот има право да поднесе барање за согласност за приклучување на дистрибутивниот систем до ОДС согласно Член 24 од овие Мрежни правила, откако ќе го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија на ОДС.
- (2) Потрошувачот е должен да плати надоместок за приклучување согласно Член 44 од овие Мрежни правила.
- (3) По исклучок на став (2) на овој член, потрошувачот кој поседува решение за согласност за приклучување има право повторно да се приклучи на дистрибутивната мрежа, откако ќе го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија на ОДС и надоместокот за повторно приклучување утврден со ценовникот на ОДС, претходно одобрен од РКЕ.

Член 155**Покренување на судска постапка**

- (1) По утврдување на неовластено превземање на електрична енергија ОДС има право да покрене судска постапка согласно закон.
- (2) При покренување на судска постапка ОДС до надлежниот суд ќе ја достави комплетната документација и доказите со кои располага.

9 ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 156****Издавање на решение за согласност во случај на постоечки корисник кој не поседува решение за согласност**

- (1) Доколку ОДС и корисникот на дистрибутивниот систем на кој му се фактурира електрична енергија во својата документација не поседуваат Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ниту податоци за одобрената максимална едновремена моќност за приклучокот до денот на влегување во сила на овие Мрежни правила на корисникот му се одобрува максималната едновремена моќност на приклучокот утврдена на следниот начин:
  - 1) за корисниците приклучени на низок напон според номиналната струја на главните инсталациони осигурувачи;
  - 2) за корисниците приклучени на среден напон според номиналната моќност на трансформаторот.
- (2) ОДС е должен да издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на корисниците од став 1 на овој член, најдоцна до 31 декември 2014 година.

Член 157**Рокови за одобрување на единечни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем**

- (1) Единечните трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за соодветна група на приклучоци утврдени во согласност со Методологијата за начинот на одредување на трошоците за приклучување на дистрибутивниот систем на електрична енергија, дадена во Прилог 1 на овие Мрежни правила, ОДС е должен да ги изготви и да ги достави до РКЕ на одобрување во рок од 30 дена од денот на влегување во сила на овие Мрежни правила и во рок од три дена по нивното одобрувањето од страна на РКЕ, да ги објави на својата интернет страница.

Член 158**Рокови поврзани со квалитет на електрична енергија**

- (1) Техничките правила за проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа од Член 57 став (2) ОДС е должен да ги изготви и да ги достави до РКЕ на одобрување во рок од 1 (една) година од денот на влегување во сила на овие Мрежни правила и во рок од три дена по нивното одобрувањето од страна на РКЕ, да ги објави на својата интернет страница.
- (2) Целните нивоа за квалитетот на напонот од Член 58, став (4) и планот за постигнување на истите ОДС е должен да ги дефинира во рок од 2 (две) години од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- (3) Базата на податоци за прекини од Член 68, став (2) ОДС е должен да ја формира во рок од 1 (една) година од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- (4) Целните нивоа за индексите за континуитет во снабдувањето од Член 68, став (6) и планот за постигнување на истите ОДС е должен да ги дефинира во рок од 1 (една) година од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- (5) Базата на податоци потребна за пресметување на индикаторите за квалитетот на услугите од Член 71, став (3), ОДС е должен да ги дефинира во рок од 1 (една) година од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- (6) ОДС е должен да ги замени со нови постојните броила во сопственост на корисниците на дистрибутивната мрежа најдоцна до 31 декември 2014 година.

Член 159
Отпочнати постапки

- (1) Постапките за издавање на Решенија за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа отпочнати пред примената на овие Мрежни правила ќе завршат согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија (Службен весник на РМ бр. 83/2008 и 95/2011).
- (2) Издадените Решенија за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа и склучените договори согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија (Службен весник на РМ бр. 83/2008 и 95/2011) продолжуваат да важат до роковите за кои се издадени или склучени.

Член 160
Влегување во сила

- (1) Со денот на влегување во сила на овие Мрежни правила, престануваат да важат Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2008 и 95/2011), со исклучок на Глава 4, Прилог 1, Прилог 2, Прилог 3 и Прилог 4 кои ќе се применуваат заклучно со 31 јули 2012 година.
- (2) Глава 4, Прилог 1, Прилог 2 и Прилог 3 од овие Мрежни правила ќе се применуваат од 1 август 2012 година.
- (3) Овие Мрежни правила влегуваат во сила на осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**ПРИЛОГ 1: МЕТОДОЛОГИЈА ЗА НАЧИНОТ НА ОДРЕДУВАЊЕ НА
НАДОМЕСТОКОТ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА
МРЕЖА****10 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНА
МРЕЖА**

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа се состои од:

- Надоместок за изградба на приклучокот; и
- Надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем.

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП = ТИ + ТТК \text{ [денари]}$$

при што:

- НП – надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа
ТИ – надоместок за изградба на приклучок
ТТК – надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметуваат со примена на следнава формула:

$$ТИ = ТД + ТО + ТР \text{ [денари]}$$

при што:

- ТИ – надоместок за изградба на приклучокот
ТД – трошоци за изработка на проектна документација, прибавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба
ТО – трошоци за опрема, уреди, материјали и испитувања
ТР – трошоци за изведба на работите

10.1 НАДОМЕСТОК ЗА ИЗГРАДБА НА ПРИКЛУЧОКОТ

1. Надоместокот за изградба на приклучокот опфаќа:
2. Трошоци за изработка на анализа, проектна документација, прибавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба
3. Трошоци за набавка на опрема, уреди и материјали
4. Трошоци за изведба на работите

Кога приклучокот се гради исклучиво за потребите на корисникот, трошоците за изградба на приклучокот се утврдуваат врз основа на трошоците кои се неопходни за вградување на опрема и уреди чија инсталирана активна моќност е еднаква на првата поголема стандардизирана активна моќност од одобрената едновремена максимална моќност на корисникот.

10.1.1 Трошоци за изработка на анализа, проектна документација, прибавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба

Во овие трошоци спаѓаат:

- Трошоците за изработка на анализи за оптимално решение за приклучување,
- Трошоци за изработка на проектна документација за приклучокот,
- Трошоци за прибавување на потребни согласности, одобренија и друга потребна документација.

Овие трошоци се утврдуваат во зависност од типот на приклучок и ги сочинуваат:

- Трошоците за работна рака пресметани како производ од нормираните трошоци за работна рака за ангажирање за изработка на проектна документација, набавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба, пресметани по работен час, според степенот и видот на стручна спрема и нормираниот број на работни часови за извршување на тие работи.
- Трошоците на име на пропишани такси и други надоместоци за изработка на проектот за приклучок и набавување на пропишани согласности и одобренија.

10.1.2 Трошоци за набавка на опрема, уреди, материјали и испитувања

Трошоците за набавка на опрема, уреди, материјали и испитувања ги опфаќаат трошоците за набавка на стандардизираната опрема, уреди и материјали кои се вградуваат во согласност со техничките прописи, правила и стандарди, како и потребните испитувања.

10.1.3 Трошоци за изведба на работите

Трошоците за изведба на работите ги опфаќаат:

- трошоците за работна рака,
- трошоците за употреба на машини, и
- трошоците за употреба на возила.

Трошоците за работна рака за извршување на неопходните работи за изработка на приклучокот се пресмететуваат како производ од нормираните трошоци за работна рака за изведување на работите на приклучокот, пресметани по работен час, според степенот и видот на стручна спрема и нормираниот број на работни часови за извршување на тие работи

Трошоците за употреба на машина која не е во сопственост на ОДС, а се користи за приклучување на приклучокот, се пресметуваат како производ на нормираниот број на работни часови на одредена машина потребна за приклучување и утврдената пазарна цена на ангажирање на таа машина по работен час. Трошоците за употреба на машината со ракувач по еден работен час не можат да бидат поголеми од пазарната цена за ангажирање на таа машина по работен час.

Трошоците за употреба на машина која е во сопственост на ОДС, а се користи за приклучување на приклучокот, се пресметуваат како збир на нормирани трошоци за видот на машината, односно типот на машината која е потребно да се ангажира и трошоците за гориво за машината.

Трошоците за возила кои се користат за приклучување на конкретен тип на приклучок, пресметани како збир на нормирани трошоци за видот на возилото, односно типот на возило кое е потребно да се ангажира и трошоците за гориво за возилата.

10.2 НАДОМЕСТОК НА ТРОШОЦИ ЗА СОЗДАВАЊЕ НА ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ВО ДИСТРИБУТИВЕН СИСТЕМ

10.2.1 Трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивен систем

Трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем опфаќаат трошоци за:

- изградба на објекти, како и вградување на опрема, уреди и материјали во согласност со техничките прописи, за изградба на типска постројка на трансформаторска станица и водови за соодветно напонско ниво,
- ангажирање на работна рака, машини и транспорт при изградба на електроенергетските објекти, и
- проектирање, прибавување на пропишани одобренија, согласности и дозволи, решавање на имотно – правните односи, како и трошоци за извршување на други стручни, оперативни и административни работи при изградба на електроенергетските објекти.

Зависно од напонското ниво и точката на приклучување на дистрибутивната мрежа на која се приклучува објектот, трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се одредуваат по групи и опфаќаат:

1. За приклучоци на среден напон трошоците за изградба на:

- 1 (една) ТС 110/20 kV/kV со моќност 2 x 31,5 MVA, и
- Водови од 20 kV, т.е. изводи приклучени на 1 (една) ТС 110/20 kV/kV. За бројот на изводите се зема просечен број на изводи во постоечките ТС од овој тип, кои се во сопственост на ОДС. За просечна должина на изводите се зема пресметковна должина од 8 километри. Учеството на кабелските и надземните изводи во среднонапонската мрежа е во сооднос 50% кабелски изводи, 50% воздушни изводи.

2. За приклучоци на низок напон 0,4 kV трошоците за изградба на:

- 2 (две) монтажньо-бетонски ТС 10/0,4 kV/kV со моќност од 630 kVA,
- 1 (една) монтажньо-бетонска и 1 (една) столбна ТС 10/0,4 kV/kV со моќност од 400 kVA,
- 2 (две) столбни ТС 10/0,4 kV/kV со моќност од 250 kVA,
- 2 (две) монтажньо-бетонски ТС 20/0,4 kV/kV со моќност од 630 kVA,
- 1 (една) монтажньо-бетонска и 1 (една) столбна ТС 20/0,4 kV/kV со моќност од 400 kVA,
- 1 (една) столбна ТС 20/0,4 kV/kV со моќност од 250 kVA,
- водови од 0,4 kV, т.е. изводи приклучени на секоја ТС 10/0,4 kV од точка 2. За бројот на изводите се зема просечен број на изводи во постоечките ТС за секој од типовите од точка 2, кои се во сопственост на ОДС. За просечна должина на изводите се зема пресметковна должина од 350 метри. Учеството на кабелските и надземните изводи во нисконапонската мрежа е во сооднос 50% кабелски изводи, 50% воздушни изводи.

10.2.2 Пресметка на надоместок на трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивен систем

Надоместокот на трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се одредуваат врз основа на следната формула:

$$ТТК_i = ЕТ_i * ОМ, \text{ [денари]}$$

при што:

i – група на приклучоци

$ТТК_i$ – надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок од групата i , кои ги надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивниот систем

ET_i – единичен трошок за приклучоци од група на приклучоци i , (денари/kW)

ОМ – одобрена максимална едновремена моќност на приклучокот (kW)

Единичниот трошок за приклучок од групата i се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_i = \frac{TT_i}{ВИМ_i} * \Phi E_i \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

при што:

TT_i – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок од група на приклучоци i , утврдени во точка 1.2.1

$ВИМ_i$ – вкупна привидна инсталирана моќност на трансформаторските станици од кои се обезбедува напојување на приклучоците од група на приклучоци i , при што се зема дека вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност

ΦE_i – фактор на едновременост за приклучок од група на приклучоци i

Единичен трошок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за корисниците приклучени на среден напон, се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_{CH} = \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH1} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

Единичен трошок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за корисниците приклучени на низок напон, со одобрена едновремена максимална моќност помала или еднаква на 40 kW се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_{HH1} = \frac{TT_{HH}}{ВИМ_{HH} * \cos \varphi} * \Phi E_{HH2} + \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH} * \cos \varphi} * \Phi E_{CH2} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

Единичен трошок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за корисниците приклучени на низок напон, со одобрена едновремена максимална моќност поголема од 40 kW се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_{HH2} = \frac{TT_{HH}}{ВИМ_{HH} * \cos \varphi} * \Phi E_{HH3} + \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH} * \cos \varphi} * \Phi E_{CH3} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

TT_{CH} – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со делот 1.2.1

TT_{HH} – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на низок напон, утврдени во согласност со делот 1.2.1

$ВИМ$ – вкупна привидна инсталирана моќност на трансформаторските станици согласно делот 1.2.1

$\cos \varphi$ – фактор на моќност и истиот изнесува 0,95

Единечните трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивен систем за соодветна група на приклучоци ги определува ОДС, а ги одобрува Регулаторна комисија за енергетика, и истите се изразуваат во денари/kW.

Факторите на едновременост за одредена група на приклучоци во зависност од напонското ниво и од одобрената максимална едновремена моќност се дадени во следната табела:

Табела 1: Фактори на едновременост

i	Група на приклучоци	Фактори на едновременост на низок напон	Фактори на едновременост на среден напон
1	Среден напон	0	0,25
2	0,4 kV ($P > 40$ kW)	0,25	0,05
3	0,4 ($40 \leq kW$)	0,15	0,05

11 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА ПРЕКУ СТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок на среден напон се пресметува по следнава формула:

$$\text{НПС}_{\text{CH}} = \text{ET}_{\text{CH}} * \text{OM} [\text{денари}]$$

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа на низок напон со одобрена едновремена максимална моќност помала или еднаква на 40 kW се одредува врз основа на следната формула:

$$\text{НПС}_{\text{HH1}} = \text{ET}_{\text{HH1}} * \text{OM} [\text{денари}]$$

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа на низок напон со одобрена едновремена максимална моќност поголема од 40 kW се одредува врз основа на следната формула:

$$\text{НПС}_{\text{HH2}} = \text{ET}_{\text{HH2}} * \text{OM} [\text{денари}]$$

при што:

- НПС — надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа преку стандарден приклучок, кои ги надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа
- ОМ — одобрена максимална едновремена моќност (kW)

Единечните трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивен систем за соодветна група на приклучоци ги определува ОДС, а ги одобрува Регулаторна комисија за енергетика, и истите се изразуваат во денари/kW.

12 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА ПРЕКУ НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа преку нестандартен приклучок се пресметува согласно следната формула:

$$\text{НПН} = \text{ТИ} + \text{ТТК} [\text{денари}]$$

при што:

- НПН — надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа преку нестандартен приклучок
- ТИ — надоместок за изградба на приклучок
- ТТК — надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа преку нестандартен приклучок во зависност од:

- напонското ниво на приклучување,
- одобрената едновремена максимална моќност, и
- дали приклучокот ќе се користи за еден корисник или за повеќе корисници,

се пресметува согласно Прилог 2.

13 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА ВО ПОСЕБНИ СЛУЧАИ

Како посебни случаи за одредување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се сметаат:

1. одвојување/спојување на мерењето во објектот на корисникот кој е веќе приклучен на дистрибутивна мрежа;
2. повторно приклучување на објектот на дистрибутивната мрежа, кога барањето за издавање на согласност за приклучување се поднесува поради претходно исклучување од дистрибутивната мрежа;
3. зголемување на одобрената едновремена максимална моќност на корисникот.

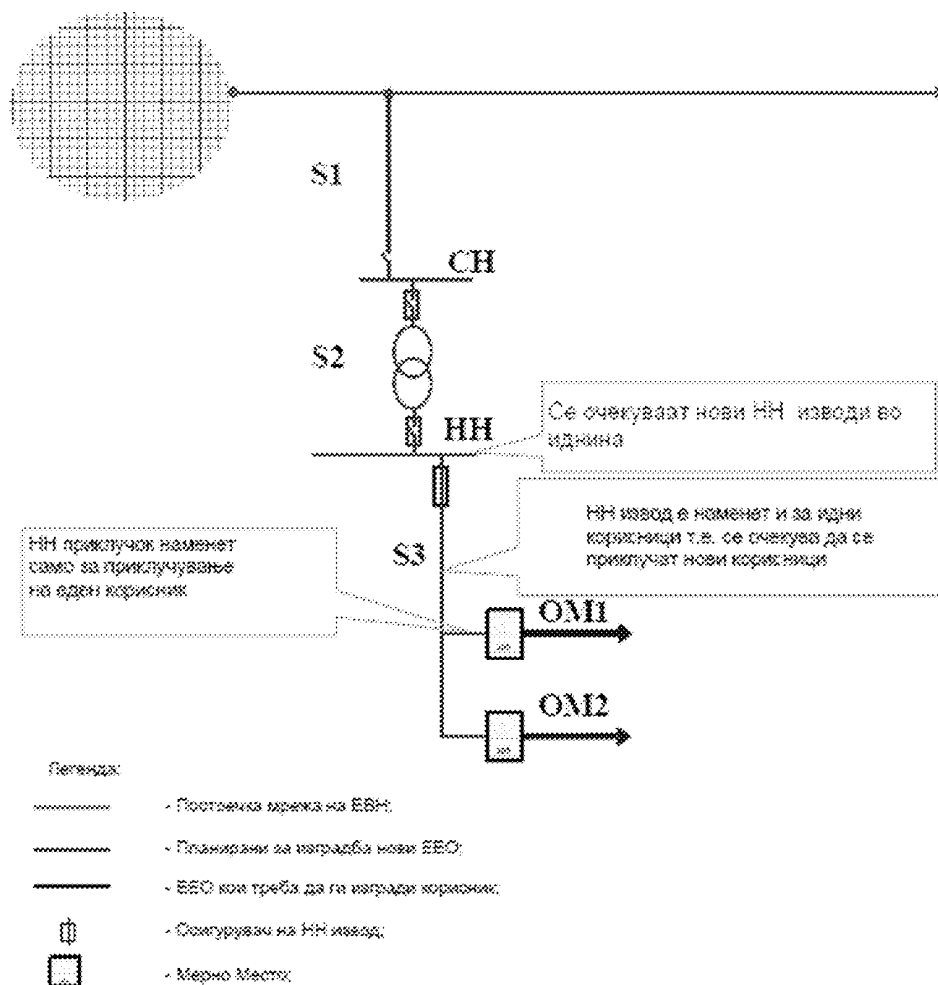
Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа во наведените посебни случаи се утврдува според реалните трошоци, при што:

1. Во случај на одвојување/спојување на мерење кога одобрената едновремена максимална моќност не се променува, односно спојување на инсталациите во објектот кој е веќе приклучен на дистрибутивната мрежа, надоместокот за приклучување се утврдува според реалните трошоци, при што надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем не се пресметува;
2. Во случај на приклучување на објектот на корисникот на дистрибутивната мрежа кога барањето за издавање на согласност за приклучување се поднесува поради претходно исклучување на корисникот од дистрибутивната мрежа, надоместокот за приклучување се утврдува според реалните трошоци за повторно приклучување на корисникот, при тоа надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем не се пресметува;
3. Во случај на зголемување на одобрената едновремена максимална моќност на корисникот, надоместокот за приклучување се утврдува:
  - за нестандартни приклучоци, според реалните трошоци кои се неопходни за реконструкција на приклучокот, додека надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува само за делот за зголемената максимална едновремена моќност;
  - за стандардни приклучоци кои со зголемување на моќноста ќе останат стандардни, надоместокот се утврдува согласно Глава 2 од овој прилог, само за делот за зголемената максимална едновремена моќност;
  - за стандардни приклучоци кои со зголемувањето на моќноста ќе поминат во нестандартни, според реалните трошоци кои се неопходни за изградба на приклучокот, додека надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува само за делот за зголемената максимална едновремена моќност.

ПРИЛОГ 2: ПРИМЕРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ ПРЕКУ НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК

13.1 ПРИМЕР 1: ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА, СО НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК, ВО СЛУЧАЈ КОГА Е ПОТРЕБНО ДА СЕ ИЗГРАДИ: СН ПРИКЛУЧЕН ВОД, ТС СН/НН И НН ПРИКЛУЧЕН ВОД

На слика 1 е прикажан случај кога е потребно да се изгради нов СН 10(20) kV вод, нова трансформаторска станица (во понатамошниот текст: ТС) 10(20)/0,4 kV и нов НН извод. На НН собирница на новата ТС 10(20)/0,4 kV се очекува да се изградат нови НН изводи за идни НН корисници.

Слика 1

каде:

S1 – инсталирана моќност во СН извод;

S2 – инсталирана моќност во ТС - привидна моќност на дистрибутивен трансформатор (kVA);

S3 – инсталирана моќност во НН извод;

ОМ – одобрена едновремена активна максимална моќност на корисникот (kW).

13.1.1 Надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП_i = ТИ_i + ТТК_i \text{ [денари]}$$

при што:

i – група на приклучок,

НП_i – надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа преку приклучок од групата i,

ТИ_i – надоместок за изградба на приклучок од групата i,

ТТК_i – надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа за приклучок од групата i, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа.

13.1.1.1 Надоместок за изградба на приклучок кога нестандартниот приклучок го изведува ОДС

Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува на следниот начин:

$$ТИ = \left(\frac{ТИ1}{P1} + \frac{ТИ2}{P2} + \frac{ТИ3'}{P3} \right) * ОМ + ТИ3'', \text{ [денари]}$$

каде:

ТИ – надоместок за изградба на приклучок, пресметан врз основа на одобрената едновремена активна максимална моќност на корисникот;

P1 – расположлива активна моќност на СН извод;

P2 – расположлива активна моќност на ТС;

P3 – расположлива активна моќност на НН извод;

ТИ1 – трошоци за изградба на СН вод;

ТИ2 – трошоци за изградба на ТС;

ТИ3' – трошоци за изградба на НН вод кој ќе се користи и за идни корисници,

ТИ3'' – трошоци за изградба НН вод кој ќе се користи само од корисникот.

Расположливата активна моќност на СН извод се пресметува на следниот начин:

$$P1 = \cos \varphi \cdot S1 \text{ [kW]};$$

$$S1 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n \text{ за трифазен приклучок};$$

каде:

U_n – номинален меѓуфазен напон;

I_n – најголема дозволена струја при нормален режим на работа на СН вод;

Расположливата активна моќност на ТС, се пресметува на следниот начин:

$$P2 = S2 \cdot \cos \varphi \text{ [kW]};$$

каде:

$\cos\varphi$ - фактор на моќност и истиот изнесува 0,95.

Расположливата активна моќност на НН извод се пресметува на следниот начин:

$$P_3 = \cos\varphi \cdot S_3, [\text{kW}];$$

$$S_3 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n \text{ за трифазен приклучок, односно } S_3 = U_n \cdot I_n \text{ за еднофазен приклучок;}$$

каде:

U_n - номинален меѓуфазен напон;

I_n - Најголема дозволена струја при нормален режим на работа на НН вод.

13.1.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок, кога тој учествува во трошоците за изградба на нисконапонскиот извод, ТС и среднонапонски извод, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{\text{CH}} = ЕТ_{\text{CH}} \cdot ОМ \text{ [денари]}$$

каде што:

$ТТК_{\text{CH}}$ – надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,

$ЕТ_{\text{CH}}$ – единичен трошок за приклучок на среден напон,

$ОМ$ – одобрена максимална едновремена активна моќност на корисникот (kW).

Единечниот трошок за приклучоци на среден напон се пресметува на следниот начин:

$$ЕТ_{\text{CH}} = \frac{ТТ_{\text{CH}}}{ВИМ_{\text{CH}}} * \Phi Е_{\text{CH}} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

$ЕТ_{\text{CH}}$ – единичен трошок за приклучоци на среден напон,

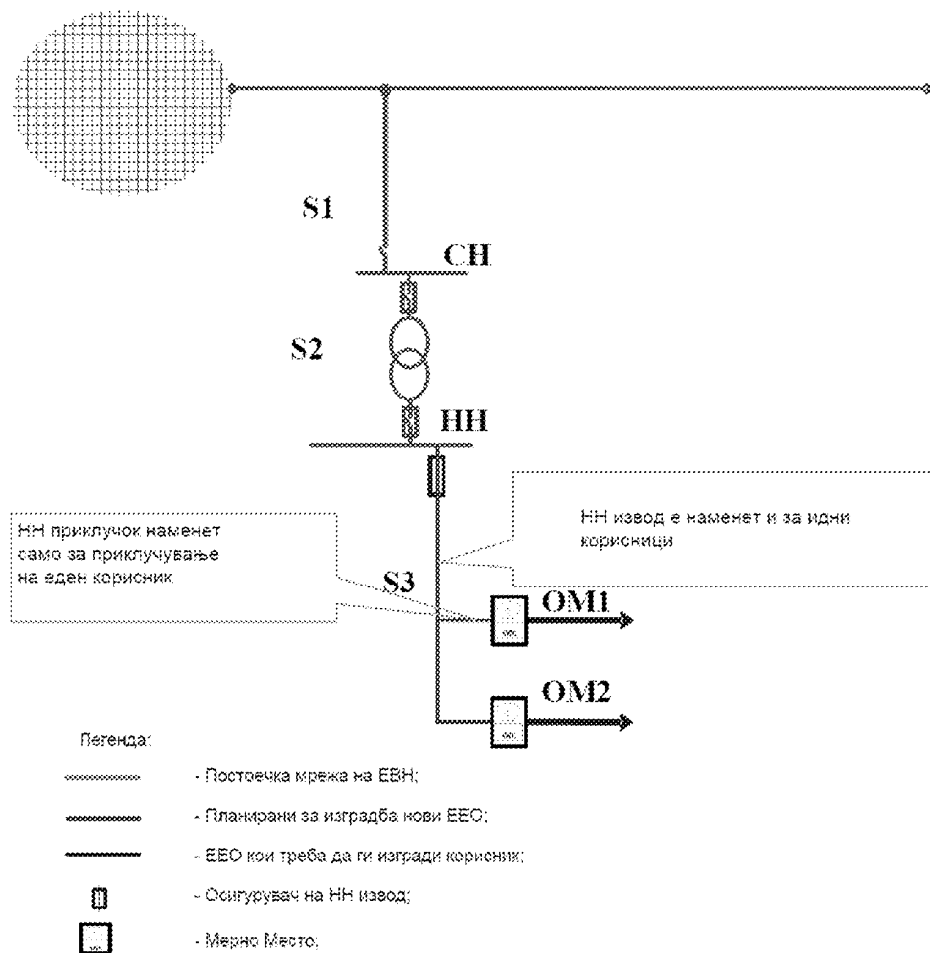
$ТТ_{\text{CH}}$ – вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

$ВИМ_{\text{CH}}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

$\Phi Е_{\text{CH}}$ – фактор на едновременост за приклучок од групата на среден напон.

13.2 ПРИМЕР 2: ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА, СО НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК, ВО СЛУЧАЈ КОГА Е ПОТРЕБНО ДА СЕ ИЗГРАДИ НН ВОД КОЈ ЌЕ СЕ КОРИСТИ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ И НА ДРУГИ КОРИСНИЦИ

На слика 2 е прикажан случај кога е потребно да се изгради нов НН вод кој ќе се користи и за приклучување на нови корисници.

Слика 2

каде:

OM1, OM2 - одобрена едновремени максимална моќност на корисниците (kW);

13.2.1 Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа

Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП_i = ТИ_i + ТТК_i \text{ [денари]}$$

13.2.1.1 Надоместокот за изградба на приклучок кога нестандартниот приклучок го изведува ОДС

Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува на следниот начин:

$$TI = \frac{TI3'}{P3} \cdot OM1 + TI3''$$

каде:

TI - надоместок за изградба на приклучок пресметан врз основа на одобрената едновремена активна максимална моќност на корисникот;

P3 - расположлива активна моќност на НН вод;

$TI3' = TD3' + TO3' + TP3'$ - трошоци за изградба на НН вод кој ќе се користи и за идни корисници, (означен со црвена полна линија на слика 2) (сегашниот корисник во трошоците за изградба учествува пропорционално на одобрената максимална едновремена активна моќност на корисникот);

$TI3'' = TD3'' + TO3'' + TP3''$ - трошоци за изградба НН вод кој ќе се користи само од корисникот, (означен со сина линија на слика 2) (на НН-иот не се очекува приклучување на нови корисници);
Расположливата активна моќност на приклучокот се пресметува на следниот начин:

$$P3 = \cos \varphi \cdot S3 [kW];$$

$$S3 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n \text{ за трифазен приклучок, односно } S3 = U_n \cdot I_n \text{ за еднофазен приклучок;}$$

каде:

$\cos \varphi$ - фактор на моќност и истиот изнесува 0,95.

U_n - номинален меѓуфазен напон;

I_n - Најголема дозволена струја при нормален режим на работа на НН вод.

13.2.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок, кога тој учествува во трошоците за изградба на нисконапонскиот извод до ТС, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$TTK_{HH} = ET_{HH} \cdot OM, [\text{денари}]$$

каде што:

TTK_{HH} - надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на низок напон,

ET_{HH} - единичен трошок за приклучок на низок напон,

OM - одобрена максимална едновремена активна моќност на корисникот (kW).

Единичниот трошок се пресметува на следниот начин:

$$ET_{HH} = \frac{TT_{HH}}{BIM_{HH} \cdot \cos \varphi} \cdot \Phi E_{HH} + \frac{TT_{CH}}{BIM_{CH} \cdot \cos \varphi} \cdot \Phi E_{CH} \left[\frac{\text{денари}}{kW} \right]$$

каде:

TT_{HH} - вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на низок напон, утврдени во согласност со дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

TT_{CH} - трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со делот 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

BIM_{HH} - вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на низок напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

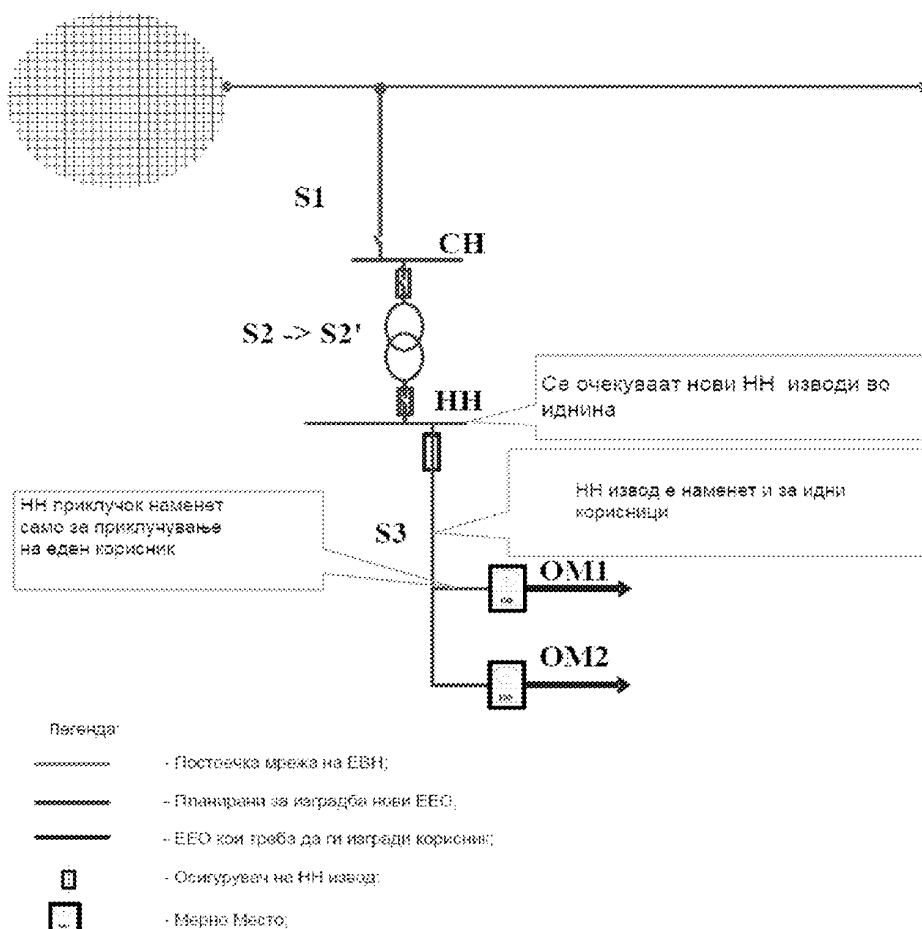
$ВИМ_{HH}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

Φ_{HH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на низок напон, зависно од групата на приклучоци i

Φ_{CH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на приклучоци на среден напон.

13.3 ПРИМЕР 3: ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА, СО НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК, ВО СЛУЧАЈ КОГА Е ПОТРЕБНА РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ТС И ИЗГРАДБА НА НОВ HH ВОД КОЈ ЌЕ СЕ КОРИСТИ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ И НА ДРУГИ КОРИСНИЦИ

На слика 3 е прикажан случај кога има реконструкција на ТС и изградба на нов HH вод кој ќе се користи за приклучување и на други корисници. Во овој случај HH вод кој се гради е наменет, освен за сегашниот корисник, и за нови корисници. На HH собирница на новата ТС 10(20)/0,4 kV се очекува да се изградат нови HH изводи за нови HH корисници.

Слика 3

каде:

S2 - постоечка инсталирана моќност во ТС - привидна моќност на постоечки трансформатор (kVA);

S2' - нова инсталирана моќност во трансформаторската станица - привидна моќност на новиот дистрибутивен трансформатор (kVA);

OM1, OM2 - одобрена едновремена активна максимална моќност на корисникот (kW).

13.3.1 Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа

Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП_i = ТИ_i + ТТК_i \text{ [денари]}$$

13.3.1.1 Надоместок за изградба на приклучок во случај кога нестандартниот приклучок го изведува ОДС

За овој пример, надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува по следната формула:

$$ТИ = \frac{ТИ2}{P2'} \cdot OM1 + \frac{ТИ3'}{P3} \cdot OM1 + ТИ3''$$

каде:

ТИ – надоместок за изградба на приклучок пресметан врз основа на одобрената максимална едновремена активна моќност на корисникот;

P2' - нова расположлива активна моќност на ТС (kW);

P3 - расположлива активна моќност на НН вод (kW);

ТИ2 = ТД2 + ТО2 + ТР2 - трошоци за реконструкција на ТС;

ТИ3' = ТД3' + ТО3' + ТР3' - трошоци за изградба НН вод кој ќе се користи и за идни корисници (означен со црвена полна линија на слика 3);

ТИ3'' = ТД3'' + ТО3'' + ТР3'' - трошоци за изградба НН вод кој ќе го користи само еден корисник (означен со сина полна линија на слика 3); Новата расположлива активна моќност на ТС се пресметува на следниот начин:

$$P2' = S2' \cdot \cos\varphi [kW]$$

каде:

Расположливата активна моќност на НН вод се пресметува на следниот начин:

$$S3 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n [kVA];$$

$$P3 = \cos\varphi \cdot S3 [kW];$$

каде:

cosφ - фактор на моќност и истиот изнесува 0,95.

U_n - номинален меѓуфазен напон;

I_n - Најголема дозволена струја при нормален режим на работа на НН вод.

13.3.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок, кога тој учествува во трошоците за изградба на нисконапонскиот извод и реконструкција на ТС, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{сн} = ET_{сн} \cdot OM, \text{ [денари]}$$

каде што:

ТТК_{сн} – надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,

ET_{сн} – единичен трошок за приклучок на среден напон,

OM – одобрена максимална едновремена активна моќност на корисникот (kW).

Единечниот трошок се пресметува на следниот начин:

$$ET_{CH} = \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

ET_{CH} – единичен трошок за приклучоци на среден напон,

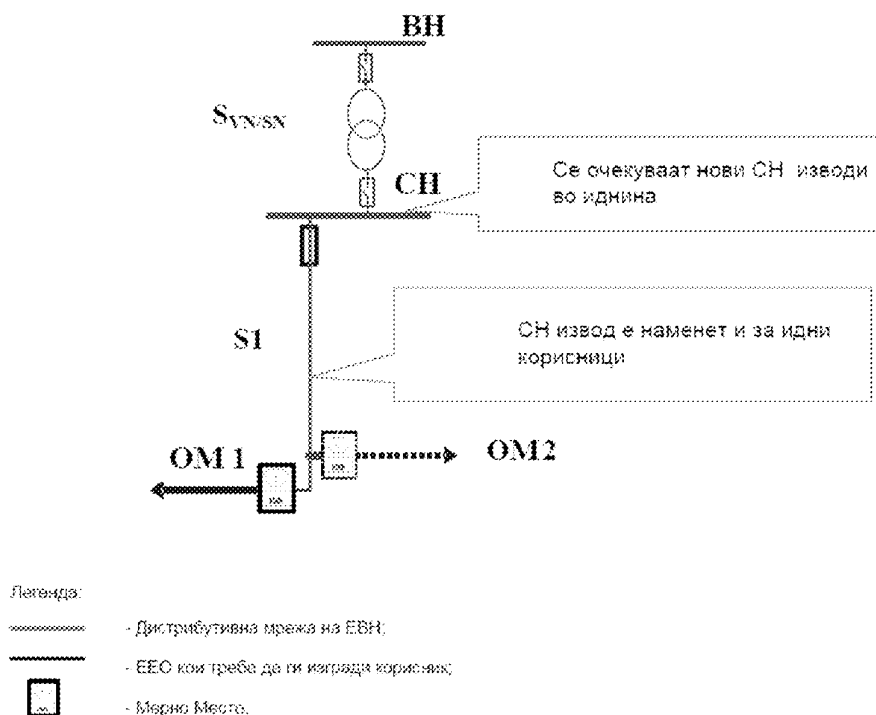
TT_{CH} – вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

$ВИМ_{CH}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

ΦE_{CH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на среден напон,

13.4 ПРИМЕР 4: НАДОМЕСТОК НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ИЗГРАДБА НА НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК НА СРЕДНОНАПОНСКИ ИЗВОД, КОЈ Е НАМЕНЕТ ЗА ЕДЕН КОРИСНИК ВО СКУЧАЈ КОГА ПРИКЛУЧОКОТ ГО ИЗВЕДУВА ПРАВНО ЛИЦЕ

На слика 4 е прикажан случај кога корисник се приклучува преку нестандартен приклучок на среден напон, кога приклучокот се користи само за негови потреби.

каде:

S1 - привидна моќност на среднонапонски извод (kVA);

ОМ - одобрена едновременна активна максимална моќност на корисник (kW).

13.4.1 Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа за новиот корисник

Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП = ТИ + ТТК \text{ [денари]}$$

при што:

13.4.1.1 Надоместок за изградба на приклучокот

Надоместокот за изградба на приклучокот корисникот ги надоместува на правното лице од листата од член 37 од овие Мрежни правила.

13.4.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок на среден напон, кога приклучокот го изведува правно лице од листата од член 37 од овие Мрежни правила, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{CH} = ЕТ_{CH} \cdot ОМ, \text{ [денари]}$$

каде што:

ТТК_{CH} – надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,

ЕТ_{CH} – единичен трошок за приклучок на среден напон,

ОМ – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW).

Единичниот трошок се пресметува на следниот начин:

$$ЕТ_{CH} = \frac{ТТ_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

ЕТ_{CH} – единичен трошок за приклучоци на среден напон,

ТТ_{CH} – вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила

ВИМ_{CH} – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 1.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

ΦЕ_{CH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на среден напон.

ПРИЛОГ 3: ДОГОВОРИ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА**ДОГОВОР**

за приклучување на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок со одобрена
максимална едновремена моќност на приклучокот до 40 kW

(1) ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија, Скопје застапувана од _____ и _____ од една страна (во понатамошниот текст: ЕВН Македонија АД, Скопје) и

(2) _____, со _____ адреса ул. _____, со ЕДБ/ЕМБГ _____, застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1**Предмет на договорот**

(1) Предмет на овој Договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____, врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година.

Член 2**Надоместок за приклучување**

(1) Надоместокот за реализација на приклучокот изнесува _____ [и со букви] денари + 18% ДДВ или вкупно _____ [и со букви] денари.

Член 3**Начин на плаќање**

(1) Барателот на приклучок е должен да го плати надоместокот за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој договор вкупно _____ денари [и со букви] денари, пред ЕВН Македонија АД, Скопје да отпочне со активности за реализација на приклучокот.

(2) Барателот на приклучокот е должен износот од ставот (1) на овој член да го уплати на ЕВН Македонија АД, Скопје, на сметка бр. _____ и _____ Банка Скопје, по потпишување на овој Договор.

(3) ЕВН Македонија АД, Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупниот надоместок за реализација на приклучокот од член 2 на овој Договор.

(4) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од денот на уплатата на износот од став (1) од овој член од страна на Барателот на приклучок да започне со обезбедување на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација потребна за започнување на реализација на приклучокот, во согласност со Закон.

(5) Рокот за обезбедување на сите потребни документи од став 4 на овој член изнесува до 70 дена.

(6) По исклучок од став 5 на овој член, рокот може да се продолжи ако постојат: измени на урбанистички планови, постапки за експропријација на земиште, непочитување на законски рокови од надлежни институции, молчење на администрација и поведување на управен спор.

(7) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од обезбедувањето на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот, да достави известување до Барателот на приклучокот дека истите се обезбедени.

Член 4**Рок за реализација на приклучокот**

- (1) Рокот за реализација на приклучокот изнесува 30 (триесет) дена од денот на известувањето од став (7) од Член 3 на овој Договор.
- (2) Во однос на рокот определен во ставот (1) на овој член, приклучокот ќе се смета за реализиран во моментот на добивање на документ за употреба на приклучокот, во согласност со Законот за градење.
- (3) Рокот определен во ставот (1) на овој член може да се продолжи во следните случаи:
- 1) непочитување на законски рокови од страна на надлежни институции;
  - 2) поведување на управен спор;
  - 3) виша сила;
  - 4) со взаемна согласност на договорните страни;
  - 5) со одлука на надлежен државен орган донесена во постапка определена со закон.

Член 5**Договорна казна**

- (1) Во случај на пречекорување на рокот утврден во член 3 став (5) и член 4 став (1) од овој Договор, Барателот на приклучок има право на надомест пресметан како казнена камата согласно закон за секој ден доцнење на уплатениот износ од договорениот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- (2) Во случај на пролонгирање на роковите од член 3 став (6) и член 4 став (3) не се плаќа договорна казна од став (1) на овој член, при што ЕВН Македонија АД, Скопје е должна писмено да го извести Барателот на приклучок и да ги образложи причините за пролонгирање на рокот.

Член 6**Разрешување на спорови**

- (1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.
- (2) Доколку спорот не се разреши спогодбено ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 7**Измени на договорот**

- (1) Овој Договор може да се измени на барање на ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласни двете страни.

Член 8

- (1) За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 9**Потпишување на договорот**

- (1) Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за ЕВН Македонија АД, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 10
Влегување во сила на договорот

(1) Овој Договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

__Место_____, _____ година

За ЕВН Македонија АД, Скопје:

Барател на приклучок:

ДОГОВОР

**за приклучување на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок со одобрена
максимална едновремена моќност на приклучокот над 40 kW**

(1) ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија, Скопје застапувана од _____ и _____ од една страна (во понатамошниот текст: ЕВН Македонија АД, Скопје) и

(2) _____, со адреса ул. _____, со ЕДБ/ЕМБГ _____, застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1**Предмет на договорот**

(1) Предмет на овој Договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____, врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година и член _____ од Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Член 2**Надоместок за приклучување**

(1) Надоместокот за реализација на приклучокот изнесува _____ [и со букви] денари + 18% ДДВ или вкупно _____ [и со букви] денари.

Член 3**Начин на плаќање**

(1) Барателот на приклучок е должен да плати:

1) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ [и со букви] денари, по потпишување на овој Договор.

2) 50% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ [и со букви] денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека се обезбедени сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот од страна на ЕВН Македонија АД, Скопје, од став (2) на овој член;

3) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ [и со букви] денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека изградбата на приклучокот од страна на ЕВН Македонија АД, Скопје е завршена и приклучокот треба да биде ставен под напон, од став 3 на овој член.

(2) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од денот на уплатата на износот од став (1), точка 1) од овој член од страна на Барателот на приклучок да започне со обезбедување на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација потребна за започнување на реализација на приклучокот, во согласност со Закон.

(3) Рокот за обезбедување на сите потребни документи од став 2 на овој член изнесува до 70 дена.

(4) По исклучок од став 3 на овој член, рокот може да се продолжи ако постојат: измени на урбанистички планови, постапки за експропријација на земиште, непочитување на законски рокови од надлежни институции, молчење на администрација и поведување на управен спор

(5) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од обезбедувањето на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот, да достави известување до Барателот на приклучокот дека истите се обезбедени.

(6) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од обезбедувањето на документот за употреба на приклучокот да го извести Барателот на приклучокот дека изградбата на приклучокот од

страна на ЕВН Македонија АД, Скопје е завршена и дека приклучокот треба да биде ставен под напон.

(7) Барателот на приклучокот е должен износите определени во ставот (1) на овој член да ги уплати на ЕВН Македонија АД, Скопје, на сметка бр. _____, _____ Банка Скопје. За секоја уплата ЕВН Македонија АД, Скопје му издава авансна фактура за уплатениот износ на Барателот на приклучок.

(8) По реализацијата на приклучокот кој е предмет на овој договор, ЕВН Македонија АД Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупниот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.

(9) За секое задоцнување во плаќањето од страна на Барателот на приклучок, ЕВН Македонија АД, Скопје ќе пресметува казнена камата согласно закон, за износот кој Барателот требал да го уплати.

Член 4

Рок за реализација на приклучокот

(1) Рокот за реализација на приклучокот изнесува 50 (педесет) дена од денот на уплатата на износот од член 3, став (1), точка 2) од овој Договор од страна на Барателот на приклучок.

(2) Во однос на рокот определен во ставот (1) на овој член, приклучокот ќе се смета за реализиран во моментот на добивање на документ за употреба на приклучокот, во согласност со Законот за градење.

(3) Рокот определен во ставот (1) на овој член може да се продолжи во следните случаи:

- 1) непочитување на законски рокови од страна на надлежни институции;
- 2) поведување на управен спор;
- 3) виша сила;
- 4) со взаемна согласност на договорните страни;
- 5) со одлука на надлежен државен орган донесена во постапка определена со закон.

Член 5

Договорна казна

(1) Во случај на пречекорување на рокот утврден во член 3 став (3) и член 4 став (1) од овој Договор, Барателот на приклучок има право на надомест пресметан како казнена камата согласно закон за секој ден доцнење на уплатениот износ од договорениот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.

(2) Во случај на пролонгирање на роковите од член 3 став (4) и член 4 став (3) не се плаќа договорна казна од став (1) на овој член, при што ЕВН Македонија АД, Скопје е должна писмено да го известат Барателот на приклучок и да ги образложи причините за пролонгирање на рокот.

Член 6

Разрешување на спорови

(1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.

(2) Доколку спорот не се разреши спогодбено ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 7

Измени на договорот

(1) Овој Договор може да се измени на барање на ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласат двете страни.

Член 8

(1) За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 9

Потпишување на договорот

(1) Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за ЕВН Македонија АД, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 10

Влегување во сила на договорот

(1) Овој Договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

__Место_____, _____ година

За ЕВН Македонија АД, Скопје:

Барател на приклучок:

ДОГОВОР**за приклучување на дистрибутивна мрежа преку нестандартен приклучок**

(1) ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија, Скопје застапувана од _____ и _____ од една страна (во понатамошниот текст: ЕВН Македонија АД, Скопје) и

(2) _____, со адреса ул. _____, со ЕДБ/ЕМБГ _____, застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1**Предмет на договорот**

(1) Предмет на овој Договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____, врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година.

Член 2**Надоместок за приклучување**

(1) Надоместокот за реализација на приклучокот изнесува _____ [и со букви] денари + 18% ДДВ или вкупно _____ [и со букви] денари.

Член 3**Начин на плаќање**

(1) Барателот на приклучок е должен да плати:

1) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ [и со букви] денари, по потпишување на овој Договор.

2) 50% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ [и со букви] денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека се обезбедени сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот од страна на ЕВН Македонија АД, Скопје, од став (2) на овој член;

3) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ [и со букви] денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека изградбата на приклучокот од страна на ЕВН Македонија АД, Скопје е завршена и приклучокот треба да биде ставен под напон, од став 3 на овој член.

(2) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од денот на уплатата на износот од став (1), точка 1) од овој член од страна на Барателот на приклучок да започне со обезбедување на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација потребна за започнување на реализација на приклучокот.

(3) Рокот за обезбедување на сите потребни документи од став 2 на овој член изнесува до 70 дена.

(4) По исклучок од став 3 на овој член, рокот може да се продолжи ако постојат: измени на урбанистички планови, постапки за експропријација на земиште, непочитување на законски рокови од надлежни институции, молчење на администрација и поведување на управен спор.

(5) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од обезбедувањето на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот, да достави известување до Барателот на приклучокот дека истите се обезбедени.

(6) ЕВН Македонија АД, Скопје е должен во рок од 3 дена од обезбедувањето на документот за употреба на приклучокот да го извести Барателот на приклучокот дека изградбата на приклучокот од страна на ЕВН Македонија АД, Скопје е завршена и дека приклучокот треба да биде ставен под напон.

(7) Барателот на приклучокот е должен износите определени во ставот (1) на овој член да ги уплати на ЕВН Македонија АД, Скопје, на сметка бр. _____, _____ Банка Скопје. За секоја уплата ЕВН Македонија АД, Скопје му издава авансна фактура за уплатениот износ на Барателот на приклучок.

(8) По реализацијата на приклучокот кој е предмет на овој договор, ЕВН Македонија АД Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупниот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.

(9) За секое задоцнување во плаќањето од страна на Барателот на приклучок, ЕВН Македонија АД, Скопје ќе пресметува казнена камата согласно закон, за износот кој Барателот требал да го уплати.

Член 4

Рок за реализација на приклучокот

(1) Рокот за реализација на приклучокот изнесува 50 (педесет) дена од денот на уплатата на износот од член 3, став (1), точка 2) од овој Договор од страна на Барателот на приклучок.

(2) Во однос на рокот определен во ставот (1) на овој член, приклучокот ќе се смета за реализиран во моментот на добивање на документ за употреба на приклучокот, во согласност со Законот за градење.

(3) Рокот определен во ставот (1) на овој член може да се продолжи во следните случаи:

- 1) непочитување на законски рокови од страна на надлежни институции;
- 2) поведување на управен спор;
- 3) виша сила;
- 4) со взаемна согласност на договорните страни;
- (4) со одлука на надлежен државен орган донесена во постапка определена со закон.

Член 5

Договорна казна

(1) Во случај на пречекорување на рокот утврден во член 3 став (3) и член 4 став (1) од овој Договор, Барателот на приклучок има право на надомест пресметан како казнена камата согласно закон за секој ден доцнење на уплатениот износ од договорениот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.

(2) Во случај на пролонгирање на роковите од член 3 став (4) и член 4 став (3) не се плаќа договорна казна од став (1) на овој член, при што ЕВН Македонија АД, Скопје е должна писмено да го извести Барателот на приклучок и да ги образложи причините за пролонгирање на рокот.

Член 6

Разрешување на спорови

(1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.

(2) Доколку спорот не се разреши спогодбено ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 7

Измени на договорот

(1) Овој Договор може да се измени на барање на ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласни двете страни.

Член 8

(1) За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 9

Потпишување на договорот

(1) Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за ЕВН Македонија АД, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 10

Влегување во сила на договорот

(1) Овој Договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

__Место_____, _____ година

За ЕВН Македонија АД, Скопје:

Барател на приклучок:

ДОГОВОР**за приклучување на дистрибутивна мрежа за изолиран корисник**

(1) ЕВН Електростопанство на Македонија, Акционерско друштво за дистрибуција на електрична енергија, Скопје застапувана од _____ и _____ од една страна (во понатамошниот текст: ЕВН Македонија АД, Скопје) и

(2) _____, со адреса ул. _____, со ЕДБ/ЕМБГ _____, застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1**Предмет на договорот**

(1) Предмет на овој Договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____, врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година.

Член 2**Надоместок за приклучување**

(1) Надоместокот на трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД, Скопје за реализација на приклучокот изнесува _____ [и со букви] денари + 18% ДДВ или вкупно _____ [и со букви] денари.

Член 3**Начин на плаќање**

(1) Барателот на приклучок е должен да ја плати вредноста утврдена со Член 2 од овој Договор вкупно _____ денари [со букви] денари, пред ЕВН Македонија АД, Скопје да отпочне со активности за реализација на приклучокот.

(2) Барателот на приклучокот е должен износот од ставот (1) на овој член да го уплати на ЕВН Македонија АД, Скопје, на сметка бр. _____ и _____ Банка Скопје, по потпишување на овој Договор.

(3) ЕВН Македонија АД, Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупната вредност од Член 2 на овој Договор.

Член 4**Разрешување на спорови**

(1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.

(2) Доколку спорот не се разреши спогодбено ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 5**Измени на договорот**

(1) Овој Договор може да се измени на барање на ЕВН Македонија АД, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор, доколку се согласни двете страни.

Член 6

(1) За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 7

Потпишување на договорот

(1) Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за ЕВН Македонија АД, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 8

Влегување во сила на договорот

(1) Овој Договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

___ Место _____, _____ година

За ЕВН Македонија АД, Скопје:

Барател на приклучок:

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2012 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2012087